Jurnalele Doamnelor de la Curte

din Vechea Japonie

Annie Shepley Omori
&
Kochi Doi

Jurnalele Doamnelor de la Curte

din Vechea Japonie

Annie Shepley Omori
&
Kochi Doi

Titlu original: Diaries of Court Ladies of Old Japan
Titlu: Jurnalele Doamnelor de la Curte din Vechea Japonie
Editor Dexon Office, Bucureşti
Ediție completată şi revizuită

© by Dexon Office, 2016, 2020
Toate drepturile pentru această versiune aparțin Dexon Office
Informații, comenzi ramburs
Email dexonoffice@gmail.com
www.aldopress.ro
ISBN 978-973-701-504-4

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Jurnalele Doamnelor de la Curte din Vechea Japonie / antologie realiz. de Annie Shepley Omori ; trad.: Maria-Andreea Ştefănică. - Bucureşti : Dexon, 2016
ISBN 978-973-701-504-4
I. Omori, Annie Shepley (antolog.)
II. Ştefănică, Maria-Andreea (trad.)

94(520)

Introducere de Amy Lowell

Japonezii au o metodă convenabilă de a-şi numi perioadele istorice după numele locurilor în care se afla stăpânirea în acele timpuri. Primele dintre aceste epoci, care au fost cu adevărat importante sunt Perioada Nara, care a început în 710 a.d.; tot ce a fost înainte de această eră poate fi clasificat ca arhaic. Înainte de Perioada Nara, japonezii erau o rasă semi-nomadă. Fiecare succesor Mikado ajuns pe tron şi-a construit un nou palat şi a fondat o nouă capitală; au existat mai mult de şaizeci de capitale înainte de Perioada Nara. Asemenea schimbări nu ajutau la dezvoltarea literaturii şi a artelor şi abia când o guvernare permanentă a fost stabilită la Nara, acestea au început să înflorească. Acesta este abia locul în care putem să găsim începuturile literaturii japoneze, dar ca să înţelegem încântătoarele Jurnale ale Doamnelor de la Curte din Vechea Japonie, e necesar să cunoaştem un pic din lumea în care ele au trăit, să putem simţi atmosfera şi să le recunoaştem aluziile.

Ştim destul de multe despre Japonia de azi, dar Japonia cu care noi suntem familiarizaţi seamănă numai puţin cu aceea a Jurnalelor. Între ele au existat secole de feudalism şi de „Ere Întunecate". Trebuie să trecem de aceasta şi să o luăm de la capăt. Cu toţii am auzit de „Cei patruzeci şi şapte de Ronini" şi de teatrul No cu şoguni, daimios şi samurai şi mulţi dintre noi trăim zilnic în comuniune cu tipăriturile japoneze. Ne dau un repaos de reflectare asupra faptului că cele mai vechi dintre aceste lucruri se află în timp la jumătatea distanţei dintre noi şi Doamnele Curţii. Shogun înseamnă „general" şi desigur că au existat mereu generali, dar puterea shogunilor şi feudalismul lor militar din care făceau parte daimios şi slujitorii lor samuraii, nu a început până la jumătatea secolului al doisprezecelea şi nu a

ajuns la apogeu până la jumătatea secolului al paisprezecelea; Teatrul No a început cu anticul dans religios pantomimic, Kagura, dar a devenit No abia atunci când au fost adăugate cuvinte în secolul paisprezece; iar tipărirea în blocuri de culoare a început în 1695, în timp ce faimoși artiști precum Utamaro, Hokusai și Hiroshige sunt toți produsul secolelor optsprezece și nouăsprezece. Pentru a le găsi pe Doamne înaintea erelor militare întunecate, trebuie să ne întoarcem mult în timp, chiar la secolul dinaintea lor pentru a putea câștiga o oarecare perspectivă asupra lor și a timpului în care au trăit.

Literatura și civilizația chineză au fost introduse în Japonia undeva între anii 270 și 310 a.d., iar budismul a urmat în 552. Desigur, toate aceste astfel de date trebuiesc luate cu o oarecare marjă de eroare; Istoricii orientali nu sunt precișii în aceste privințe. Influența chinezească și budismul sunt doi factori enormi care trebuiesc luați în calcul pentru a înțelege Japonia și considerând efectul pe care l-au avut, nu este un pic neobișnuit faptul că Japonia a reușit întotdeauna să își păstreze caracterul nativ. (pg xiii) Cu siguranță, shintoismul nu a fost niciodată înlocuit de budism, dar budismul s-a apropiat de temperamentul japonez, după cum arată Jurnalele. De fapt, abia în perioada Meiji (1867-1912) shintoismul a redevenit religie de stat. Cu introducerea civilizației chineze a venit și arta scrierii, deși nu se știe exact când, dar tipărirea de pe blocuri mișcătoare a venit din Korea în secolul opt. După cum era inevitabil în aceste circumstanțe, chineza a fost considerată limba educației. Cărturarii japonezi scriau în chineză. Toate cărțile „serioase": istorie, teologie, știință, lege, erau, bineînțeles, scrise în chineză. Dar, în 712, un volum numit „Consemnări ale chestiunilor antice" a fost creat în limba nativă. Este cea mai veche carte în japoneză.

Dacă învățații scriau într-o limbă împrumutată, poeții știau mai bine. Scriau în propria limbă, iar poezia din perioada Nara a fost păstrată pentru noi într-o antologie, numită „Manyoshu" sau „Colecția celor o mie de frunze". Aceasta a fost urmată la începutul secolului al zecelea de Kokinshu (Poeme Antice și Moderne), cărora, totuși, editorul, Tsurayuki, s-a simțit obligat să le facă o prefață în chineză. Doamnele Jurnalelor erau foarte familiarizate cu aceste volume,

propriile scrieri fiind pline de aluzii la poeme din aceste volume; Sei-Shonagon scriind la începutul secolului unspreceze, descrie educaţia unei tinere ca fiind compusă din scris, muzică şi cele douăzeci de volume (pg xiv) „Kokinshu". Astfel s-a descoperit că în timp ce domnii educaţi continuau să scrie în chineză, poezia, ficţiune, jurnalele şi eseurile non-metodice numite „Zui-hitsu" (Pe urmele Creionului) erau scrise în japoneză.

Acum poziţia femeilor în aceste timpuri era foarte diferită de cea din perioada feudală. Chinezii numeau Japonia „Ţara Regină", datorită ascendenţei de care femeile se bucurau aici. Erau educate, aveau dreptul la o parte din moştenire şi deţineau propriile case. Este un lucru extraordinar şi foarte important faptul că o mare parte din cea mai bună literatură a Japoniei a fost scrisă de femei. Trei dintre aceste remarcabile femei sunt autoarele Jurnalelor; a patra dintre ele, Sei-Shonagon, pe care tocmai am numit-o, le era contemporană.

În 794, capitala a fost mutată de la Nara la Kioto, care a primit numele de „Hejan-jo" sau „Oraşul Păcii", iar cu această mutare, a început o nouă perioadă, Hegan. A durat până în 1186, iar Doamnele noastre au trăit în mijlocul ei.

La această vreme, Japonia era deja civilizată; era chiar puţin prea civilizată, prea rafinată şi delicată. Măcar atât este adevărat în legătură cu toată viaţa din jurul curţii de la Kioto. Pentru istorici, perioada Heian reprezintă dezvoltarea şi căderea familiei Fujiwara. Această familie puternică a servit pe Mikado din timpuri străvechi în calitate de conducători ai preoţilor Shinto şi după jumătatea secolului şapte, au devenit miniştri şi prim-miniştri. Un clan imens, au absorbit treptat (pg xv) toate posturile civile din regat, în timp ce posturile militare erau ocupate de familiile Taira şi Minamoto. Ridicarea acestor două familii a dus la căderea familiei Fujiwara, ceea ce a dus într-un final la stăpânirea Shogunilor şi la lungi secole de feudalism şi războaie civile. Dar în mijlocul perioadei Heian cei din familia Fujiwara erau peste tot. Majoritatea acelor doamne de la curte care erau autoare ale unor cărţi remarcabile erau fiice de guvernatori de provincii, însemnând că erau mai mult sau mai puţin din familia Fujiwara. La acea vreme poligamia înflorea în Japonia, iar familia a

crescut la o mărime uriașă. Pentru că cei din această familie ocupau toate posturile civile, majoritatea trăiau bine, însă s-au înmulțit într-atât, încât au depășit numărul de posturi legitime existente și alte posturi au fost create pentru a face față cererii. Curtea era plină de oameni de ambele sexe care aveau avere, mult timp liber și nimic de făcut în afară de scris poezie, lucru pe care îl făceau foarte bine, și de mers la diverse evenimente după cum impunea eticheta. Ceremoniile erau multe și magnifice, iar scrisul de poezie a devenit, nu doar un joc, ci un adaos la orice eveniment. Japonezii, ca națiune, sunt înzestrați cu un gust rar și deosebit, iar în perioada Heian gustul a fost cultivat la un nivel extraordinar. Murasaki Shikibu consemnează apogeul uimitor la care s-a ajuns, într-un pasaj din jurnalul ei. Vorbind despre doamnele Mikado la o festivitate de la curte, spune despre rochia uneia dintre ele: „Una dintre ele avea un mic defect în combinația de culori de la deschizătura închieieturii. Când a mers în fața roialității prezente (p. Xvi) pentru a lua ceva, nobilii și oficialii de rang înalt au observat defectul. Mai apoi, doamna Saisho a regretat profund. Nu a fost chiar atât de rău; doar o culoare era puțin prea deschisă."

Acel pasaj nu are nevoie de niciun comentariu; este revelator. O parafrază a întregii ere.

Kioto era un oraș mic, lung de aproximativ șaptesprezece mii de picioare sau trei mile și trei sferturi, lat de cincisprezece mii de picioare sau aproximativ trei mile și este îndoielnic dacă spațiul din interiorul zidurilor orașului a fost vreodată acoperit în întregime de case. Palatul a fost construit în așa-numitul stil Azumaya, o formă de arhitectură pe care o urmau și casele nobililor. Acoperișul, sau mai degrabă acoperișurile, pentru că erau multe clădiri, era acoperit cu scoarță, și, în interior, împărțirea pe camere erau făcute de diferite tipuri de paravane mobile. La vremea Jurnalelor, conducătorul Mikado, Ichijo, avea două soții: Sadako, prima regină, era fiica fostului prim ministru, Michitaka, o Fujiwara, bineînțeles; cealaltă, Akiko, fiica lui Michinaga, primul ministru din acea perioadă și unul din frații mai tineri ai lui Michitaka, era a doua regină sau Chugu. Aceste regine ocupau fiecare o casă separată în palat. Kokiden era

numele casei Reginei Sadako; Fujitsubu era casa Reginei Akiko. Rivalitatea dintre cele două doamne era, bineînțeles, foarte mare și se extindea în anturajul lor. Fiecare dintre ele se străduia să se înconjoare cu doamne care nu erau doar frumoase, ci și educate. Celebritatea de la curtea Reginei Sadako era Sei-Shonagon, autoarea (p. xvii) unei cărți remarcabile, *Makura no Soshi* sau *Schițe pe pernă*, în timp ce Murasaki Shikibu deținea aceeași înaltă poziție la curtea reginei Akiko.

Trebuie să ne imaginăm o curte bazată pe modelul chinezesc, dar nu chiar atât de elaborat. Un nemaipomenit ansamblu de persoane adunate în jurul unui centru restrâns dar foarte luminos. De aici, înalții oficiali plecau să devină guvernatori ai unor provincii îndepărtate, iar cei inferiori îi urmau pentru posturi minore, însă în ciuda distincției unor asemenea poziții, distanța și inconvenientele călătoriei transformau plecarea într-un fel de exil încununat cu lauri. Acești domni părăseau Kioto cu regret și se întorceau cu satisfacție. Dar plecarea și anii locuiți în altă parte, erau unul dintre lucrurile obișnuite din viața socială. Deși, erai un Fujiwara, adeseori trebuia să aștepți și să complotezi pentru un post, iar Jurnalele fac mai multe referiri la astfel de așteptări și dezamăgiri crunte când postul nu se ridica la înălțimea așteptărilor.

Acești funcționari călătoreau cu un tren mare de soldați și servitori, dar, cu toată bunăvoința din lume, cei din urmă nu puteau face călătoria să fie decât anostă și incomodă. Totuși exista o consolare, tocmai datorită gustului despre care vă vorbeam. Peisajul era adeseori frumos și călătorul, fie că era însuși guvernatorul sau fiica acestuia, îl observa și se bucura de el. *Jurnalul Sarashina* este plin de aprecieri la adresa naturii. Ni se povestește despre „o frumoasă plajă cu valuri lungi albe", de un torent ale cărui ape erau „albe de parcă ar fi fost îngroșate cu făină de orez". Trebuie numai să ne gândim (p xviii) la tipăriturile cu care suntem familiari pentru a fi convinși de acuratețea acestei imagini: „Valurile din larg erau foarte înalte și le puteam vedea printre pinii care creșteau împrăștiați pe punctul nisipos care se întindea între noi și mare. Păreau că bat peste vârfurile crengilor de pini și străluceau ca niște giuvaere. Autoarea jurnalului continuă

să remarce că „era o privelişte interesantă", ceea ce putem crede cu uşurinţă, având în vedere că ne face să dorim să o vedem.

Aceste călătorii erau făcute în general pe cai, însă existau şi alte metode de avansare, care, totuşi, nu erau întotdeauna fezabile pe distanţe lungi. Nobilii foloseau diverse tipuri de caleşti trase de un taur şi erau şi lectici purtate de oameni.

Nu doar oficialii făceau aceste călătorii, ci toată lumea mergea la temple şi altare pentru binele sufletelor lor. Există dorinţe religioase în toate Jurnalele şi mulţi Mikado şi domni deveneau preoţi, printre care şi Michinaga. Recitarea şi incantaţiile Sutra erau făcute fără întrerupere la Curte. Ne putem face o idee despre puterea aproape fanatică pe care budismul o avea asupra minţilor educate din faptul că familia Fujiwara a construit temple precum Gokurakuji, Hosohoji, Hokoin, Jomyoji, Muryoju-in, etc. Este consemnat că Mikado Shirakawa, într-o vreme ulterioară Jurnalelor, a făcut pelerinaje de patru ori la Kumano şi în timpul vizitelor lui acolo „s-a închinat la 5470 de Buddha pictaţi, 127 de Buddha sculptaţi înalţi de şaisprezece picioare, 3150 de Buddha în mărime naturală, 2930 de Buddha sculptaţi mai mici de trei picioare, 21 de pagode, 446,630 de pagode în miniatură." Un om cu adevărat ocupat, însă consemnarea nu menţionează şi ce s-a întâmplat cu afacerile statului în acest timp. Faptul că, această veneraţie nu se făcea doar prin rugăciune, poate fi văzut de orice cititor al Jurnalului Sarashina; este evident şi faptul că veneraţia era amestecată cu superstiţii şi o credinţă profundă în vise. Dar să ne amintim, pentru moment, perioada. Va plasa minunăţia acestei vechi şi atente civilizaţii ca nimic altceva.

Desigur, Grecia şi Roma au existat, dar au murit, sau cel puţin măreţia lor a trecut fără să lase urme. În timp ce aceste doamne japoneze scriau, Europa se afla în plină noapte a erei întunecate. Germania punea bazele Sfântului Imperiu Roman al Naţiunii Germane, bineînţeles cu un pumn de fier; civilizaţia maură se află la apogeu în Spania; Robert Capet era regele unei Franţe sărace şi năpăstuite de foame, Ethelred cel Şovăielnic domnea în Anglia şi făcea tot ce îi stătea în putinţă să îi ţină departe pe danezi prin biruri şi masacre. Mai târziu, când Jurnalul Sarashina a fost scris, Regele Canute stătea

pe tron și dădea ordine către mare. Foarte ciudată lume! Atât de îndepărtată de cea a Jurnalelor. Și când te gândești că și cinci sute de ani mai târziu Columb trimitea scrisori în Cuba, adresate Împăratului Japoniei!

Aceste Jurnale ne arată o lume incredibil de asemănătoare cu a noastră, dar foarte diferită în unele aspecte importante. Nobilii și femeile de la curtea lui Mikado Ichijo erau poeți și scriitori de geniu, gustul lor ca întreg nefiind întrecut de nici un popor niciodată, însă cunoștințele științifice erau extrem de elementare. Bolile și conflagrațiile erau frecvente. Într-o perioadă de cincizeci și unu de ani, Palatul Regal a ars până la temelii de unsprezece ori. În aceeași perioadă, au fost patru mari molime, o secetă teribilă și un cutremur. Hoții hărțuiau multe părți ale țării și erau un pericol constant pentru călători și pelerini. Nașterea era un lucru foarte periculos. Imaginea nașterii unui copil al Reginei Akiko, cu care începe jurnalul lui Murasaki Shikibu, ne arată toată groaza evenimentului. De la o pagină la alta împărtășim suspansul scriitoarei și datorită cunoștințelor noastre avansate, suntem surprinși să o vedem pe regină însănătoșindu-se.

Dar, până la urmă, bolile și incendiile reprezintă rar mai mult decât simple episoade într-o viață normală, trăită în condiții sănătoase și acestea sunt importante doar pentru că Jurnalele reflectă viața adevărată acestor trei doamne. Lumea pe care o portretizează este în mare parte la fel de avansată ca a noastră, poate uneori chiar mai avansată. Orezul era felul principal de mâncare, și deși sentimentul budist permitea arareori oamenilor să mănânce carnea animalelor, aveau pește din abundență, care era consumat fiert, la cuptor, crud și murat și o cantitate de fructe și nuci. Nu exista zahăr, dar prăjiturile erau făcute din fructe și nuci și găseai mereu vin din orez sau saké. Nobilimea se îmbrăca de obicei în mătase. Purtau multe straturi de veșminte colorate, (p xxi) și erau încântați de armonia produsă de combinațiile de culori mătase peste mătase sau de o căptușeală aprinsă potolită de tonul unei robe exterioare. Toate doamnele își pictau fața și toată toaleta era suficientă pentru a ridica momentul la rang de artă. Multe dintre aceste superbe rochii sunt descrise de Murasaki Shikibu, de exemplu: „Forma frumoasă a părului lor,

prins cu panglici era ca aceea a frumoaselor din imaginile chinezești. Doamna Saemon ținea sabia regelui. Purta un karaginu verde-albăstrui fără model și o trenă transparentă cu panglici plutitoare și o curea din „fir plutitor" de brocart vopsit în roșu mat. Roba exterioară era decorată cu cinci falduri și avea culoarea crizantemelor. Mătasea lucioasă era purpurie; ținuta și mișcarea ei, atunci când am reușit să o vedem, arăta ca o floare și era demnă. Doamna Ben-no-Naishi ducea cutia cu sigiliile Regelui. Uchigi-ul ei era de culoarea strugurilor. E o persoană mică și zâmbitoare și părea timidă și mi-a părut rău pentru ea... Panglicile din părul ei erau verzi-albăstrii. Înfățișarea ei aducea cu anticele fecioare din vis coborâte din rai." Puțin mai târziu ne spune că „materialele bătute erau precum amestecul de frunze de arțar în culori mai închise și mai deschise de toamnă"; și, descriind în detaliu festivitatea la care aceste doamne și-au făcut apariția, spune că „doar forma potrivită a trupului putea purta haine roz-crevete." Unui iubitor de culori, aceste pasaje îi trezesc nostalgia pentru luminoasa și sofisticata Curte unde se pot găsi astfel de lucruri.

Și peste tot, peste tot, e poezie. Un (p xxii) domn îi dăruiește unei doamne un poem pe capătul evantaiului său, iar ea trebuie să îi răspundă asemenea în același moment. Poemele au un rol foarte important în ritualul de logodnă. O fată care provenea dintr-o familie bună nu se lăsa niciodată văzută de bărbați (un obicei care pare să fi admis multe excepții). Un bărbat scrie o scrisoare de dragoste-poem către doamna pe care și-o alege, iar ea trebuie să îi răspundă amiabil, chiar dacă (bărbatul) nu o interesează. Dacă, totuși, ea era interesată, atunci el o vizita în secret noaptea și pleca înainte de răsărit. Apoi, îi scria din nou, după care ea organiza un banchet la care îl prezenta familiei ei. După aceasta, el o putea vizita deschis, deși ea rămânea în continuare, pentru un timp, în casa tatălui ei. Acest obicei de scriere a scrisorilor de dragoste și de vizitare este descris în Jurnalul lui Izumi Shikibu. Desigur că poemele erau scurte, și aici, pentru a le înțelege pe cele din text, e bine să ne gândim puțin la ce conține poezia japoneză.

Japoneza este o limbă silabică, însă nu are accente. De asemenea, fiecare silabă se termină cu o vocală, consecința fiind că există doar

cinci rime în toată limba. Pentru că folosirea unei scheme atât de restrânse de rime ar fi extrem de monotonă, japonezii au venit cu ideea de a număra silabele. Versul nostru metric măsoară de asemenea silabele, însă noi le combinăm în diferite tipuri de picioare metrice în funcţie de accent. Fără accente, acest lucru nu era posibil, aşa că poetul japonez le limitează numărul şi le foloseşte într-un tipar de versuri alternante. Prozodia este bazată pe numerele cinci şi şapte, un vers (p xxiii) de cinci silabe alternând cu unul de şapte silabe şi cu, în unele forme, două de şapte silabe la sfârşitul unei părţi, asemănător cupletului[1] nostru. Forma preferată, numită „tanka" este cea de treizeci şi una de silabe distribuite aşa: cinci, şapte, cinci, şapte, şapte. Există şi o formă mai lungă, „naga-uta", dar nu a fost niciodată preferată. Poemele din Jurnale sunt toate tanka în original. Se poate observa că într-un mediu atât de limitat nu se pot spune multe, însă se pot sugera multe şi chiar arta sugestiei este cea în care japonezii excelează. „Hokku" este o variantă chiar mai scurtă. În el, se renunţă la emistihul de final din tanka şi chiar în emistih este scos la iveală sensul poemului, aşa că un hokku este pură esenţă, fărâmă de idee care se lasă conturată de ascultător. Dar hokku a fost inventat abia în secolul al cincisprezecelea; până atunci, tanka, în ciuda încercărilor de a aduce varietate adăugând mai multe versuri, schimbând ordinea versurilor, folosind tiparul de combinaţii într-o serie de strofe, etc., a fost domnitorul suprem şi este încă cea mai importantă formă clasică pentru întreaga poezie japoneză.

Aruncând o privire asupra „decorului" Jurnalelor, trebuie să observăm, pentru o clipă cele trei doamne remarcabile care se află în prim-plan.

Murasaki Shikibu era fiica lui Fujiwara Tametoki, un urmaş al unei mici ramuri dintr-o familie faimoasă. A fost născută în 978. Murasaki nu era numele său real, care era de fapt To Shikibu (Shikibu este un titlu) derivat de la numele tatălui ei. Există două legende cu privire la motivul pentru care a primit numele Murasaki (p xxiv).

1 Cupletul englezesc este o strofă formată din două versuri care rimează. În limba română, cupletul este o poezie satirică alcătuită din mai multe strofe şi un refren. (n. tr.)

Una spune că i s-a dat acest nume ca o aluzie jucăușa la eroina din „Genji Monogatari" care se numea Murasaki. Cealaltă legendă este mai interesantă. Se pare că mama ei a fost una dintre bonele lui Mikado Ichijo, care o plăcea atât de mult încât i-a dat acest nume fiicei sale, cu referire la un poem cunoscut:

„Când iarba mov (Murasaki) este în plină culoare,
Cu greu se pot observa celelalte flori de pe câmp."

De la iarba Murasaki, cuvântul a ajuns să însemne o culoare ce include toate nuanțele de mov, violet și lavandă. În 996 aproximativ, și-a însoțit tatăl în provincia Echizen, a cărei guvernator a devenit. Un an mai târziu, ea s-a întors la Kioto, și, într-un an s-a căsătorit cu un alt Fujiwara, Nobutaka. Mariajul pare să fi fost unul fericit, judecând după mâhnirea pe care și-o exprimă în Jurnalul ei pentru moartea soțului, care a avut loc în 1001, un an în care Japonia a avut mult de suferit din cauza unei epidemii. În anul 1000 a născut o fiică. De la moartea soțului ei și până în 1005, se pare că a locuit la țară, dar în acest an s-a alăturat curții ca una din doamnele Reginei Akiko; înainte de asta, totuși (și din nou trebuie să insist că aceste date sunt departe de a fi precise), a devenit faimoasă, nu doar pentru perioada în care a trăit, ci pentru întreaga istorie, scriind primul roman realist al Japoniei. Această carte este *Genji Monogatari* sau *Povestea lui Genji.*

Până acum, autorii japonezi s-au limitat la (p xxv) povești nu foarte lungi și care se bazau pe un element fantastic sau miraculos. Genji Monogatari a venit cu o totul altă direcție. Descria viața reală din Kioto din perspectiva unui domn. Avea la bază faptul că oamenilor le place să citească despre ei, dar acest lucru, ce poate acum pare comun, era o inovație îndrăzneață pe vremea când Murasaki Shikibu a încercat-o; era, de fapt, sclipirea unei minți de geniu. Cartea urmărește viața prințului Genji de la nașterea sa până la moarte la vârsta de cincizeci și unu de ani, iar ultimele cărți ale seriei urmăresc cariera unuia dintre fiii lui. Este o lucrare imensă care cuprinde nu mai puțin de cincizeci și patru de cărți și peste patru mii de pagini -

numai arborele genealogic al personajelor ocupa optzeci de pagini – dar nici un cititor al Jurnalului nu are nevoie să fie convins că „Genji" este doar o lectură vioaie și captivantă, ci și foarte puternică. Doamna era perspicace și dacă era de asemenea și bună și foarte atrăgătoare, atunci cu siguranță vedea cu un ochi intransigent. Talentul său critic este mereu treaz și observă minuțios toate detaliile din tot ce vede, notând fără greș fiecare lucru bun sau rău în legătură cu el. Urmărește apropierea lui Mikado și atinge subiectul astfel încât să putem vedea cu exactitate nuanțele: „Când lectica regală s-a apropiat, cei care o purtau, deși erau oameni de rang înalt, și-au plecat capetele cu umilință absolută în timp ce urcau treptele. Chiar și în societatea înaltă există grade de curtoazie, dar acești oameni erau prea umili."

Nimeni cu un astfel de talent n-ar putea da greș la a fi singur, iar Murasaki Shikibu pare foarte singură, dar nu e revolta pasională a lui Izumi Shikibu, sau constanta melancolie a autoarei jurnalului Sarashina; ci mai degrabă este deziluzia cuiva care a văzut multe în lume și știe de cât de puțină companie poate avea parte: „Este inutil să stai de vorbă cu cei care nu te înțeleg sau cu care este greu să vorbești, cei care critică dintr-un sentiment de superioritate. În mod special persoanele cu o singură latură pun probleme. Puțini sunt cunoscători ai mai multor arte și majoritatea se agață doar de propria opinie îngustă."

Am arătat deja gustul fin al lui Murasaki Shikibu pentru rochii, dar de fapt, are un gust fin pentru toate. Când spune „Grădina (într-o noapte luminată de lună) era admirabilă", trebuie să fi fost cu adevărat de o perfecțiune extraordinară.

Jurnalul demonstrează simțul ei dramatic, așa cum ar face-o și „Genji" dacă și-ar putea găsi un traducător atât de înțelegător. Nu e de mirare, deci, că a devenit imediat popular. Există o legendă drăguță despre cum a scris cartea la Templul Ishiyama de la capătul sudic al lacului Biwa. Povestea câștiga verosimilitate în ochii vizitatorilor pentru că acestora le este arătată camera din templu în care ea a scris și tableta de cerneală pe care a folosit-o, dar, în fine! Nu e adevărat. Nu știm unde a scris, nici măcar când exact. „Genji" se presupune că ar fi fost început în 1002 și majoritatea comentatorilor cred că ar fi

fost terminat în 1004. Faptul că în următorul an ar fi fost chemată la Curte, pare extrem de natural. Regina Akiko (p xxvii) probabil că se considera foarte norocoasă să aibă printre doamnele ei o persoană atât de faimoasă.

Jurnalul povestește restul, Jurnalul care a fost început în 1007. Nu știm mai multe despre Murasaki Shikibu în afara faptului că numele ei nu a fost vreodată întinat de vreun scandal.

Unul dintre cele mai ciudate și interesante lucruri despre Jurnale este faptul că autoarele acestora erau tipuri foarte diferite de oameni. Izumi Shikibu nici că se putea să fie mai diferită de Murasaki Shikibu. La fel de diferite precum cea mai cunoscută poetă a vremii ei poate fi de cea mai cunoscută romancieră, deoarece Izumi Shikibu este cea mai mare femeie poet pe care Japonia a avut-o. Autoarea a șapte volume de poezii, acest Jurnal este singura sa scriere în proză cunoscută. Reprezintă o relatare intimă a unei aventuri de dragoste care pare să fi fost mai mult decât obișnuită pasională și patetică. Pasională, provocatoare, fermecătoare, este evident că Izumi Shikibu nu ar fi putut fi niciodată observatorul discriminant, criticul manierelor așa cum devenise Murasaki Shikibu. Viața era neputincioasă în a înmuia o personalitate atât de vie; dar nu putea nici să o subjuge. Nu ne dă nici un semn de resemnare. A trăit intens, după cum arată Jurnalul său; întotdeauna a făcut asta fără îndoială. O vedem ca fiind de neîmblânzit, un geniu obligat să își urmeze înclinațiile. Dificil în a avea de-a face cu ea, poate, ca vinul tare, însă superb stimulantă.

Izumi Shikibu s-a născut în 974. Era cea mai mare dintre fiicele lui Oe Masamune, un alt guvernator al Echizenului. În 995, s-a căsătorit cu Tachibana Michisada, guvernatorul din Izumi, de unde îi vine și numele. A divorțat de acest domn (p xxviii) dar nu știm exact când și acesta a murit la scurt timp, probabil în timpul marii molime care a făcut atâta prăpăd în Japonia și în care a murit și soțul lui Murasaki Shikibu. Fiica ei, care a pășit pe urmele ei ca poet, s-a născut în 997. Dar Izumi Shikibu era prea fascinantă și nerăbdătoare să își hrănească dezamăgirea într-o izolată singurătate. A devenit amanta prințului Tametaka, care de asemenea a murit în 1002. La scurt timp după acest eveniment începe Jurnalul. Noul său iubit era

prințul Atsumichi, iar Jurnalul pare să fi fost scris cu unicul scop de a-i liniști gândurile și de a nota poeme pe care le schimbau între ei și pe care Izumi Shikibu le considera în mod evident ca pe însăși esența sufletelor lor.

La început, relația era ținută în secret, dar întâlnirile clandestine nu îi satisfăceau pe îndrăgostiți, și până la urmă, prințul a convins-o să se mute în Palatul de Sud ca una dintre doamnele lui. Având în vedere obiceiurile de atunci, este puțin ciudat ca acest lucru să fi declanșat proteste, dar așa s-a întâmplat. Prințesa s-a simțit profund jignită de faptele prințului și a părăsit Palatul pentru o vizită lungă la rudele sale. Protestele au devenit atât de violente la Curte încât, în 1004, Izumi Shikibu a părăsit Palatul și s-a distanțat complet de prinț. Poate pentru a accentua faptul că despărțirea era categorică, imediat după plecarea ei, s-a căsătorit cu Fujiwara Yasumasa, guvernatorul din Tango și a plecat cu el spre această provincie în 1005. (p.xxix) Faptele îndeamnă spre aceste presupuneri, însă nu știm asta de la ea, deoarece Jurnalul se încheie la scurt timp după ce ajunge la Palatul de Sud.

În 1008, este chemată din nou la Kioto pentru a o sluji pe regină în aceeași Curte în care Murasaki Shikibu era încă din 1005. Oricare ar fi fost efectul scandalului din urmă cu patru ani, primirea postului de doamnă de onoare demonstrează că putea fi dat uitării în lumina faimei ei, iar regina Akiko trebuie să fi fost foarte bucuroasă să adauge această celebră poetă la deja remarcabila ei societate de doamne. Desigur că exista invidie, cine ar putea avea îndoieli? Nici unul dintre cititorii Jurnalelor nu își poate imagina că Izumi Shikibu și Murasaki Shikibu ar fi putut fi prietene și trebuie să privim cu scepticism comentariul caustic al celei din urmă: „Doamna Izumi Shikibu se potrivește în mod fermecător, dar comportamentul ei este într-adevăr inadecvat. Scrie cu grație, ușurință și o istețime sclipitoare. Există un parfum chiar și în cele mai mărunte cuvinte. Poemele sale sunt atractive, dar sunt doar improvizații care îi curg de pe buze spontan. Fiecare dintre ele are un aspect interesant și este cunoscătoare și de literatură antică , dar nu este ca un artist adevărat plin de spiritul pur al poeziei. Totuși, cred că nici ea nu are pretenții

să critice poeziile altora." Este posibil ca Izumi Shikibu să fi fost atât de imprudentă încât să critice unul din eforturile (literare) ale lui Murasaki Shikibu?

Desigur este peste putinţa oricărei traduceri să păstreze întregul efect al originalului, dar chiar şi în traducere, poeziile lui Izumi Shikibu au o frumuseţe şi un farmec unic. În ţara ei, sunt considerate inegalabile în prospeţimea şi libertatea expresiei. Este ceva infinit de trist în asta, ce se spune că ar fi scris pe patul de moarte, la sfârşitul unei vieţi pasionale:

„Din întuneric
Pe o cărare întunecată
Trebuie acum să merg:
Luminează-mă de departe
Lună din marginea muntelui"[2]

În poezia Japoneză, Amita-Buddha este adeseori comparat cu o lună care se ridică deasupra munţilor şi luminează calea călătorului.

Foarte diferită este şi doamna care a scris *Jurnalul Sarashina* şi acesta este un tip de consemnare cu totul diferit. Jurnalul lui Murasaki Shikibu este despre câţiva ani din viaţa ei, cel al lui Izumi Shikibu este despre un singur episod din viaţa ei, dar *Jurnalul Sarashina* acoperă o lungă perioadă din viaţa autoarei. Prima parte a fost scrisă când avea doisprezece ani, ultima – când avea mai mult de cincizeci. Începe cu o călătorie de la Shimosa la Kioto făcută pe Tokaido în 1021, urmată de o a doua călătorie câţiva ani mai târziu de la Kioto la Sarashina, un loc care nu a fost niciodata identificat cu exactitate, deşi unii critici au cosiderat că este undeva în provincia Shinano. Restul Jurnalului conţine însemnări la diferite distanţe în timp, povestiri ale cărţilor citite, locuri văzute, pelerinaje şi temple, însemnări ale viselor şi prevestirilor, ale comuniunii cu ea însăşi despre viaţă şi moarte, expresii de resemnare şi durere.

2 Traducere de Arthur Waley în *Poezia Japoneză*

Cartea își ia numele de la cea de-a doua călătorie, „Sarashina Nikki", însemnând pur și simplu „Jurnalul Sarashina", pentru că, în mod ciudat, nu cunoaștem numele autoarei. Cunoaștem, totuși, faptul că era fiica lui Fujiwara Takasué și că s-a născut în 1009. În 1017, Takasué a fost numit guvernator de provincie și a mers cu fiica lui la noul post. Jurnalul se deschide cu călătoria de întoarcere, făcută în 1021.

Fiica lui Takasué a împărtășit cu mulți dintre contemporanii săi o dragoste profundă pentru natură și puterea de a exprima această dragoste în cuvinte. Am citat deja una sau două dintre notările ei din această călătorie. Urmărim mica tovărășie peste munți și râuri, campăm cu ei noaptea și tremurăm cum au tremurat ei de teamă că vor fi atacați de bandiți. Vedem ce a văzut fetița: „Lanțul de munți numit Nishitomi arată ca niște paravane pliabile cu imagini frumoase", „oamenii spun că iarba mov crește pe câmpurile din Mushashi, dar este doar un pustiu de păpuriș, care crește atât de înalt că nu putem vedea arcurile călăreților noștri care își croiesc drum prin iarba înaltă," și îi împărtășim dezamăgirea când spune: „Am trecut printr-un loc care se numea *Opt Poduri*, dar era doar un nume, nici un pod și nici o priveliște frumoasă."

Ajung în Kioto, unde începe o viață relativ plictisitoare, animată doar de o lectură avidă de povești de dragoste, printre ele și „Genji Monogatari". Apoi sora ei moare la nașterea copilului și viața devine nu doar plictisitoare, ci și amară. După un timp, doamna obține o poziție la Curte, dar nici felul în care a fost crescută și nici dispoziția ei nu au pregătit-o pentru un astfel de loc. Menționează că „Mama era o persoană cu o mentalitate extrem de învechită", și este evident că a fost învățată să privească mai mult către interior decât către exterior. O relație de dragoste rudimentară îi ușurează pentru moment singurătatea. Viața a fost dură cu fata sensibilă, de la an la an ea a devenit mai melancolică, dar brusc ceva se întâmplă, o mică scânteie, dar care aduce posibilitatea unei iluminări. Cine a fost, nu știm, dar l-a cunoscut într-o seară când „nu era nici o stea pe cer și o ploaie ușoară cădea în întuneric." Au vorbit și au schimbat poezii, dar nu l-a reîntâlnit decât un an mai târziu; atunci, după o seară de

distracţie la care ea nu a mers, „când m-am uitat afară, deschizând uşa glisantă de pe coridor, am văzut luna dimineţii foarte stinsă şi frumoasă", şi el era acolo. Din nou au făcut schimb de poezii şi a crezut că şi-a găsit în sfârşit fericirea. Trebuia să vină cu lăuta şi să-i cânte. „Voiam să o aud", scrie, „şi am aşteptat pentru ocazia potrivită, dar nu a existat." Un an mai târziu şi-a pierdut speranţa, scrie un poem şi adaugă „Aşa că am compus acel poem – şi nu mai e nimic de spus." Nimic mai mult, într-adevăr, dar ce e spus exprimă toată suferinţa dorului ei înşelat.

Ultima parte a Jurnalului face referire, în cea mai mare parte, la relatări ale pelerinajelor şi viselor. S-a căsătorit (p. Xxxiii), cu cine şi când nu este consemnat şi a avut copii. Soţul ei moare şi odată cu moartea lui, izvorul vieţii ei pare să fi secat. Ultima notă a jurnalului este foarte tristă: „Oamenii mei au plecat să trăiască în altă parte şi eu am trăit singură în casa mea pustie." Aşa că părăsim „un spirit timid şi frumos al cărui viaţă a cunoscut multă suferinţă"

I
Jurnalul Sarashina
A.D. 1009-1059

Am crescut într-o provincie îndepărtată[3] care se află mai departe decât cel mai îndepărtat capăt al Drumului de Est. Îmi este rușine să mă gândesc că locuitorii Orașului Regal mă vor vedea ca pe o fată incultă.

Cumva am ajuns să aflu că există în lume niște lucruri care se numesc romanțe și am vrut să le citesc. Când nu aveam nimic de făcut ziua sau noaptea, o poveste sau alta îmi era spusă de sora mea mai mare sau de mama vitregă și am auzit multe capitole despre sclipitorul prinț Genji[4] Dorința pentru astfel de povești a crescut, dar cum puteau să le recite din memorie? Am devenit foarte agitată și am primit o imagine a lui Yakushi Buddha[5] cât mine de mare. Când eram singură, îmi spălam mâinile și mergeam în secret în fața altarului și mă rugam la el din tot sufletul, plecându-mi capul până la podea. „Te rog lasă-mă să merg în Orașul Regal. Acolo pot găsi multe povești. Lasă-mă să le citesc pe toate."

Când aveam treisprezece ani, am fost dusă în Orașul Regal. În a treia zi din luna Lunii Mari[6], m-am mutat (de acasă) la Imataté, vechea casă unde mă jucam când eram copil fiind demolată. La apus în amurgul înceţoşat, chiar când mă urcam în lectică, m-am gândit

3 Tatăl ei, Takasué a fost numit Guvernator al Kazusei în 1017 și autoarea, care avea nouă ani atunci, a fost adusă din Kioto în Provincie (n.tr.en.)

4 Prințul Genji: Eroul din Genji-monogatari, un roman de Murasaki Shikibu (n.tr.en.)

5 Buddha Vindecător sau în sanscrită: Bhaisajyaguru-Vaiduryaprabhah (n.tr.en.)

6 În original, Nagatsuki, septembrie (n.tr.en.)

la Buddha la care mergeam să mă rog în secret – îmi părea rău şi am plâns pe ascuns pentru că îl lăsam în urmă.

În afara noii mele case (primitivă din paie) nu există gard şi nici măcar obloane, dar am atârnat perdele şi sudaré[7] – prin care puteau să se uite afară, fără să fie văzute). De la acea casă, care stătea pe o faleză joasă, se întinde o câmpie largă spre sud. La est şi la vest marea se află foarte aproape, aşa că este un loc interesant. Când ceaţa se adună este atât de minunat încât mă trezesc devreme în fiecare dimineaţă ca să o văd. Regret că părăsesc acest loc.

Pe cincisprezece, pe o ploaie grea, am trecut graniţa Provinciei şi ne-am adăpostit la Ikada în provincia Shimofusa. Adăpostul nostru e aproape inundat. Mi-e atât de frică încât nu pot dormi. Văd doar trei copaci solitari pe un deal mic în pustietate.

Ziua următoare a fost petrecută uscându-ne hainele ude leoarcă şi aşteptându-i pe ceilalţi să urce[8].

Pe şaptesprezece, am pornit dimineaţa devreme şi am trecut un râu adânc. Am auzit că în această provincie a trăit în vremuri străvechi un conducător Mano. Avea mii şi zeci de mii de pânze de haine ţeşute şi le înmuia (pentru înălbire) în râul care acum curge peste locul în care a fost marea lui casă. Patru dintre porţile mari erau rămase încă în picioare lângă râu.

Auzind oameni compunând poeme despre acest loc, m-am gândit:

De n-aş fi văzut înălţându-se din râu
Aceşti buşteni solizi din vremuri străvechi
Cum aş şti, cum aş simţi
Povestea acelei case?

În acea seară am poposit la plaja din Kurodo. Nisipul alb se întindea mult în lung şi-n lat. Pădurea de pini era întunecată – luna

7 Pe vremuri doamnele evitau privirile bărbaţilor şi stăteau întotdeauna în spatele sudaré – o perdea foarte fină din bambus (n.tr.en.)

8 Persoane de rang înalt, Guvernatori de privincii sau alţi nobili, călătoreau cu un mare alai format din călăreţi înarmaţi, soldaţi infanterişti şi servitori de tot felul atât de rang înalt cât şi inferiori, plus bagajele necesare pentru un trai prelungit în sălbăticie. De la Tokyo la Kioto în zilele noastre călătoria durează cam douăsprezece ore. În anul 1017 dura trei luni. (n.tr.en.)

era strălucitoare, iar adierea lină a vântului mă făcea să mă simt singură. Oamenii erau încântați și făceau poeme. Poemul meu:

Doar pentru această seară
Luna de toamnă de la plaja Kurodo va străluci pentru mine,
Doar pentru această seară! – Nu pot dormi.

Dimineața devreme am părăsit acest loc și am ajuns la râul Futoi[9] la granița dintre Shimofusa și Musashi. Ne-am oprit la bacul Matsusato[10] lângă repezișurile Kagami[11] și toată noaptea bagajele noastre au fost purtate peste râu.

Doica mea și-a pierdut soțul și a născut la granița Provinciei, așa că a trebuit să mergem până la Orașul Regal separat. Îmi era dor de doica mea și voiam să merg să o văd și am fost dusă acolo în brațele fratelui meu mai mare. Noi, deși stăteam într-un adăpost temporar, ne acopeream cu vată de bumbac călduroasă, dar doica mea, pentru că nu era nici un bărbat care să aibă grijă de ea, stătea întinsă într-un loc sălbatic (și) acoperită doar cu o rogojină aspră. Era îmbrăcată în rochia ei roșie.

Luna a răsărit, luminând totul și în lumina lunii părea translucidă. O vedeam foarte albă și străvezie. A lăcrimat și m-a mângâiat și nu-mi venea să o părăsesc. Chiar și când am plecat cu inima grea, imaginea ei a rămas cu mine și nu mai era nimic interesant în peisajele prin care treceam.

Dimineața următoare am trecut râul pe un feribot în lecticile noastre. Oamenii care au venit cu noi până aici în propriile trăsuri au făcut cale întoarsă. Noi, cei care mergeam la Orașul Regal, am stat aici un timp ca să îi petrecem cu privirea; și pentru că era o despărțire pe viață cu toții am plâns. Chiar și inima mea de copil a simțit durere.

Acum suntem în provincia Musashi. Locul acesta nu are nici un farmec. Nisipul plajelor nu este alb, ci ca noroiul. Se spune că iarba mov crește pe câmpurile din Musashi, dar e doar o pustietate cu diverse tipuri de buruieni, care cresc atât de înalte că nu putem vedea arcurile călăreților noștri, care își croiesc drum prin iarba

9 Râul Futoi este în prezent numit Râul Edo (n.tr.en.)
10 Acum Matsudo (n.tr.en.)
11 Acum probabil Karameki-no-se (n.tr.en.)

înaltă. Mergând prin aceste buruieni am văzut ruinele unui templu numit Takeshíba-dera. Erau acolo și pietrele de temelie a unei case cu coridor.

— Ce este locul ăsta? am întrebat; și ei mi-au răspuns:

— A fost odată ca niciodată un aventurier nesăbuit la Takeshiba[12] A fost trimis la palatul regelui (de guvernator) ca paznic al focului. Odată măturа grădina în fața camerei unei prințese, cântând:

Vai mie! Vai mie! Obositoare osândă să lucrezi aici la Palat!
Șapte borcane de vin bun am – și trei la mine în provincie.
Acolo unde stau am agățat tărtăcuțe din cele bune cu tulpina dreaptă
Se întorc către Vest când vântul de Est bate,
Se întorc către Est când vântul de Vest bate,
Se întorc către Nord când vântul de Sud bate,
Se întorc către Sud când vântul de Nord bate.
Și eu stau acolo privindu-le cum se întorc mereu și mereu
Of, tărtăcuțele mele! Of, borcanele mele de vin!

— Cânta deci singur, dar chiar atunci o prințesă, fiica preferată a regelui, stătea singură în spatele misu[13]. A ieșit și sprijinindu-se de pragul ușii, îl asculta pe bărbatul care cânta. Era foarte interesată de cum stăteau tărtăcuțele deasupra borcanelor cu vin și cum se întorceau și voia să le vadă. A început să râvnească la tărtăcuțe și ridicând storul l-a chemat pe paznic spunând:

— Omule, vino aici!

Omul a auzit-o și cu mult respect s-a apropiat de balustradă.

— Vreau să mai aud o dată ce spuneai.

Și el a cântat din nou despre borcanele lui de vin.

— Trebuie să merg să le văd, am eu motivele mele, spuse prințesa.

El a fost impresionat, dar s-a hotărât și a pornit spre provincia de Est. S-a temut că vor fi urmăriți, și în acea noapte când a ajuns cu prințesa pe Podul Seta[14] a distrus o parte din pod și fugind cu

12 Acum numit Shibaura, un nume de loc în Tokio, lângă Shinagawa. Un alt manuscris zice: „Aceasta era casa lui Takeshiba (n.tr.en.)

13 Un tip de sudaré mai fin folosit la curte sau în altarul Shinto (n.tr.en.)

14 Podul Seta este peste râul de la Lacul Biwa, la vreo șapte sau opt mile de Kioto (n.tr.en.)

prințesa în spate a ajuns în locul său natal după o călătorie de șapte zile și șapte nopți.

Regele și regina au fost foarte surprinși să afle că prințesa a dispărut și au început să caute. Cineva a spus că cineva din garda Regelui din provincia Musashi, purtând în spate ceva cu un parfum rafinat, a fost văzut fugind către est. Așa că au căutat acel paznic și nu a fost de găsit. Au spus:

— Cu siguranță că omul acesta s-a întors acasă.

Guvernul regal a trimis mesageri să îl urmărească, dar când au ajuns la Podul Seta l-au găsit distrus și nu au putut merge mai depart. În a treia lună, totuși, mesagerii au ajuns în provincia Musashi și l-au căutat pe om. Prințesa i-a primit pe mesageri și le-a spus:

— Eu, pentru un oarecare motiv, am tânjit după casa acestui om și i-am poruncit să mă aducă aici; așa că m-a adus. Dacă omul acesta ar fi pedepsit și ucis, eu ce ar trebui să fac? Acesta un loc foarte bun de locuit. Trebuie să fi fost stabilit înainte de a mă fi născut eu că trebuie să-mi las urma (urmași) în această provincie – întoarceți-vă și spuneți-i asta regelui.

Așa că mesagerul nu a putut să o refuze și a mers înapoi să îi povestească regelui. Regele a spus:

— Nu-i nici o speranță. Deși îl pedepsesc pe om, nu o pot aduce înapoi pe prințesă; și nici nu îi pot aduce înapoi în Orașul Regal. Atâta timp cât bărbatul din Takeshiba trăiește nu îi pot da provincia Musashi, însă i-o pot încredința Prințesei.

Așa s-a întâmplat că un palat s-a construit acolo în același stil cu palatul regal și prințesa a locuit acolo. Când a murit l-au transformat într-un templu numit Takeshiba-dera[15]. Urmașii prințesei au primit numele de familie Musashi. După asta, paznicii focului au fost numai femei[16].

Am trecut printr-un pustiu de buruieni de diferite tipuri, croindu-ne drumul prin iarba înaltă. Există și râul Asuda de-a lungul gra-

15 Dera sau tera = templu (n.tr.en.)

16 Din textul original se poate înțelege și că „După aceea, paznicii focului au avut voie să trăiască cu nevestele lor la palat. (n.tr. en)

niţei dintre Musashi şi Sagami, unde la feribot, Arihara Narihira a compus faimosul său poem[17].

În cartea lui de poezii râul apare cu numele Sumida.

L-am trecut într-o barcă şi am ajuns în provincia Sagami. Lanţul muntos numit Nishitomi este precum paravanele pliabile cu imagini frumoase. Pe partea stângă am văzut o plajă foarte frumoasă curbată în lungime de valurile albe. Mai era şi un loc numit Moro-koshi-ga-Hara [18](Câmp Chinezesc) unde nisipurile era nemaipomenit de albe. Am călătorit pe acel mal timp de două-trei zile. Un om a spus:

— Vara, înfloresc flori japoneze de un roz închis sau mai deschis şi fac câmpul să arate ca un brocart. Pentru că acum e toamnă, nu le putem vedea.

Dar am văzut câteva floricele roz veştejite risipite pe câmp. Au spus:

— E amuzant cum flori japoneze înfloresc pe câmpul chinezesc.

Există un munte numit Ashigara (Hakoné) care se întinde pe mai mult de zece mile şi este acoperit de păduri dese chiar şi la bază. Doar din când în când puteam zări cerul. Ne-am adăpostit într-o colibă de la poalele muntelui. Era o noapte întunecată fără lună. Mă simţeam înghiţită şi pierdută în întuneric când trei cântăreţi au apărut. Unul avea cam cincizeci de ani, al doilea douăzeci, iar al treilea cam paisprezece sau cincisprezece. I-am poftit să stea jos în faţa colibei şi

17 În *Isé-monogatari* – o carte cu lucrările poetice ale lui Narihira – râul Sumida este graniţa dintre Musashi şi Shimofusa. Următoarea propoziţie este o inserţie ulterioară. Poemul lui Narihira este adresat pescăruşului numit *Miyakodori*, care înseamnă literal *pasăre a capitalei.* Narihira a abandonat Kioto şi umbla către Est. Chiar atunci inima lui tânjea după Oraşul Regal şi după nevasta lui şi probabil că acest sentiment a fost intensificat de numele păsării.

Miyakodori! Vai, acel cuvânt
Îmi umple inima din nou cu dor,
Chiar şi pe tine te-ntreb, o pasăre,
Încă trăieşte, iubita mea? (n.tr. en.)

18 După *Sagami-Fudoki* sau *Caracterul natural al provinciei Sagami,* această provincie a fost locuită în vremuri străvechi de coreeni. Nativii nu puteau face diferenţa între un coreean şi un chinez, de unde şi numele de *Câmp Chinezesc.* Un templu de lângă Oiso păstrează încă numele Koraiji sau Templul Coreean (n.tr.en.)

le-am întins o karakasa (umbrelă mare de hârtie) special pentru ei. Servitorul meu a aprins un foc pentru a-i vedea. Au spus că sunt urmașii unui cântăreț faimos numit Kobata. Aveau părul foarte lung și le cădea pe frunte; fețele le erau albe și curate și păreau mai degrabă servitoarele unei familii de nobili. Aveau voci clare și dulci, iar cântecul lor frumos părea să ajungă până la ceruri. Cu toții au fost fermecați și stârnindu-le interesul, au venit mai aproape. Cineva a spus:

— Cântăreții din provinciile din Vest nu se compară cu ele.

Și chiar atunci cântărețele și-au încheiat melodia cu: „dacă suntem comparate cu cei din Naniwa" (Osaka)[19] Erau drăguțe și frumos îmbrăcate, cu voci de o frumusețe rară și pribegeau pe muntele acesta înfricoșător. Chiar le-au dat lacrimile celor care le-au petrecut cu privirea; iar inima mea de copil nu voia să se despartă de acest adăpost primitiv frecventat de cântărețe.

Dimineața următoare am trecut de partea cealaltă a muntelui[20] Nu pot exprima în cuvinte teama pe care am simțit-o în acest timp. Norii se rostogoleau la picioarele noastre. La jumătatea drumului era un luminiș cu câțiva copaci. Aici am văzut câteva frunze de aoi[21] (asarum caulescens). Oamenii au lăudat-o și li s-a părut ciudat că pe acest munte, atât de departe de civilizație, creștea o plantă atât de sacră. Am întâlnit în calea noastră și trei râuri de munte pe care le-am trecut cu dificultate. În acea zi ne-am oprit la Sekiyama. Acum suntem în provincia Suruga. Am trecut printr-un loc numit Iwatsubo[22] lângă bariera Yokobashiri. Era acolo o piatra pătrată incredibil de mare prin a cărei gaură țâșnea o apă foarte rece.

Muntele Fuji este în această provincie. În provincia în care am crescut (de unde începe călătoria) am văzut acel munte departe către

19 Acesta pare să fie ultimul vers dintr-un fel de cântec numit *Imayo*, poate improvizat de cântăreți; sensul lui poate fi următorul: „Ne compari cu cântăreți din provinciile de Vest; suntem inferioare celor din Orașul Regal; dar putem fi comparate pe bună dreptate cu cei din Osaka" (n.tr.en.).

20 Muntele Hakoné a devenit o stațiune turistică și un loc pentru reședințe de vară. (n.tr.en.)

21 Aoi sau Futaba-aoi. La marele festival de la altarul Kamo din Kioto cei din procesiune își împodobeau capetele cu frunzele acestei plante, deci trebuie să fi fost foarte cunoscută (n.tr.en.)

22 Urnă de piatră

vest. Se înalţă pictat cu albastru intens şi acoperit cu zăpadă eternă. Pare că poartă o rochie de un violet închis şi un voal alb pe umeri. De la mica parte dreaptă din vârf se ridica fum. Seara am văzut chiar şi flăcări.[23] Râul Fuji curge rostogolindu-se din acel munte. Un om din provincie a venit la noi şi ne-a spus o poveste.

— Am fost odată într-o delegaţie. Era o zi foarte călduroasă şi mă odihneam pe marginea apei când am văzut ceva galben plutind în jos. A ajuns la marginea râului şi s-a înţepenit acolo. Am ridicat-o şi am descoperit că era o bucată de hârtie galbenă plină de cuvinte scrise elegant cu cinabru. Fiind curios, am citit-o. Pe hârtie era o profeţie a guvernatorilor (de provincii) care urmau să fie numiţi anul următor. Pentru această provincie erau scrise numele a doi guvernatori. Eram din ce în ce mai surprins aşa că am uscat hârtia şi am păstrat-o. Când a venit ziua anunţului, această hârtie era fără greşeală, iar omul care a devenit guvernator al acestei provincii a murit după trei luni, iar celălalt l-a urmat în slujbă.

Există astfel de lucruri. Cred că zeii de adună acolo pe acel munte pentru a stabili lucrurile pentru fiecare an.

La Kiyomigaseki, unde am văzut marea pe stânga, erau multe case pentru paznicii barierelor. Unele dintre garduri ajungeau până în mare.

La Tagonoura valurile erau mari. De acolo am mers mai departe cu barca. Am trecut cu uşurinţă peste Numajiri şi am ajuns la râul Oi. Nu am mai văzut un asemenea curent. Apa, albă de parcă ar fi fost îngroşată cu făină de orez, curgea cu repeziciune.

Mi s-a făcut rău şi apoi am ajuns în provincia Totomi. Aproape că mi-am pierdut cunoştinţa când am traversat trecătoarea Sayo-no-Nakayama (muntele din mijloc al nopţii mici). Eram destul de obosită, aşa că atunci când am ajuns pe malul râului Tenryu, am avut un adăpost construit temporar, unde am stat pentru câteva zile şi mi-am revenit. Pentru că intrasem deja în iarnă, curentul dinspre râu bătea tare şi a devenit intolerabil. După ce am trecut râul, am mers către podul de la Hamana.

Când ne-am îndreptat către Est (cu patru ani în urmă, când tatăl ei fusese numit Guvernator) era acolo un pod din bârne, dar de

23 Muntele Fuji era atunci un vulcan activ. (n.tr.en.)

această dată nu am putut găsi nici urmă de pod, așa că a trebuit să trecem cu barca. Podul a fost așezat peste un golf interior. Valurile mării erau foarte mari în larg și le puteam vedea printre pinii groși care creșteau împrăștiați pe marginea nisipoasă care se întindea între noi și mare. Păreau să lovească capătul ramurilor de pin și străluceau precum giuvarele. Era o privelişte interesantă.

Am mers înainte și am trecut peste Inohana, a fost un urcuș nespus de obositor, și apoi am ajuns la ţărmul Takashi din provincia Mikawa. Am trecut pe lângă un loc numit *Opt Poduri*, dar era doar un nume, nici un pod și nici o privelişte frumoasă.

În munţii Futamura am făcut tabăra sub un curmal mare. Fructele au căzut pe jos în tabăra noastră în timpul nopţii și oamenii le-au adunat.

Am trecut de muntele Miyaji, unde am văzut frunze încă roșii, deși era prima zi a celei de-a zecea luni.

Vânturile furioase de munte trebuie să cruţe
În trecerea lor acest loc
Căci frunze roșii de arţar
Încă se agaţă de ramuri.

A fost un fel de „de-oi putea" între Mikawa și Owari. E amuzant când mă gândesc cât de dificilă a fost într-adevăr trecerea. Am trecut ţărmul Narumi (marea-răsunătoare) în provincia Owari. Valurile serii se apropiau și credeam că dacă se înălţau mai mult nu vom putea trece. Așa că, panicaţi, am fugit cât am putut de repede.

La graniţa cu Mino am trecut pe un feribot numit Kuromata și am ajuns la Nogami. Acolo au venit iar cântăreţi și au cântat toată noaptea. Cu drag ne-am gândit la cântăreţele din Ashigara.

Zăpada a venit, iar în furtună am trecut bariera de la Fuha și peste Muntele Atsumi, fără tragere de inimă pentru a vedea privelişti frumoase. În provincia Omi am stat patru sau cinci zile într-o casă din Okinaga. La poalele muntelui Mitsusaka o ploaie măruntă amestecată cu grindină a căzut zi și noapte. A fost atât de trist că am plecat de acolo și am trecut prin Inugami, Kanzani și Yasu fără să fiu impresionată de ceva. Lacul se întindea în lung și-n lat și am zărit din când în când insulele Nadeshima și Chikubushima. Era o privelişte foarte frumoasă. Ne-a fost foarte greu la podul Seta, pentru că se

prăbușise. Ne-am oprit la Awazu și am ajuns la Orașul Regal după lăsarea întunericului în a doua zi a ultimei luni.

Când eram în apropierea barierei am văzut fața unui Buddha înalt de șaisprezece picioare, cioplit grosolan, care se înălța deasupra unui gard sărăcăcios. Pașnic și indiferent la împrejurimile sale, stătea nepăzit în acest loc pustiu; dar eu, trecând pe acolo, am primit un mesaj de la el. Dintre atâtea provincii (prin care am trecut) barierele de la Kiyomigata și Osaka erau mult mai bune decât celelalte.

Era întuneric când am ajuns la reședința aflată la vest de conacul prințesei Sanjo[24] Grădina noastră era foarte mare și sălbatică, cu copaci mari și nu mai puțin înfricoșători decât munții din care venisem. Nu mă puteam simți ca acasă și nici nu-mi puteam pune ordine în gânduri. Chiar atunci am cicălit-o pe mama să îmi dea cărți cu povești, după care tânjeam de atâția ani. Mama a trimis un mesager cu o scrisoare la Emon-no-Myogu, una dintre rudele noastre care o slujea pe prințesa Sanjo. I s-a părut interesantă ciudata mea pasiune și mi-a trimis bucuroasă câteva manuscrise excelente în capacul unei cutii de scris[25], spunând că aceste copii i-au fost date de prințesă. Bucuria mea n-a cunoscut margini și le-am citit zi și noapte; în curând am început să vreau mai multe, dar cum eram complet străină de Orașul Regal, cine ar fi putut să le ia pentru mine?

Mama mea vitregă (adică una dintre soțiile tatălui său) a fost cândva o doamnă de onoare la curte și părea să fie dezamăgită de ceva. Începuse să regrete Lumea (mariajul) și acum urma să plece de acasă. Și-a chemat propriul copil, care avea cinci ani și i-a spus:

— Nu va exista nici un moment în care te voi uita, iubirea mea.

Și arătând către un prun gigant care creștea aproape de streașină, a spus:

— Când va fi în floare, mă voi întoarce. Și a plecat. Am simțit iubire și milă pentru ea și în timp ce plângeam în secret după ea, a trecut anul.

24 Prințesa era Sadako, fiica regelui Sanjo, mai târziu regină a regelui Goshujaku – 1037-1045. (n.tr.en.)

25 Cutii lăcuite, uneori de o frumusețe deosebită, conținând cerneală de india și piatră de cerneală, pensule, role de hârtie (n.tr.en.)

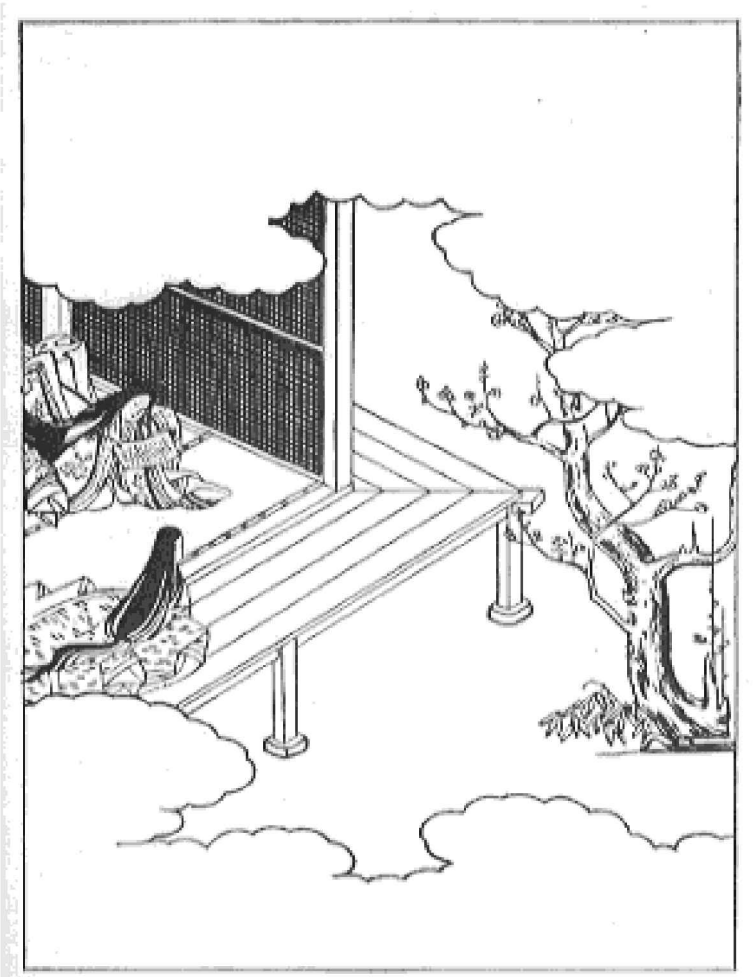

„ERA TOT ÎN FLOARE DAR NICIUN SEMN DE LA EA“

„Când prunul înfloreşte mă voi întoarce" – am cugetat la aceste cuvinte şi m-am întrebat dacă aşa va fi. Am aşteptat şi aşteptat cu ochii la copac. Era înflorit tot[26] şi totuşi nici un semn de la ea. Am devenit foarte nerăbdătoare şi (până la urmă) am rupt o ramură şi i-am trimis-o (bineînţeles cu un poem):

Mi-ai dat cuvinte cu speranţă , nu-s oare prea mult întârziate?
Primăvara îşi aminteşte prunul,
Deşi părea mort de la îngheţ.
Mi-a răspuns printr-un poem plin de cuvinte duioase:
Aşteaptă, nicicând nu renunţa la speranţă,
Căci de prunul e în floare
Chiar şi cele nefăgăduite şi neaşteptate vor veni la tine.

În timpul primăverii (din 1022) lumea era agitată[27]. Bona mea, care îmi umpluse inima de milă în acea noapte cu lună de la fortul Matsuzato, a murit în ziua lunii din luna veşnic în creştere (prima zi a lunii Martie). Am plâns deznădăjduită fără a mă putea linişti şi chiar mi-am uitat şi pasiunea pentru romanţe.

Mi-am petrecut zilele vărsând lacrimi amare şi când am privit prima oară afară[28], din nou am văzut soarele apunând peste florile de cireş care cădeau în confuzie (asta ar însemna patru săptămâni mai târziu)

Florile cad şi totuşi le voi vedea din nou
Când primăvara revine.
Dar, o, dorul meu pentru omul drag
Care a plecat dintre noi pentru totdeauna!

Am auzit că şi fiica Primului Consilier al regelui era moartă. Puteam înţelege perfect durerea domnului ei, locotenentul-general, căci încă simţeam propria durere.

---

26 Prunii înfloresc între prima şi a doua lună din vechiul calendar (n. tr.en.)

27 De ciumă. Oamenii erau adeseori afectaţi de boli contagioase în acele vremuri, iar ei, necunoscând natura infecţiei, o numeau „toanele lumii" sau „boala lumii", atribuind cauza unei proaste dispoziţii a unor zei sau spirite (n.tr.en.)

28 În acele zile, ferestrele erau acoperite cu mătase şi nu se putea vedea prin ele. (n.tr.en.)

Când am ajuns prima dată în capitală am primit o carte scrisă de această nobilă doamnă pentru caietul meu. În ea erau scrise mai multe poeme, printre care și următorul:

Când vezi fumul plutind deasupra
Văii dealului Toribe,[29]
Atunci mă vei înțelege, care păream precum o umbră
Chiar și în timpul vieții.

M-am uitat la aceste poeme care erau scrise într-o caligrafie atât de frumoasă și am vărsat și mai multe lacrimi. Am stat pe gânduri până când mama s-a obosit să mă consoleze. A căutat romane și mi le-a dat și m-am consolat inconștient. A citit câteva volume din Genji monogatari și am tânjit după celelalte, însă cum eram încă o străina aici nu aveam cum să le găsesc. Eram toată numai nerăbdare și dor și mintea mea se ruga mereu să citesc toate cărțile despre Genji monogatari începând cu prima.

Pe când părinții mei se închideau în templul Udzu-Masa[30], nu le-am cerut nimic altceva în afară de această poveste, dorindu-mi să o citesc imediat ce fac rost de ea, dar în zadar. Eram de neconsolat. Într-o zi, mi-am vizitat mătușa, care venise recent de la țară. S-a arătat tandră față de mine și mi-a spus cu drag că am crescut frumos. M-a întrebat:

— Ce să îți dau? Nu vei fi interesată de lucruri serioase: îți voi da ce îți place cel mai mult.

Și mi-a dat mai mult de cincizeci de volume din Genji-monogatari puse într-o cutie, inclusiv Isé-monogatari, Yojimi, Serikawa, Shirara și Asa-udzu. Cât de fericită am fost când m-am întors acasă cărând toate aceste cărți într-o geantă! Până atunci citisem doar un volum de ici de colo și nu eram mulțumită pentru că nu puteam înțelege povestea.

Acum puteam să mă cufund în aceste povești, să le iau pe rând, închizându-mă în spatele *kicho*[31]. Să fii regină nu se putea compara cu asta!

29 *Loc unde avea loc incinerarea (n.tr.en.)*
30 Este un obicei budist de a se retrage din când în când (n.tr.en.)
31 Un fel de paravan folosit în casele clasei sociale mai înalte: vezi ilustrația

Toată ziua şi toată noaptea, până când mi se închideau ochii, nu făceam nimic altceva decât să mă uit în aceste cărţi, cu o lampă lângă mine.

Curând am învăţat pe de rost toate numele din cărţi şi credeam că ăsta-i lucru mare.

Odată am visat un sfânt preot cu o eşarfă galbenă budistă, care a venit la mine şi mi-a zis:

„Învaţă acum a cincea carte Hokekkyo."

Nu am spus asta nimănui şi nici nu aveam de gând să o învăţ, ci am continuat să mă răsfăţ cu romanţe. Deşi eram încă urâtă şi nedezvoltată (aşa mă gândeam) va veni timpul când voi fi de o frumuseţe fără seamăn cu păr foarte foarte lung. Voi fi ca doamna Yugao din roman, pe care o iubea strălucitul prinţ Genji sau ca doamna Ukifuné, soţia generalului din Uji, o frumuseţe celebră. Mă complăceam în astfel de fantezii, eram atât de superficială!

Putea oare să existe un astfel de Făt-Frumos în această lume? Cum a putut generalul Kaoru[32] să găsească o frumuseţe precum doamna Ukifuné pe care să o ascundă în vila lui secretă de la Uji? O! Eram ca o fată nebună.

Pe când locuiam la ţară, mergeam din când în când la templu, dar chiar şi atunci nu mă puteam ruga ca alţii, cu o inimă pură. În vremurile acelea, oamenii învăţau să recite sutre şi să practice austerităţi religioase după vârsta de şaptesprezece sau optsprezece ani, dar eu abia mă puteam gândi la aşa ceva. Singurul lucru la care mă puteam gândi era Făt-Frumos care va veni într-o zi la mine, la fel de nobil şi de frumos ca în poveste. Şi dacă venea o dată pe an, eu, fiind ascunsă într-o vilă de la munte precum doamna Ukifuné, aş fi fost mulţumită. Aş trăi la fel de *lipsită de griji* ca doamna aceea, admirând florile sau peisajul înzăpezit luminat de lună, primind ocazional mult aşteptate scrisori de dragoste de la domnul meu! Am nutrit astfel de fantezii şi mi-am imaginat că ar putea fi realizate.

32 traducere literală „Parfum".

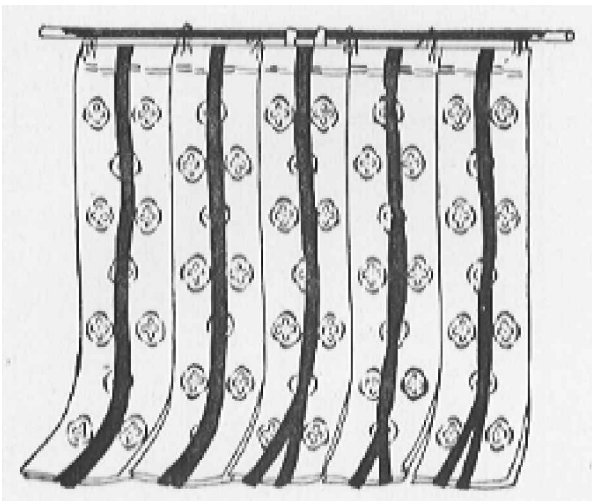

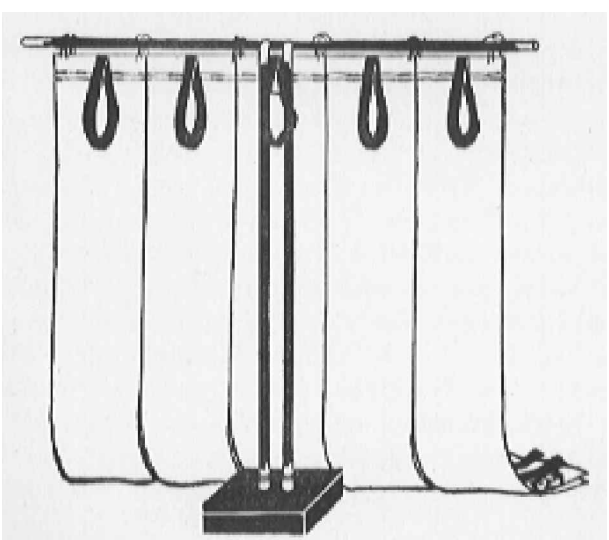

KICHO: VEDERE DIN SPATE ȘI DIN FAȚĂ

În prima zi a lunii Încolţirii-Orezului am văzut petalele albe ale copacului Tachibana (un fel de portocal) de lângă casă, acoperind pământul.

Nu destul mintea mea a primit cu uimire,
Gândul despre proaspăt căzuta zăpadă –
Văzând pământul aşternut alb –
Când parfumul florilor de Tachibana
S-au ridicat din boboci căzuţi.

În grădina noastră copacii creşteau la fel de deşi ca în întunecata pădure Ashigara, iar în luna *Zeilor absenţi*[33] frunzele roşii erau mai frumoase decât cele din munţii din împrejurimi. Un vizitator a spus:

— În drumul meu pe acolo am trecut printr-un loc unde frunzele roşii erau frumoase.

Iar eu am improvizat:

Nici o privelişte nu poate fi mai tomnatică
Decât cea a grădinii mele
Locuită de o persoană tomnatică
Obosită de lume!

Încă sălăşluiesc în romane de dimineaţa până seara şi până când adorm.

Am mai avut un vis: un om spunea că trebuie să facă un pârâu în grădina Turnului Hexagon pentru a o delecta pe Împărăteasa Primului Rang de Onoare. L-am întrebat de ce, iar omul mi-a spus:

— Roagă-te la onorata Zeiţă luminată de ceruri.

Nu am spus nimănui despre acest vis şi nici nu m-am mai gândit la el. Cât de superficială am fost!

Primăvara m-am bucurat de grădina prinţesei. Cireşi în floare mult aşteptaţi! Cireşi în floare regretaţi! Primăvara iubesc florile fie că sunt în grădina ei sau în a mea.

În ultima zi a lunii martie (30 martie 1023), am pornit spre casa unei anumite persoane pentru a evita influenţa nefastă a zeului

33 În Octombrie era o tradiţie ca toţi zeii locali să meargă la o conferinţă la reşedinţa celui mai bătrân zeu nativ, în provincia Idzumo, Luna Zeilor Absenţi. Această provincie Idzumo, plină de folclor din vechea Japonie, a devenit cunoscută lumii prin scrierile lui Lafcadio Hearn (n.tr.en.)

pământului[34]. Acolo am văzut minunate flori de cireș încă în copac și după ziua întoarcerii mele am trimis acest poem:

Singură, neobosită, am privit la florile de cireș
Din grădina ta.
Primăvara se încheia – urmau să cadă –

Mereu când florile veneau și plecau, nu mă puteam gândi decât la zilele acelea în care doica mea a murit, și tristețea se cobora asupra mea și a devenit mai profundă în timp ce studiam scrierile Onorabilei Fiice a Primului Consilier.

Odată, în luna încolțirii orezului, pe când stăteam trează noaptea să citesc o poveste, am auzit o pisică miorlăind prelung. M-am întors, curioasă, și am văzut o pisică foarte frumoasă.

— De unde vine? am întrebat.

— Șșș, a spus sora mea, nu spune nimănui. E o pisică adorabilă și o vom păstra.

Pisica era foarte prietenoasă și s-a așezat lângă noi. Cineva ar putea să o caute (ne-am gândit), așa că am ținut-o ascunsă. Se ținea singură la distanță de servitorii vulgari, stând mereu liniștită în fața noastră. Își întorcea privirea de la mâncarea murdară și nu o mânca niciodată. Era îngrijită și mângâiată cu drag de noi.

Odată, sora mea era bolnavă și familia destul de supărată. Pisica era ținută într-o cameră dinspre nord (camera unui servitor) și niciodată chemată. Plângea tare și dojenitor, dar am considerat totuși că e mai bine să o țin la distanță și așa am făcut. Sora mea, trezindu-se brusc, mi-a spus:

— Unde e pisica? Adu-o aici.

Am întrebat de ce și ea mi-a răspuns:

— În visul meu pisica a venit lângă mine și mi-a spus: „Sunt forma modificată a Onorabilei Fiice a Primului Consilier al regelui. Există o oarecare cauză (pentru asta). Sora ta s-a gândit cu drag la mine, așa că sunt aici pentru un timp, dar acum mă aflu printre servitori. O

34 Conform superstiției din acele timpuri, oamenii credeau că fiecare casă are un zeu al pământului, care ocupa vatra în primăvară, poarta în vară, fântâna în toamnă și grădina în iarnă. Era periculos să îl întâlnești când își schimba sălașul. Așa că în acea zi locuitorii ieșeau afară din case. (n.tr.en.)

cât de plictisită sunt!" Spunând asta, plângea cu lacrimi amare. Părea a fi o persoană nobilă și frumoasă și apoi m-am trezit auzind pisica plângând! Ce trist!

Povestea m-a mișcat profund și după asta nu am mai trimis niciodată pisica într-o cameră dinspre nord ci am îngrijit-o cu drag. Odată, când eram singură, a venit și s-a așezat lângă mine, și, mângâind-o pe cap, i-am spus:

— Ești fiica Nobilului Consilier? Aș vrea ca tatăl tău să afle.

Pisica m-a privit și a mieunat prelung. Poate că era doar în capul meu dar când o priveam nu părea o pisică oarecare. Părea că mă înțelege și îmi era milă de ea.

Am auzit că o anumită persoană deținea Chogonka[35] repovestit după originalul chinezului Li Tai Po. Imi doream să o împrumut, dar îmi era rușine să spun.

În cea de-a șaptea zi, a celei de-a șaptea luni am descoperit o bună metodă de a-mi transmite mesajul (sugestia dorinței mele):

Aceasta este noaptea când în trecutul antic,

Steaua Păstorului a pornit să o-ntâlnească pe cea Țesută;

35 Cititorii sunt îndemnați să citească minunatul eseu al lui Lafcadio Hearn numit „Romanța Căii Lactee"(Chokonga). Aici este de ajuns să facem referire la povestea lui Tanabata-himé și a ciobanului. Tanabata-tsume era fiica unui zeu al cerului. Îi plăcea să țească veșminte pentru tatăl ei și nu avea altă plăcere în afară de asta, până când într-o zi, Hikiboshi, un tânăr cioban, mânând un bou, trecu pe la ușa ei. Presimțind dragostea ei pentru el, tatăl i-a dat fiicei acest tânăr cioban ca soț și totul a mers bine, până când tinerii au devenit prea îndrăgostiți și țesutul a fost neglijat. De atunci, marele zeu a fost nemulțumit și „au fost pedepsiți să trăiască despărțiți de Râul Ceresc dintre ei", dar din milă pentru dragostea lor, le-a fost permis să se întâlnească o noapte pe an, în a șaptea zi a celei de-a șaptea luni. În acea noapte ciobanul trece Râul Raiului unde Tanabata-tsume îl așteaptă, dar o nenorocire se întâmplă dacă noaptea e înnorată sau ploioasă! Atunci apele Râului Raiului cresc, iar îndrăgostiții trebuie să aștepte un an întreg până ca barca să poată trece. Multe dintre frumoasele noastre poeme se bazează pe această legendă; uneori Tanabata-himé își așteaptă stăpânul, alteori vorbește Hikiboshi. Festivalul a fost celebrat timp de 1100 ano în Japonia și nu există vreun sat în care să nu se cânte aceste cântece în a șaptea noapte a celei de-a șaptea luni și se aduc ofrande zeilor stelelor din mici poeme legate de ramuri de bambus proaspăt tăiate.) (Cântecul Îndelungatei Remușcări (n.tr.en.)

În dulcea-i amintire valul se înalță departe pe râul Cerului[36]
Chiar așa îmi crește inima să văd faimoasa carte.
Răspunsul a fost:
Zeii stelelor se întâlnesc pe malul Râului Ceresc,
Ca a lor și inima mea e plină de euforie
Iar lucrurile serioase din fiecare zi sunt uitate
Din noaptea când mesajul tău a ajuns la mine.

În cea de-a treisprezecea zi a acelei luni, luna strălucea foarte puternic. Întunericul era alungat din orice colțișor al cerului. Era aproape miezul nopții și toți dormeau.

Stăteam pe prispă. Sora mea, uitându-se gânditoare la cer, a spus:

— Dacă mi-aș lua zborul acum, fără să las vreo urmă, ce ai crede?

A văzut că vorbele ei m-au șocat și a îndreptat (ușor) conversația către alte lucruri și am râs.

Apoi am auzit o trăsură cu un om fugind în fața ei, care s-a oprit în apropierea casei. Omul din trăsură a strigat: „Ogi-no-ha! Ogi-no-ha!" (Frunză-de-Trestie, nume de femeie sau de animal) de două ori, dar nici o femeie nu a răspuns. Bărbatul a strigat în zadar până a obosit și a cântat la flaut (un fluier din trestie) din ce în ce mai pătimaș într-o superbă melodie susurătoare, și (în final) a plecat.

Sunetul flautului în noapte,
„Vânt de toamnă"[37] *oftând*
De ce nu răspunde frunza-de-trestie?

În acest fel mi-am provocat sora și ea a răspuns:

Vai! Lumină a inimii
Care atât de repede s-a oprit din cântat!
Vântul nu a așteptat
Răspunsul frunzei de trestie.

Am stat împreună privind la cer și am mers la culcare după răsăritul soarelui.

La miezul nopții în luna Deutzia (aprilie, 1024) a avut loc un incendiu, iar pisica care a fost îngrijită precum fiica Primului Con-

36 *Râul Raiului: Calea Lactee (n.tr.en.)*
37 *Numele unui cântec vechi (n.tr.en.)*

silier a fost arsă de vie. Era obișnuită să vină mieunând ori de câte ori o strigam pe numele acelei doamne, ca și cum m-ar fi înțeles. Tata mi-a spus că îi va spune povestea Primului Consilier pentru că este o poveste atât de reală. Mi-a părut foarte foarte rău pentru ea.

Noul nostru adăpost temporar era mult mai îngust decât celălalt. Eram tristă pentru că aveam o grădină foarte mică și fără copaci. Mă gândeam cu regret la vechea grădină spațioasă care era sălbatică precum o pădure întunecată și atunci când era plină de flori sau de frunze roșii nu era cu nimic mai prejos decât munții înconjurători.

În grădina casei de vizavi flori albe și mov de prun creșteau amestecate și parfumul lor era purtat de vânt și mă umplea de amintiri despre vechea noastră casă.

Când din grădina vecină aerul încărcat de parfum
Îmi umple sufletul cu amintiri,
Apare gândul la iubitul prun
Înflorind sub streașina casei care nu mai este.

În prima zi a lunii Încolțirii-Orezului sora mea a murit dând naștere unui copil. Din copilărie, chiar și moartea unui străin mă afecta foarte mult. De această dată am plâns, plină de milă și durere care mă împiedicau să vorbesc.

Pe când mama și ceilalți stăteau cu mortul, eu m-am întins între copiii ce-mi trezeau atâtea amintiri. Lumina lunii și-a găsit drum prin crăpăturile acoperișului (probabil cel de la locuința temporară) și a luminat fața copilului. Acea priveliște m-a înjunghiat în inimă și i-am acoperit fața cu mâneca și am tras celălalt copil mai aproape de mine îngrijindu-l pe nenorocit ca o mamă.

După câteva zile, una dintre rudele mele mi-a trimis un roman numit *Prințul tânjind după cea înmormântată* cu următorul bilet: „Răposata doamnă m-a rugat să îi găsesc această poveste. Atunci mi s-a părut imposibil, dar acum, parcă pentru a suferi mai mult, cineva tocmai mi-a trimis-o."

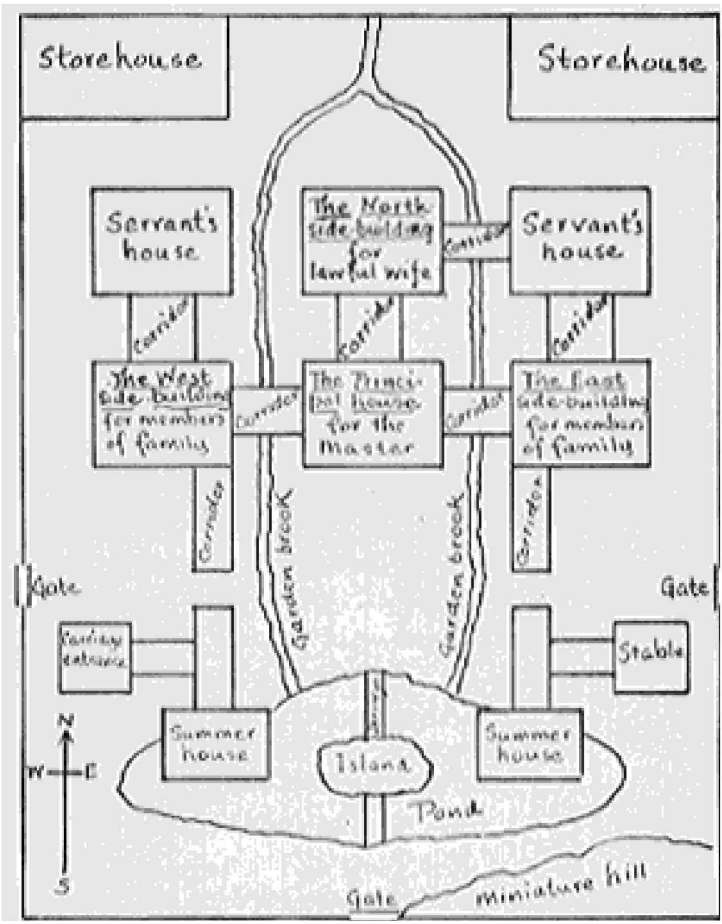

CASA ŞI PĂMÂNTURILE UNUI NOBIL ÎN STILUL AZUMAYA

Am răspuns:

Ce motiv o fi avut să caute
Un roman despre înmormântaţi?
Înmormântată este acum căutătoarea
Adânc sub muşchi.

Doica surorii mele a spus că fiindcă a pierdut-o nu mai are niciun motiv să rămână aşa că s-a întors la ea acasă plângând.

Astfel moartea sau despărţirea ne separă unii de ceilalţi,
De ce trebuie să ne despărţim? Of, lume prea tristă pentru mine!

„În amintirea ei am vrut să scriu despre ea" aşa începea o scrisoare de la doica ei, dar se termina repede cu aceste cuvinte: „Cerneala pare să fi îngheţat, nu mai pot scrie."[38]

Cum să adun amintiri cu sora mea?
Şuvoiul de scrisori a îngheţat.
Nu pot găsi alinare în ţurţuri.

Aşa că am scris şi răspunsul a fost:

Precum neconsolatul fluierar al plajei
În literele desenate pe nisip ce vor fi curând spălate de valuri,
Incapabil să lase o urmă durabilă în această lume trecătoare.

Doica aceea a mers să vadă mormântul şi s-a întors suspindând, spunând:

O caut pe câmp, dar nu e acolo,
Şi nu e nici în fumul incinerării.
Unde-i ultimul ei sălaş?
Cum îl pot găsi?

Doamna care mi-a fost mamă vitregă a auzit despre asta (şi a scris):

Când umblăm în căutarea ei,
Necunoscând ultimul ei sălaş,
Stând în faţa gândului
Lacrimile trebuie să ne fie ghid.

38 Scrisul continuu al caracterelor japoneze cursive este adesea comparat cu un râu şerpuit. „Cerneala pare să fi îngheţat" înseamnă că ochii ei sunt înceţoşaţi de lacrimi şi ea nu mai poate scrie continuu şi curgător (n.tr.en.)

Persoana care ne-a trimis „Prințul tânjind după cea înmormântată" a scris:

Cum trebuie să fi umblat căutând ce e de negăsit
În necunoscutele câmpii de bambus
Lăcrimând în zadar!

Citind aceste poeme, fratele meu, care a urmărit funeraliile în acea noapte, a compus un poem:

Înainte privirii mele
Focul și fumul arderii
S-au ridicat și au murit din nou.
Din câmpiile de bambus nu te mai întorci,
De ce să cauți acolo în zadar?

A nins multe zile și m-am gândit la călugărița de pe muntele Yoshino, căreia i-am scris:

Zăpada a căzut
Și tu nu poți avea
Nici măcar neobișnuita privelițte a bărbaților
De-a lungul cărării abrupte a vârfului Yoshino.

În luna *Socială* a anului următor tata aștepta cu nerăbdare noaptea în care ar putea fi numit guvernator al unei provincii. A fost dezamăgit și o persoană care ne-ar fi putut împărtăși bucuria, mi-a scris:

„Am așteptat cu nerăbdare răsăritul plin de speranță."

Clopotul templului m-a trezit din visare
Și așteptând răsăritul aprins de stele
Noaptea, vai! a fost lungă precum
O sută de nopți de toamnă.

I-am răspuns:

Lungă a fost noaptea.
Clopotul a strigat după vise în zadar
Căci nu a bătut pentru a ne realiza speranțele.

În apropierea zilelor cu lună ascunsă (ultimelor zile) ale lunii încolțirii orezului am mers cu un anumit scop la templul Higashiyama[39]. Pe drum, incubatoarele pentru orez erau pline cu apă, iar câmpurile

39 Un munte într-una din suburbiile orașului Kioto (n.tr.en.)

erau complet verzi pline cu proaspătul crescut orez. Era o priveliște care te făcea să zâmbești. Îți dădea un sentiment de singurătate întunecata umbră a muntelui de care mă apropiam. În serile fermecătoare cursurile de apă murmură pe câmpuri.

Apele trăncăne de parcă bat la poartă,
Dar cine s-ar lăsa păcălit să deschidă ușa, spunând,
Prietenul nostru a venit pe cărarea de munte în noaptea întunecată?

Pentru că locul era aproape de templul Reizan am mers acolo să mă rog. Ajungând atât de departe, eram obosită și am băut dintr-o fântână de piatră de lângă templul din munte, luând apă în căușul mâinii.

Prietena mea mi-a spus:

— Nu aș putea să mă satur vreodată de această apă.

— E prima oară, am întrebat, când guști dulceața unui izvor de munte din căușul propriei mâini?

A spus:

— Este mai dulce decât să bei dintr-un izvor mic care devine noroios chiar de la picăturile care cad de pe mâna cu care se bea[40].

Ne-am întors acasă de la templu în plină strălucire a soarelui de seară și am avut o priveliște limpede de ansamblu asupra orașului Kioto.

Prietena mea, care a spus că un izvor devine noroios chiar și când picături cad în el, a trebuit să se întoarcă în capitală.

Mi-a părut rău că ne despărțeam și i-am trimis un bilet dimineața următoare:

Când soarele de seară coboară în spatele vârfului de munte,
Vei uita că sunt eu cea care privește cu dor
Către locul în care tu ești?

Sfintele voci ale preoților recitând sutre la slujba de dimineață puteau fi auzite din casa mea când am deschis ușa. Era un răsărit cețos și timpuriu; ceața învăluia pădurea verde, care era mai deasă și mai întunecată decât atunci când era în floare sau plină de frunze

40 În original această conversație este un joc de cuvinte intraductibil (n.tr.en.)

roșii. Cerul părea înnorat în această dimineața minunată. Cucii cântau în copacii din apropiere.

O pentru un prieten – fie să privim și să ascultăm împreună!
O frumosul răsărit dintr-un sat de munte! –
Sunetul repetat al cucilor de-aproape și din depărtare.

În acea zi cu lună ascunsă, cucii au cântat zgomotos în copacii dinspre vale. „În Orașul Regal poeții poate vă așteaptă, cucilor, și totuși voi cântați aici fără grijă de dimineață până seara!"

Cineva care stătea lângă mine a zis:

— Crezi că există măcar o persoană în capitală care ascultă cucii și se gândește la noi în momentul ăsta? – și apoi:

Mulți din Orașul Regal iubesc să privească luna cea calmă.
Dar e oare cineva care se gândește la muntele întunecat
Sau își amintește de noi ascunși aici?

Am răspuns:

În miez de noapte, privind la lună,
Gândul la muntele întunecat înspăimânta,
Și totuși doruri pentru satul de munte
Întotdeauna mi-au umplut inima.

Odată, spre răsărit, am auzit pași care păreau să aparțină mai multor oameni coborând de pe munte. Eram curioasă și m-am uitat afară. Era o turmă de căprioare care venise aproape de locuința noastră. Scoteau strigăte. Nu era plăcut să le auzi în apropiere.

E dulce să auzi strigătul de dragoste al unui căprior către perechea sa,
În nopțile de toamnă, pe dealurile din depărtare.

Am auzit că o cunoștință ar fi venit în apropiere de casa mea și a plecat fără să mă cheme. Așa că am scris:

Chiar și acest vânt rătăcitor printre pinii muntelui –
Am auzit că pleacă murmurând.
(Asta înseamnă nu ești ca el. Nu vorbești atunci când pleci.)

În luna *Căderii Frunzelor* (septembrie) am văzut luna mai bătrână de douăzeci de zile. Era spre răsărit; muntele era sumbru și cascada era tot (ce auzeam). Îmi doresc ca iubitorii (de natură) să vadă luna slăbind după răsărit într-un sat de munte la încheierea unei nopți de toamnă.

M-am întors la Kioto când câmpurile cu orez, care fuseseră pline cu apă când am venit, erau acum secate, orezul fiind cules. Tinerele plante din incubatoarele lor, și ele culese, câmpul uscat, atât de mult am lipsit de acasă.

Era ascunsă luna în luna *zeilor absenți* când am mers din nou acolo pentru a locui un timp. Frunzele care crescuseră groase și care țineau umbră, erau acum căzute. Priveliștea era neîntinată în general. Dulcele pârâiaș susurător era ascuns sub frunze căzute și puteam să îi văd doar drumul.

Nici măcar apa nu putea supraviețui-
Atât de izolat e acest munte
Al vântului furtunos care împrăștie frunze.

(La acest moment, autoarea jurnalului pare să fi avut niște probleme de familie. Tatăl ei nu a primit nici un post de la rege – erau probabil săraci, iar natura ei poetică și delicată nu o împingea să își găsească prieteni folositori la curte; așa că, o mare parte din cei mai buni ani ai tinereții ei au fost petrecuți în obscuritate – un mare contrast cu Făt-Frumosul din visele ei din copilărie.)

M-am întors la Kioto cu gândul că mă voi întoarce din nou primăvara viitoare, de voi trăi până atunci și am implorat-o pe călugăriță să-mi dea de știre când vine timpul să înflorească pomii.

Trecuse de a nouăsprezecea zi a *lunii mereu în floare* a anului următor (1026), dar nici o veste de la ea, așa că am scris:

Nici o veste despre înfloritorii boboci de cireș,
n-a venit încă primăvara la tine?
Sau parfumul florilor nu ajunge până la tine?

Am făcut o călătorie și mi-am petrecut multe nopți cu lună într-o casă de lângă o pădure de bambus. Vântul foșnea frunzele și îmi deranja somnul.

Noapte după noapte frunzele de bambus suspină,
Visele-mi sunt frânte și vagi, o tristețe fără margini îmi umple sufletul.

Toamna (1026) am plecat să locuiesc în altă parte și am trimis un poem:

Sunt precum roua ierbii –

Și nenorocită oriunde aș fi –
Dar cel mai mult sunt cuprinsă de tristețe
Într-un câmp cu doar câteva trestii.

După ceva timp am devenit puțin agitată și am uitat de romane. Mintea mi-a devenit mai lucidă și mi-am petrecut mulți ani fără să fac nimic remarcabil. Am neglijat slujbele religioase și ritualurile templelor. Acele idei fantastice (din romane) pot fi oare realizate în această lume? Dacă tata ar câștiga un post bun și eu aș putea intra într-un cerc social mai nobil. Astfel de speranțe nestatornice îmi ocupau atunci zilnic mintea.

În sfârșit (n.tr.en. O veche cronică a vremii spune că ar fi fost data de 8 februarie 1032) tata a fost numit guvernator de provincie foarte departe în Est.

(Aici, jurnalul sare peste șase ani. Restul este reminiscent.)

A spus (tata):

— Mereu am crezut că dacă pot câștiga un post de guvernator în vecinătatea capitalei voi putea avea grijă de tine după pofta inimii. Mi-aș dori să te aduc să vezi peisaje frumoase de mare și de munte. În plus, mi-am dorit ca tu să fi trăit îngrijită peste posibilitățile poziției noastre actuale. Relația noastră Karma din cealaltă lume trebuie să fi fost proastă. Acum trebuie să merg atât de departe după ce am așteptat atât de mult! Când te-am adus, când erai copil mic, în provincia de Est (la fostul post), chiar și o mică răceală mă îngrijora foarte mult gândidu-mă că dacă voi muri, vei umbla neajutorată prin acea țară îndepărtată. Erau multe lucruri temătoare într-o țară străină și aș fi trăit cu mai puține griji dacă aș fi fost singur. Dar pentru că am fost însoțit de întreaga familie, nu am putut să spun sau să fac ce voiam să spun sau să fac și mi-a fost rușine. Acum ai crescut (avea douăzeci și cinci de ani) și nu sunt sigur că mai am mult de trăit.

Nu este o soartă atât de neobișnuită să fii neajutorat în capitală, dar cel mai trist lucru dintre toate ar fi să umbli prin provincia de est ca orice femeie de la țară.[41] Nu există rude în capitală pe care să ne

41 Oamenii de la țară din provinciile de Est de după Tokio erau numiți atunci „Barbari de Est" (n.tr.en.).

putem baza să te întreţină şi totuşi nu pot refuza postul care mi s-a oferit după o aşteptare atât de îndelungată. Aşa că trebuie să rămâi aici şi eu trebuie să plec pentru eternitate. Of, cum aş putea să îţi ofer un trai decent în capitală!

Zi şi noapte s-a plâns, spunând aceste lucruri şi am uitat complet de flori şi frunze de arţar, fiind profund îndurerată, dar nu aveam ce face.

A plecat în a treisprezecea zi a lunii a şaptea, 1032.

Pentru multe zile înainte de plecare nu am putut rămâne în camera mea pentru că mi se părea dificil să îl revăd.

În acea zi (13) după ore de neliniște, când vremea plecării a sosit, mi-am ridicat storul şi ochii mei i-au întâlnit pe ai lui, din care curgeau lacrimi. Curând a ajuns la mine[42]. Un om care l-a petrecut la plecare s-a întors cu un poem scris pe o bucată de hârtie de buzunar.

Un mesaj de la tatăl ei:

Dacă aş putea face ce îmi doresc
Aş putea recunoaşte mai profund
Durerea plecării în toamnă.[43]

Nu am putut citi poemul până la final.

În vremurile mai fericite am încercat adeseori să compun poeme şchioape, dar acum nu aveam nimic de spus.

nicicând nu m-am gândit pe lume măcar
Pentru o clipă că de tine mă voi despărţi. Vai!

Nimeni nu a venit lângă mine şi am fost foarte singură şi mă gândeam deznădăjduită şi încercam să ghicesc pe unde se află în fiecare moment. Pentru că ştiam drumul pe care merge (acelaşi care este descris în acest jurnal), m-am gândit la el cu şi mai mult dor şi cu

42 Această scenă va fi mai bine înţeleasă de cititor dacă îşi aminteşte că tatăl ei era în stradă, în mijlocul trenei de slujitori, o cavalcadă impozantă de arcaşi, războinici şi servitori de tot felul, cu lectici şi bagaje, pregătiţi să facă o călătorie de două-treo luni prin sălbăticia provinciei Hitachi, departe spre Est. Ea, ca doamnă Japoneză nu putea să meargă să vorbească cu el, dar şi-a ridicat storurile şi privirea ei s-a întâlnit cu a lui). Ochii îmi erau înceţoşaţi de lacrimi şi curând m-am ascuns în pat (lacrimile erau un semn de rea creştere (n.tr.en.)

43 Ultimul vers face referire, bineînţeles, la vârsta lui şi la probabilitatea de a nu se mai întoarce.

inima frântă. Dimineaţa şi seara mă uitam spre orizontul munţilor de est.

În luna *Frunzelor Căzute* am mers la templul Udzumaza (Korinji) să petrec mai multe zile.

Ne-am întâlnit cu lecticile a doi bărbaţi pe drumul de la Ichijo, care se opriseră acolo. Probabil aşteptau pe cineva să îi prindă din urmă. Când am trecut pe lângă ei, au trimis un slujitor cu mesajul: „Mergeţi să vedeţi flori? – aşa credem."

M-am gândit că ar fi fost ciudat să nu răspund unui mesaj atât de nevinovat, aşa că am răspuns:

Mii de feluri[44]

Să fie ca ele în câmpiile toamnei.

Am stat în templu timp de şapte zile, dar nu m-am putut gândi la nimic altceva decât la drumul către Est.

M-am rugat lui Buddha, spunând:

— Nu există nici un mod de a schimba prezentul, dar îngăduie să ne întâlnim din nou în pace după această despărţire.

Şi m-am gândit că Buddha se va milostivi şi îmi va asculta ruga.

Era mijlocul iernii. A plouat toată ziua. Noaptea un vânt teribil a împins norii şi cerul s-a limpezit. Luna a devenit extrem de luminoasă şi era trist să vezi trestiile înalte de lângă casă, rupte şi căzute la pământ din cauza vântului.

Tulpinile moarte de trestie trebuie să-şi amintească de zilele bune de toamnă

În adâncimile miezului de iarnă furtuna le apleacă la pământ

Rupte şi tulburate.

(„Soarta lor e ca a mea" este perfect exprimată în acest poem);

Un mesager a venit din Est.

Scrisoarea tatălui:

„Am umblat prin provincie (Hitachi, acum Ibarakiken), trecând pe la fiecare altar Shinto şi am văzut un câmp întins prin care trecea un râu[45]. Era şi o pădure frumoasă. Primul meu gând a fost la tine

44 *Pentru că există mii de feluri de flori în câmpurile de toamnă, aşa sunt şi o mie de motive pentru a merge la câmpuri (n.tr.en.)*

45 Râul Toné (n.tr.en.).

și să te fac să o vezi și am întrebat care este numele acelei dumbrăvi. „Dumbrava dorului de copil" a fost răspunsul. M-am gândit la cel care i-a dat numele și am fost foarte trist. Coborând de pe cal, am stat acolo două ore.

După plecare-
Ca mine trebuie să fi tânjit
Dureros să vezi-
Pădurea Dorului de copil."

Să vezi acea scrisoare este mai trist decât să fi văzut pădurea.

(Poemul trimis ca răspuns prezintă dificultăți de traducere pentru că există un joc de cuvinte, iar literal sună cam așa: Dumbrava Dorului de Copil; plecat; Munte de tată mângâiat[46]; () greu e drumul de Est.

Dumbrava Dorului de Copil-
Auzind de ea mă gândesc la muntele mângăiat de tată:
Către el drumul de Est e dificil
Pentru un copil lăsat aici singur.

Astfel mi-am petrecut zilele făcând nimic, și am început să mă gândesc să merg la temple (să fac pelerinaje). Mama era o persoană cu o gândire foarte învechită. A spus:

— O, ce obositor e templul Hatsusé! Ce ai face dacă te-ar prinde cineva la templul Nara? Sau la Ishiyama! Trecerea Sekiyama, lângă lacul Biwa, este foarte obositoare! Kurama-san, faimosul munte, o, groaznic să te duc acolo! Poți merge când se întoarce tata."

Pentru că așa spune mama, pot merge doar la templul Kiyomidzu[47]. Vechile mele obiceiuri de răsfăț romantic nu erau încă moarte și nu îmi puteam fixa gândurile religioase așa cum ar fi trebuit.

În săptămâna echinocțiului a fost mare agitație (de festival), o gălăgie atât de mare încât mi-era teamă și când dormeam visam că era un preot în țarcul din fața altarului, în veșmânt albastru cu o glugă largă de brocart și pantofi de brocart. Părea să fie îngrijitorul templului: „Tu, fiind ocupată cu lucruri deșarte, nu te rogi pentru

46 Chichibusan - numele unui munte din partea de est a Japoniei (n.tr.en.)
47 Acum un loc faimos în partea de est a orașului Kioto (n.tr.en.)

fericirea din viaţa următoare" mi-a spus indignat şi a mers după perdea. M-am trezit speriată, dar nici nu am povestit nimănui ce am visat şi nici nu m-am gândit prea mult la asta.

Mama mea avea două oglinzi de bronz cu diametrul de treizeci de centimentri pe care le-a dat unui preot să le ia pentru templul Hatsusé. Mama i-a spus preotului să petreacă două-trei zile în templu rugându-se special ca un vis să fie acordat pentru viitorul acestei femei (fiicei). În acea perioadă am fost pusă să fac ritualuri de puritatea religioasă (să se abţină de la hrană animală)

Preotul s-a întors şi a spus următoarele:

— Mi-a fost greu să mă întorc fără să am măcar un vis şi după ce m-am plecat de mai multe ori şi am ţinut şi alte ritualuri am mers la culcare. Atunci a ieşit de după perdea o doamnă sfântă delicată în veşmânt frumos. Ea, luând oglinzile oferite, m-a întrebat dacă nu erau şi scrisori legate de aceste oglinzi. I-am răspuns în felul cel mai respectuos:

— Nu erau scrisori. Mi s-a spus să ofer doar astea.

— Ciudat, a spus. Trebuiesc adăugate scrisori. Vezi că ce se oglindeşte în una creează milă.

Am văzut-o lăcrimând amar şi am văzut în oglindă umbre ale unor oameni căzând în lamentaţie.

— Să vezi aceste umbre te întristează, dar să vezi asta te face fericit.

Şi a ridicat cealaltă oglindă. Acolo *misu* era proaspătă şi verde şi multe straie colorate se zăreau sub marginea de jos. Prunii şi cireşii erau în floare. Privighetorile cântau în copaci."

Nici măcar nu i-am ascultat povestea şi nici nu l-am întrebat cum păreau lucrurile în visul lui. Cineva a zis: „Roagă-te la Prea-luminata Onorabilă Zeiţă" iar mintea mea lipsită de respect a gândit: „Unde e? E o zeiţă sau un Buddha?"

La început am zis aşa, dar apoi am devenit mai discretă şi am întrebat pe cineva de ea şi mi s-a spus: „Este o zeiţă şi îşi are sălaşul la Isé[48]. Zeiţa este de asemenea venerată de guvernatorul provinciei Kii. Este venerată la altarul strămoşilor de la Curtea Imperială."

48 Altarul Isé a fost construit în anul 5 î.Hr. Vezi nota despre altarul Isé în Jurnalul lui Murasaki Shikibu (n.tr.en.)

Nu puteam sub nici o formă să ajung la Isé. Cum aș fi putut să mă închin în fața altarului Imperial? Nu aș avea niciodată voie să merg acolo. Mi-a venit ideea să mă rog pentru iluminare cerească. O rudă de-a mea a devenit călugăriță și a intrat în templul Sugaku. Iarna, i-am trimis un poem:

Chiar și lacrimi apar de dragul tău
Când mă gândesc la sătucul de munte
Unde furtuni de zăpadă se dezlănțuie.

Răspunsul:

Parcă te zăresc
Venind la mine prin pădurea întunecată
Când deasupra e frunzișul bogat de vară.

1036. Tata, care plecase în Est s-a întors în sfârșit. S-a stabilit la Nishiyama și am mers cu toții acolo. Eram foarte fericiți. Într-o noapte cu lună luminoasă am stat de vorbă toată noaptea:

Astfel de nopți există!
Ca pentru eternitate, mă despărțisem de tine-
Ce tristă a fost toamna aceea!

Asta l-a făcut pe tata să verse multe lacrimi (de bucurie) și mi-a răspuns cu un poem:

Acea viață devine mai dragă și e trăită cu bucurie
Care a fost cândva născută din ură și lamentație.

Bucuria mea nu avea limite când așteptarea ajunsese la final după presupusa despărțire pentru „eternitate", dar tata mi-a spus:

— Este ridicol să trăiești o viață lumească atunci când ești bătrân. Așa credeam când vedeam oameni bătrâni, iar acum eu sunt bătrân, așa că mă voi retrage din viața socială.

Pentru că a spus-o fără vreo afecțiune pentru această lume, m-am simțit destul de singură.

Către est, câmpul se întindea în lung și-n lat și puteam vedea de la muntele Hiyé (762 m) până la muntele Inari. Către vest, pinii din pădurea Narabigaoka îmi cântau în ureche și până la platoul pe care era casa noastră câmpurile de orez erau cultivate în terase și dinspre ele venea sunetul clopotelor de speriat păsări, care îmi dădea un sentiment rustic.

Într-o seară cu lună am primit un mesaj de la o veche cunoştinţă care a avut ocazia să-mi scrie, iar asta i-am trimis înapoi:

Nimeni nu mă caută şi nici nu-şi aminteşte de mine în satul meu de munte.

Prin trestia din gardul îngust, vântul de toamnă suspină.

1037.

În a zecea lună ne-am mutat în capitală. Mama s-a călugărit şi deşi locuia în aceeaşi casă, s-a închis într-o cameră separată. Tata mă trata ca pe o femeie independentă mai mult decât ca pe copilul lui. Mă simţeam neputincioasă să-l văd cum se fereşte de societate şi trăieşte ascuns în umbră.

O persoană, prinţesa Yuko, fiica împăratului Tooshiyaku, care auzise de mine de la o rudă îndepărtată m-a chemat la ea spunând că ar fi mai bine să fiu cu ea decât să-mi petrec zilele singură nefăcând nimic.

Părinţii mei de modă veche credeau că viaţa de la curte va fi foarte neplăcută şi voiau să-mi petrec timpul acasă, dar alţii au spus: „Oamenii din ziua de azi devin doamne de onoare la curte şi apoi apar numeroase bune oportunităţi (pentru căsătorie); de ce să nu încerci?" Aşa că la vârsta de douăzeci şi şase de ani am fost trimisă la Curte împotriva voinţei mele.

Prima oară am mers pentru o noapte. Eram îmbrăcată într-un uchigi cu opt falduri de culori mai deschise sau mai intense de crizantemă, iar peste el purtam o robă fluidă dintr-o mătase roşu intens.

După cum am spus mai înainte, mintea îmi era absorbită de romane şi nu aveam rude importante de la care să învăţ maniere distinse şi obiceiuri de curtoazie, aşa că în afară de ce ştiam din romane, nu mai ştiam altceva. Am fost mereu în umbra părinţilor învechiţi şi nu am fost obişnuită să ies afară ci să văd luna şi florile. Aşa că atunci când am plecat de acasă m-am simţit de parcă nu aş fi fost eu nici că asta ar fi fost lumea reală (cea în care mergeam). Am pornit dimineaţa devreme. Am visat deseori cu mintea mea de ţărăncuţă că voi auzi lucruri mult mai interesante pentru consolarea inimii mele decât cele pe care le puteam găsi trăind în casa părinţilor mei.

Mă simţeam ciudat la Curte în tot ceea ce făceam, şi mă gândeam că e trist dar nu folosea la nimic să mâ plâng. Mi-am amintit cu tristeţe de nepoatele mele care şi-au pierdut mama şi care au fost îngrijite doar de mine, chiar şi noaptea dormind lângă mine.

Îmi petreceam zilele gânditoare cu o minte goală. Mă simţeam de parcă tot timpul cineva mă spiona şi mă simţeam stânjenită[49]. După vreo zece zile am primit permisiunea de a ieşi. Tata şi mama mă aşteptau cu un foc liniştit într-o tipsie.

Văzându-mă cum cobor din lectică, nepoatele mi-au spus:

— Când erau cu noi oamenii veneau să ne vadă, dar acum nu mai auzim pe nimeni şi nici o umbră nu mai cade în faţa casei noastre.

Mi-a fost milă să le văd plângând în timp ce spuneau asta. Dimineaţa următoare s-au aşezat lângă mine, spunând:

— Pentru că eşti aici, mai mulţi oameni vin şi pleacă. Totul pare mai viu.

Mi-au dat lacrimile gândindu-mă la ce valoare trebuie să am ca nepoatele mele să mă preţuiască atât.

Ar fi dificil chiar şi pentru un sfânt să îşi viseze viaţa dinainte de naştere. Totuşi, când am fost în faţa altarului de la templul Kiyomidzu, într-o stare de somnolenţă a minţii, care nu era nici somn nici trezie, am văzut un om care părea să fie conducătorul templului. A venit şi mi-a spus:

— Ai fost cândva un preot al acestui templu şi ai fost născută într-o stare mai bună din bunătatea multitudinii de imagini budiste pe care le-ai sculptat ca artist budist. Acel Buddha înalt de cinci metri care tronează în partea de est a templului este lucrarea ta. Când erai la stadiul de a o acoperi cu foaie de aur ai murit.

— O, binecuvântare nemeritată! Am spus. O voi termina, atunci.

Preotul a răspuns:

— Când ai murit, altcineva a acoperit-o şi a săvârşit ritualul de ofrande.

49 Obiceiul la Curte obligă doamnele de la Curte să ducă o viaţă fără nici un fel de intimitate – dormind împreună în prezenţa reginei şi împrţind apartamente una cu alta (n.tr.en.)

Mi-am revenit și m-am gândit: „Dacă îl slujesc din toată inima pe Buddha de la templul Kiyomidzu... din bunătatea rugăciunilor mele în acest templu dintr-o viață trecută..."[50]

În ultima lună a anului am mers din nou la Curte. Mi-a fost atribuită o cameră.

Am mers în apartamentul prințesei în fiecare noapte și m-am întins printre persoane necunoscute, așa că nu am putut dormi deloc. Eram pudică și timidă și am lăcrimat pe ascuns. Dimineața m-am retras cât era încă întuneric și îmi petreceam zilele tânjind după acasă, unde bătrânii și slăbiții mei părinți, considerându-mă importantă, se bazau pe mine de parcă aș fi meritat. Îmi era dor de ei și mă simțeam foarte singură. Nenorocită, deplorabilă și neajutorată minte! –Asta îmi era gravat în gânduri și deși trebuia să îmi fac datoria cu credință.

Nu puteam să îngrijesc de prințesă. Nu părea să ghicească ce e în inima mea și punând-o pe seama timidității mă favoriza chemându-mă adesea dintre celelalte doamne. Obișnuia să zică: „Chemați-le pe doamnele mai tinere!" și eram târâtă până acolo în ciuda voinței mele.

Cei care erau familiarizați cu viața de la curte păreau să se simte ca acasă acolo, dar eu, care nu eram foarte tânără, și totuși nu-mi doream să mă număr printre cele mai în vârstă, eram oarecum neglijată și făcută să însoțesc oaspeții. Totuși, nu așteptam prea multe de la viața de curte și nu le invidiam pe cele care erau mai grațioase decât mine. Asta, dimpotrivă, mă făcea să fiu mai liniștită și din când în când mă prezentam în fața prințesei; și vorbeam doar cu prietene apropiate despre lucruri frumoase. Chiar și la ocazii interesante, care puteau bucura, mă feream să deranjez sau să devin prea populară și nu mergeam prea departe în majoritatea lucrurilor.

50 Unele cuvinte din această frază s-au pierdut. (n.tr.en.)

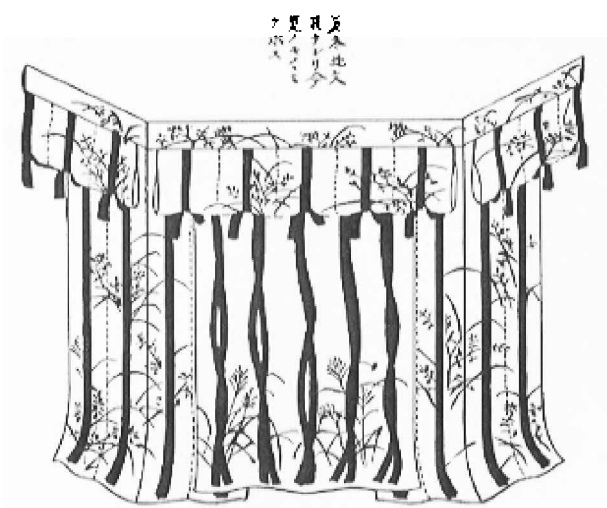

TREI KICHO PUSE LAOLALTĂ
Perdelele paravanului, sau kicho, variau în funcţie de sezon.
Acesta este unul de vară cu decoraţiuni de iarbă şi flori de vară

Dormind într-o noapte înaintea prinţesei, am fost trezită de ţipete şi zgomote agitate de la păsările de pe lac.

Ca noi păsările de apă petrec toată noaptea plutind în somn,
Par obosite
Scuturându-şi gheaţa din penaj.

Tovarăşele mele îşi petreceau timpul liber vorbind despre romane cu uşa, care ne separa camerele, deschisă, şi adeseori o chemau înapoi pe cea care era în apartamentul prinţesei. Odată a trimis vorbă: „Voi merge dacă trebuie" (intenţionând să aibă plăcerea de a veni)

Lungile frunze de trestie se îndoaie uşor,
Aşa că nu o voi convinge cu forţa
Ci voi lăsa vântul să o facă.

În acest fel, compunând poeme, ne petreceam orele vorbind despre nimicuri. După aceea această doamnă s-a separat de Curte şi a plecat. Şi-a amintit acea noapte şi mi-a trimis vorbă:

Noaptea de iarnă, fără lună, fără flori
Îmi pătrunde în gânduri şi mă face să zăbovesc asupra-i –
Oare de ce?

Mi-a mers la inimă, căci şi eu mă gândeam la acea seară:

În visele mele lacrimile acelei nopţi reci sunt încă îngheţate.
Dar pe acestea le plâng în secret.

Prinţesa încă îmi striga mama pe numele Kazusa[51] - soţia Guvernatorului. Tata era nemulţumit că acest nume era încă folosit după ce ea devenise soţia unui alt bărbat şi m-a pus să îi scriu:

Numele Asakura într-o ţară îndepărtată,
Curtea îl aude într-un cântec divin.-

Numele meu este şi el auzit undeva (dar nu onorabil)[52]. Într-o noapte foarte luminoasă, după luna plină, am însoţit-o pe prinţesă la Palatul Imperial. Mi-am amintit că Prea-luminata Zeiţă Cerească era întronată aici şi voiam să profit de ocazie pentru a mă închina în faţa altarului. Într-o noapte cu lună strălucitoare (1042 a.d.) am mers la altar în secret, pentru că o cunosc pe doamna Hakasé care

51 Numele unei provincii din Est (n.tr.en.)

52 Asakura este numele unui loc din Kyushu. Era un cântec numit Asakura care părea să fie popular în vremurile acelea şi se cânta la Curte (n.tr.en.)

avea grijă de acest altar. Luminile perpetue din faţa altarului ardeau slab. Doamna Hakasé a devenit uimitor de bătrână şi sacră; nu pare a fi muritoare, ci mai degrabă o încarnare divină, dar vorbea foarte elegant.

Luna era foarte luminoasă în noaptea următoare iar doamnele prinţesei şi-au petrecut timpul vorbind şi privind la lună, deschizând uşile de la Fujitsubo[53]. Paşii consoartei regale Umetsubo urcând către apartamentul regelui erau atât de graţioşi încât instigau la invidie.

— De-ar fi trăit răposata regină[54], nu ar fi putut să meargă atât de măreţ, a spus cineva.

Am compus un poem:

E precum luna, care, deschizând poarta Raiului,
Urcă sus peste nori.
Noi, fiind în acelaşi Palat ceresc, petrecem noaptea
Amintind paşii trecutului.

Doamnele care sunt însărcinate cu datoria de a introduce la curte nobili par să fie stabilite şi nimeni nu observă dacă femei simple de la ţară ca mine există. Într-o noapte foarte întunecată de la începutul lunii *Zeilor-absenţi*, când recitatori cu voci dulci trebuiau să citească sutre toată noaptea, o altă doamnă şi cu mine am mers afară spre uşa de la intrarea în camera de audienţă pentru a îi asculta şi după ce am vorbit, am adormit, ascultând, sprijinită... [55]când am observat un domn a venit în audienţă la prinţesă.

— Ar fi ciudat să fugim la apartamentul nostru (să nu ne vadă). Rămânem aici. Fie ce-o fi. Aşa a spus tovarăşa mea şi m-am aşezat lângă ea ascultând.

Vorbea încet şi delicat. Nu era nimic care să nu placă la el. „Cine e cealaltă doamnă?" a întrebat de prietena mea. Nu a spus nimic nepoliticos sau amoros ca alţi bărbaţi, ci a vorbit delicat despre tristele, dulci lucruri din viaţă şi multe fraze de-ale lui m-au momit

53 Casă specială dedicată uzului unei soţii de rege (n.tr.en.)

54 Prinţesa, pe care doamna noastră o servea, era fiica reginei regelui Goshijaku. Regina a murit în 1039. După asta, consoarta regală Umetsubo a devenit preferata regelui (n.tr.en.)

55 Câteva cuvinte pierdute (n.tr.en)

în conversaţie cu o putere stranie. Se întreba cum de există cineva la Curte care nu îi este cunoscut şi nu părea să se lase dus prea curând.

Nu se vedea nici o stea şi o ploaie uşoară cădea în întuneric; cât de plăcut era sunetul ei pe frunze!

— Cu atât mai frumoasă este noaptea, a spus el, lumina plină a lunii ar fi prea orbitoare.

Vorbind despre frumuseţile primăverii şi ale toamnei a continuat:

— Deşi fiecare oră are farmecul ei, ceaţa de primăvară e frumoasă; atunci cerul fiind liniştit şi acoperit, faţa lunii nu este prea strălucitoare; pare că pluteşte pe un râu îndepărtat. Atunci, cântecul calm al lăutei de primăvară este splendid. Toamna, pe de altă parte, luna este foarte strălucitoare; deşi există ceaţă care pluteşte la orizont, putem vedea lucrurile mai clar ca şi cum ar fi aproape. Sunetul vântului, vocile insectelor, toate lucrurile dulci par să se topească într-unul. Când în acest timp ascultăm muzica autumnală de *koto*[56] uităm de primăvară şi credem că acum e cel mai frumos. Dar cerul iernii îngheţat complet şi magnific de rece! Zăpada acoperind pământul şi lumina ei amestecându-se cu strălucirea lunii! Atunci notele de *hitchiriki*[57] vibrează în aer şi uităm şi de primăvară şi de toamnă.

Şi ne-a întrebat:

— Ce vă atrage în visare? La ce vă stă gândul?

Tovarăşa mea a răspuns în favoarea toamnei, iar eu, nevrând să o imit, am spus:

Noapte verzuie şi flori toate amestecându-se
În ceaţa delicată-
Peste tot, luna strălucind în noaptea de primăvară.

Astfel am răspuns. Iar el, repetându-şi poemul meu la nesfârşit, a spus:

— Atunci, renunţi la toamnă? După asta, cât voi trăi, o astfel de noapte de primăvară îmi va servi ca amintire a personalităţii tale.

Persoana care favoriza toamna a spus:

— Alţii par să-şi dăruiască inima primăverii, iar eu voi rămâne singură privind la luna de toamnă.

56 Un instrument muzical cu treisprezece corzi (n.tr.en.)

57 Un fluier făcut din şapte trestii care are un sunet foarte clar şi pătrunzător (n.tr.en.)

Era foarte interesat şi nefiind sigur a spus:

— Chiar şi poeţii din Imperiul Tang[58] nu s-au putut decide ce să laude mai mult, primăvara sau toamna. Deciziile voastre mă fac să cred că trebuie să existe nişte motive personale atunci când înclinaţia noastră este atinsă sau fermecată. Sufletele noastre sunt îmbibate cu culori ale cerului, lunii sau florilor din acel moment. Îmi doresc foarte mult să ştiu cum aţi ajuns să cunoaşteţi farmecul primăverii şi al toamnei. Luna unei nopţi de iarnă e dată ca un moment de tristeţe şi pentru că este foarte rece, nu am văzut-o niciodată intenţionat. Când am mers la Isé pentru a fi prezent ca mesager al regelui la ceremonia[59] instaurării fecioarei răspunzătoare de altar, am vrut să mă întorc la răsărit, aşa că am mers să îmi iau rămas-bun de la prinţesă (a cărei instaurare tocmai avuse loc) într-o noapte luminată de lună după multe zile de zăpadă, temându-mă să mă gândesc la călătorie.

Reşedinţa ei era un loc lumesc groaznic numai să ţi-l imaginezi, dar m-a chemat într-un apartament adecvat. Erau acolo oameni care veniseră de pe vremea împăratului Enyu[60]. Aspectul lor era foarte sfânt, antic şi mistic. Povesteau despre lucrurile de demult cu lacrimi în ochi. Au scos o lăută cu patru corzi bine acordată. Muzica nu părea să fie ceva de pe această lume; am regretat că acea zi avea un răsărit şi am fost profund impresionat încât aproape că am uitat de întoarcerea în capitală. De atunci nopţile de iarnă în care ninge îmi amintesc de acea scenă, iar eu fără greş mă uit la lună deşi stau aproape de foc. Cu siguranţă mă veţi înţelege şi de-acum înainte fiecare noapte întunecată cu ploaie uşoară îmi va atinge inima; nu simt că aceasta ar fi inferioară nopţii înzăpezite de la palatul fecioarei Isé.

Cu aceste cuvinte, a plecat şi am crezut că nu avea cum să ştie cine sunt. În a opta lună a anului următor (1043) am mers din nou la Palatul Imperial şi acolo la Curte era o festivitate în timpul nopţii. Nu ştiam că e prezent la ea şi mi-am petrecut acea noapte în camera mea. Când m-am uitat afară (dimineaţa devreme) deschizând uşile glisante de pe coridor am văzut luna de dimineaţă foarte ştearsă

58 Perioadă faimoasă din istoria chineză)

59 Numele acestui domn este cunoscut (n.tr.en.)

60 A domnit din 970 până în 984. Acum era 1045 (n.tr.en.)

și frumoasă. Am auzit pași și oameni apropiindu-se, unii recitând sutre. Unul dintre ei a venit la intrare și mi s-a adresat. Am răspuns, iar el, amintindu-și brusc, a exclamat:

— Acea noapte cu ploaie ușoară nu o uit nici măcar pentru un moment! Tânjesc după ea.

Pentru că soarta nu mi-a permis multe cuvinte am spus:

Ce intensitate a amintirii se agață de inima ta?
Acea ploaie ușoară a căzut peste frunze-
Doar pentru un moment (inimile noastre s-au atins).

Abia spusesem asta când oamenii s-au apropiat, iar eu am fugit înapoi fără să-i aștept răspunsul. În acea seară, după ce m-am întors în camera mea, tovarășa mea a venit să îmi spună că el mi-a răspuns la poem: „Dacă ar mai exista o noapte atât de liniștită precum cea cu ploaie, mi-ar plăcea să te fac cumva să-mi asculți lăuta, cântând toate melodiile pe care mi le amintesc."

Am vrut să o aud și am așteptat pentru momentul potrivit, însă nu a existat unul, niciodată. Anul următor, într-o seară liniștită am auzit că ar fi venit la palatul prințesei, așa că m-am strecurat afară din cameră cu tovarășa mea, dar erau mulți oameni care așteptau înăuntrul și în afara palatului și m-am întors înapoi. Probabil că s-a gândit la ce m-am gândit și eu. A venit pentru că era o noapte atât de liniștită și a plecat pentru că era atât de zgomotoasă.

Tânjesc după un moment de liniște
Să fiu pe marea armoniei,
În acea barcă fermecată.
O, luntraș, îmi știi oare inima?

Așa că am compus acest poem și nu mai e nimic de spus. Personalitatea lui e excelentă iar el nu era un om oarecare, dar timpul a trecut și niciunul dintre noi nu l-a căutat pe celălalt. Iarna, deși zăpada încă nu venise, cerul înstelat era senin și rece. O noapte întreagă am vorbit cu cei de la palat[61].

Ca o femeie bună de nimic m-am retras de la viața de Curte.

61 Ceva pare să se fi întâmplat, ce ar putea să fi fost căsătoria ei cu un nobil de rang inferior sau cu o familie inferioară familiei ei, dar putem doar presupune, ea nu spune (n.tr.en.)

Pe douăzeci și cinci a ultimei luni (ziua de Crăciun, 1043) am fost chemată de prințesă la slujba religioasă de citire a numelor lui Buddha. Am mers doar pentru acea noapte. Vreo patruzeci de doamne erau îmbrăcate în rochii roșu-intens și robe de aceeași culoare. Am stat în spatele persoanei care m-a condus înăuntru, cea mai discretă persoană dintre ele și m-am retras înainte de răsărit. Pe drumul spre casă a nins cu fulgi tremurători, iar luna înghețată și fantomatică se oglindea în mânecile mele de roșu șters din mătase lucioasă. Chiar și acea oglindire părea umedă și tristă. Tot drumul m-am gândit: „Anul e pe sfârșite și noaptea la fel – și luna se oglindea în mâneca mea – totul e trecător. Când ești la Curte, poți deveni familiar cu cei care slujesc acolo și poți cunoaște mai bine lucrurile lumești și dacă ești considerat cumsecade poți fi primită ca doamnă și poți primi favoruri" – așa m-am gândit, dar tata era acum dezamăgit de mine și mă ținea acasă; dar cum mi-am închipuit că norocul îmi va surâde deodată? Era fantezia tatălui meu, dar acum simțea că l-a trădat.

Deși de mii de ori, atât de multe! Am adunat pătrunjel[62] *pe câmpuri*
Dorințele-mi n-au fost nicicând îndeplinite.

Am mormăit atât și nu mai mult.

Am regretat enorm fanteziile zadarnice din tinerețe și cum părinții nu mă însoțesc la temple în pelerinaj cu greu mi-am putut suprima nerăbdarea. Îmi doresc să îmi întăresc spiritul să îmi cresc copilul care e încă în mugur. Mai mult, îmi doresc să fac tot ce pot ca să îmi adun faptele bune pentru viața ce va veni, așa că încurajându-mi inima am mers la templul Ishiyama după a douăzecea zi din *luna Înghețului* (1045). A nins și drumul era splendid. Ajungând la bariera de la trecătoarea Osaka, mi-am amintit că era tot iarnă atunci când am trecut-o pe drumul spre Kioto. *Atunci fusese o zi furtunoasă.*

Sunetul vântului de toamnă de la bariera de la Osaka!
Nu-i diferit de cel pe care l-am auzit demult.

62 *Există o veche fabulă despre pătrunjel: o persoană de la țară a mâncat pătrunjel și i s-a părut foarte bun, așa că a mers în capitală să i-l prezinte regelui, dar regele nu a fost așa de încântat, căci nu i s-a părut bun. Așa că „să aduni pătrunjel" înseamnă să încerci să câștigi simpatia altora oferind ceva ce ne place nouă dar nu și altora (n.tr.en.)*

Templul de la Seki, deși era magnific, m-a făcut să mă gândesc la acel Buddha vechi cioplit grosolan. Plaja de la Uchidé nu s-a schimbat în trecerea lunilor și a anilor, dar s-a schimbat inima mea.

Spre seară am ajuns la templu și după o baie am mers direct la altarul principal. Vântul de munte era îngrozitor. Am luat-o ca pe un semn bun faptul că, adormind în templu (am auzit o voce) spunând: „Din templul interior parfum a fost dăruit. Spune-o acum." La aceste cuvinte, m-am trezit și mi-am petrecut noaptea în rugăciune.

A doua zi, vântul bătea cu furie și ningea puternic. Mi-am consolat inima singură cu o prietenă a prințesei care venise cu mine. Am plecat după trei zile.

Pe douăzeci și cinci a lunii a zecea a anului următor (1046) capitala era foarte agitată pentru ritualurile de purificare dinaintea Marii Ceremonii[63].

De-ar fi fost după mine, voiam să plec în aceeași zi la Hasé (templu) pentru propria purificare religioasă. M-au oprit, spunându-mi că e ceva ce poți vedea o singură dată într-o domnie; că până și oamenii de la țară vin să vadă procesiunea și era o nebunie să părăsești orașul chiar în acea zi.

— Faptele tale vor fi auzite și oamenii te vor bârfi, a spus furios fratele meu.

— Nu, nu, las-o să facă după cum vrea.

Și pentru că aceasta mi-a fost dorința, el (soțul ei) m-a lăsat să plec. Bunătatea lui m-a impresionat, dar pe de altă parte mi-a părut rău de cei care m-au însoțit (suita ei) care tânjeau să vadă ceremonia.

Dar ce avem de-a face cu asemenea spectacole? Buddha va fi încântat de cei care vin într-un asemenea moment. Voiam neapărat să primesc darul divin și am pornit înainte de răsărit. Când treceam marele pod de la Nijo cu torțe de pin arzând înaintea mea și cu slujitorii în robe de un alb imaculat, toți oamenii călare, în trăsuri sau pe jos care m-au întâlnit pe drumul lor către standuri, pregătiți pentru vizitatori au spus surprinși: „Ce-i asta?" și unii chiar au râs sau m-au certat. Când treceam prin fața porții Yoshinori, comandantul gărzii

63 Goreizai, 1046-1068 (n.tr.en.)

de pază și oamenii lui stăteau acolo în fața porților larg deschise. Au spus râzând:

— Iată o tovărășie care merge la templu. Sunt multe zile și luni (când poți face asta)!

Dar era unul în apropiere care a zis:

— De ce vă mirați așa? Sunt foarte hotărâți. Cu siguranță vor primi binecuvântarea lui Buddha; și noi trebuie să ne hotărâm (pentru bine) fără să vizităm, astfel a vorbit un bărbat mai serios.

Am vrut să ies din oraș înainte de ivirea zorilor și am pornit în mijlocul nopții, dar a trebuit să aștept după persoane întârziate până când ceața foarte densă a devenit mai rară. Oamenii veneau de la țară precum un râu. Nimeni nu se putea da în lături pentru ca altcineva să treacă și chiar și copiii grosolani și prost-crescuți, care treceau pe lângă caleașca mea cu dificultate erau surprinși și nemulțumiți de noi. mi-a părut rău că am pornit în acea zi, dar rugându-mă lui Buddha din tot sufletul, am ajuns la feribotul de la Uji. Chiar și acolo oamenii urcau în oraș în grămezi, iar căpitanul feribotului, văzând acești oameni fără număr, se simțea plin de el și devenise foarte mândru. Ridicându-și mânecile până la față și sprijinindu-se de bară, nu voia să aducă barca. Se uita împrejur fluierând și cu un aer indiferent. Nu am putut trece râul pentru mult timp, așa că m-am uitat prin acel loc pe care eram curioasă să îl văd de când citisem Genji-monogatari care spune că fiica prințesei din Uji a trăit aici. Mi s-a părut un loc minunat. În sfârșit, am reusit să trecem râul și am mers să vedem conacul Uji[64]. Mi-am amintit imediat că doamna Ukifuné (din roman) a locuit aici.

Pentru că am plecat înainte de răsărit, oamenii mei erau obosiți și ne-am oprit la Hiroichi să luăm mâncare. Paznicul a spus:

— Acela e faimosul munte Kurikoma? Se lasă seara, pregătiți armura. (pentru protecție împotriva hoților și a spiritelor rele)

64 Este numit Byodoin și este una dintre faimoasele clădiri care există în Japonia (vezi ilustrațiile din *Impresii despre Arhitectura Japoneză* a lui Cram), construită după un design superb și original. A fost vila primului ministru, dar a fost transformată în templu în 1051, când bogățiile decorațiunilor interioare erau asemănătoare minunăților din templele indiene decât decorațiile caste din Japonia (n.tr.en.)

Am ascultat aceste cuvinte și m-am cutremurat, dar am trecut acel munte (fără peripeții) și soarele era la zenit când am ajuns la lacul Nieno. Au plecat în mai multe direcții să găsească un așezământ și s-au întors spunând că nu există un loc potrivit, doar o colibă întunecată; dar pentru că nu exista altceva, am mers acolo.

În casă erau doar doi oameni pentru că restul plecaseră în capitală. Acești oameni nu au dormit deloc în acea noapte ci au stat de pază pe lângă casă. Slujnicele mele care erau în firidă (probabil partea din afară a colibei servea drept bucătărie) au întrebat:

— De ce vă plimbați așa?

Iar oamenii au răspuns:

— De ce? Am închiriat casa unor străini. Ce ne facem dacă ni se fură ibricele? Bineînțeles că nu dormim!

Am simțit și groază și amuzament auzindu-i.

Dimineața devreme am plecat de acolo și am îngenuncheat în fața templului de Est[65]. Templul de la Isono-Kami era foarte vechi și aproape în ruine. În acea noapte am poposit la templul Yamabé. Deși eram obosită am recitat sutre și apoi am mers la culcare. În visul meu am văzut o femeie foarte nobilă și pură. La venirea ei, vântul adia superb. M-a găsit și mi-a spus zâmbind:

— Cu ce scop ai venit?

Eu am răspuns:

— Cum aș fi putut să nu vin? (având în vedere că tu ești aici)

Și ea a spus:

— Ar fi bine să fii în Curtea Imperială și să te apropii de doamna Hakasé.

Am fost foarte încântată și am prins curaj. Am trecut râul și am ajuns la templul Hatsusé noaptea. După purificare, am urcat la templu. Am rămas trei zile și am dormit așteptând să plec dimineața. La miezul nopții am visat că o ramură de cedru[66] a fost aruncată în

65 La Nara, unde era deja Buddha de aproape cincizeci de metri (n.tr.en.)

66 În acele timpuri era un obicei ca persoana care dorea să fie ocrotită de zeul Inari să își pună pe cap o coroană de cedru. Zeul Inari era atunci zeul plantei de orez. Acum este confundat cu zeul-vulpe, ale cărui mici altare, flancate de două vulpi mici de piatră sunt peste tot (n.tr.en.)

cameră ca un simbol dăruit de zeul Inari. M-am speriat, dar trezindu-mă mi-am dat seama că a fost doar un vis.

Ne-am început călătoria de întoarcere după miezul nopții și cum nu am găsit nici un așezământ, ne-am petrecut din nou noaptea într-o casă foarte mică, care părea să fie una foarte ciudată într-un fel. „Nu dormiți! Ceva neașteptat se va întâmpla"; „Nu vă speriați!"; „Culcați-vă fără cel mai mic zgomot!" Acestea au fost spuse și mi-am petrecut noaptea în singurătate și groază. M-am simțit de parcă aș fi trăit o mie de ani în acea noapte, iar când s-a luminat de ziuă am văzut că suntem în bârlogul unor hoți. Oamenii spun că stăpâna acelei case avea o ocupație ciudată.

Am trecut râul Uji pe un vânt puternic și feribotul a trecut foarte aproape de năvodul de pescuit.

Au trecut ani și doar sunetele apelor mi-au ajuns la urechi,
Astăzi, într-adevăr, pot chiar număra undele din jurul plasei de pești.

(Acest poem poate părea puțin obscur. Înseamnă că propria-i viață a fost trăită într-un fel de tărâm al viselor creat de ea însăși, dar a ieșit treptat la suprafață.)

Dacă, așa cum fac acum, voi continua să notez evenimente patru sau cinci ani după ce s-au întâmplat, viața îmi va părea să fie ca aceea unui pelerin, dar nu e așa. Îmi notez întâmplările din mai mulți ani. Primăvara am fost la templul Kurama. Era o zi plăcută de primăvară, cu ceață plutind peste munte. Oamenii de la munte au adus tokoro (un fel de rădăcină) ca singura hrană și mie mi s-a părut bună. Când am plecat de acolo, deja nu mai erau flori.

În luna *Zeilor absenți* am mers din nou, iar priveliștile de munte de pe drum erau mai frumoase ca înainte, muntele fiind brodat în culori de toamnă. Izvorul, repezindu-se la vale, fierbea ca metalul topit și apoi se sfărâma în cristale.

Când am ajuns la mănăstire, frunzele de arțar, ude de la ploaie, străluceau de-ți luau ochii.

Modelul frunzelor de arțar vopsite de ploaie în toamnă-
Frumoase în adâncul muntelui!

După vreo doi ani am mers din nou la Ishiyama. Părea că plouă și am auzit pe cineva spunând că ploaia e foarte neplăcută dacă ești

în călătorie, dar deschizând ușa am descoperit luna în descreștere luminând până și adâncurile prăpastiei. Ce am crezut că e ploaie, era de fapt pârâul susurând pe sub rădăcinile copacilor.

Sunetul pârâului de munte creează iluzia unor stropi de ploaie,
Dar calmul lunii în descreștere strălucește peste toate.

Următoarea dată când am mers la templul Hasé, călătoria nu a mai fost la fel de solitară ca înainte. De-a lungul drumului mai multe persoane m-au invitat la cine ceremonioase și am înaintat încet. Copacii de toamnă erau frumoși la pădurea Hahasono din Yamashiro. Am trecut râul Hasé. Am stat acolo timp de trei zile. De data aceasta eram prea mulți ca să putem sta în acea casă mică de partea cealaltă a trecătorii Nara, așa că am campat pe câmp. Oamenii noștri și-au petrecut noaptea întinși pe *mukabaki*[67] pus pe iarbă. Nu au putut dormi din cauza rouăi care le cădea pe cap. Luna era mai limpede și mai pitorească decât oriunde în altă parte.

Chiar și în călătoria noastră rătăcitoare,
Singuratica lună ne însoțește luminând din cer
Luna în descreștere la care mă uitam în Orașul Regal.

Pentru că puteam face ce vreau, am mers chiar și la temple îndepărtate pentru a mă închina și inima imi era consolată atât prin plăcerile cât și prin oboseala drumului. Deși era pe jumătate o diversiune, totuși îmi dădeau speranță (rugăciunile). Nu aveam nici o durere presantă în acele zile și am încercat să îmi cresc băiatul în felul în care am crezut că e mai bine și eram nerăbdătoare cu trecerea timpului. Omul de care depindeam (soțul ei) dorea să atingă fericirea ca și alți oameni, iar viitorul părea promițător. o veche prietenă a mea, cu care obișnuiam să fac schimb de poeme și care a continuat să îmi scrie în ciuda schimbărilor, deși nu la fel de des ca înainte, s-a măritat cu guvernatorul din Echizen și s-a mutat în acea provincie. După aceea, orice fel de comunicare între noi a încetat, așa că i-am scris un poem pe care l-am trimis cu foarte mare greutate:

67 Un fel de scut din piele, făcut din piele de căprioară netăbăcită purtat atârnând de pe umăr (n.tr.en.)

Nemuritoare afecțiune!
Se poate termina până la urmă, acoperită de timp
Așa cum zăpada acoperă pământul din provincia de Nord?
Mi-a răspuns:
Nici măcar o mică piatră nu încetează să existe
Deși e îngropată sub zăpezile din Hakusan;
La fel și afecțiunea mea, deși-i ascunsă.

Am mers într-o vale din Nishiyama (în dealurile de vest din Kioto). Erau flori înflorind în confuzie. Era frumos, dar singuratic. Nici urmă de om. O ceață liniștită ne-a îmbrățișat.

Departe de orașe, în inima muntelui,
Cireșul înflorește și își împrăștie florile
Fără ca nimeni să vadă.

Când amărăciunea lumii[68] îmi tulbura inima, m-am retras la templul Uzumasa. Acolo am primit o scrisoare de la cineva care era în slujba prințesei. În timp ce eu îi răspundeam, am auzit clopotul templului.

Lumea de-afară cu multe dureri
Nu se uită nici aici.
La sunetul clopotului de seară
Inima-mi devine mai singură.

Am mers la frumosul și liniștitul palat al prințesei într-o zi să vorbesc cu două cunoștințe. Ziua următoare, găsind viața oarecum plictisitoare, m-am gândit cu dor la ei și le-am trimis un poem:

Știind că locul nostru de întâlnire e o mare de lacrimi,
Unde amintirile răpăie și afecțiunile curg înapoi,
Tot ne-am avântat în el – iar dorul meu de voi a crescut mai mult ca niciodată.

Una dintre ele mi-a răaspuns:

Ne-am avântat în acea mare,
Să găsim perlele consolării,
Dar nici o perlă, ci numai triste, dulci lacrimi am găsit.

Și cealaltă:

68 Lume=soț/mariaj (n. Red.)

Cine s-ar avânta în marea de lacrimi
Căutând norocul cu grijă năzuită,
De florile viselor frumoase n-ar pluti în ea!

Cu acea prietenă, semănându-mi, obișnuiam să vorbesc despre fiecare bucurie și tristețe a lumii, dar a plecat în provincia Chikuzen în Kyushu (sud-vestul extrem al vechii Japonii). Într-o noapte luminată de lună, am mers la culcare gândidu-mă la ea cu dor, căci în palat nu am fi vrut să dormim într-o asemenea noapte, ci să stăm să privim cerul. Am visat că eram în palat și ne-am văzut așa cum făceam și în realitate. M-am trezit speriată; luna era atunci aproape de marginea vestică a muntelui și m-am gândit „Aș fi vrut să nu mă trezesc"[69] (citând dintr-un poem faimos).

Spune-i, o, lună mergând spre vest,
Că visând-o n-am mai putut dormi,
Ci toată noaptea
Perna mi-a fost înrourată cu lacrimi de iubire.

În toamnă (1056) am avut ocazia să merg în provincia Izumi[70]. De la Yodo călătoria a fost foarte pitorească. Am petrecut o noapte la Takahama. Era întuneric, iar în adâncurile nopții am auzit sunetul unei vâsle și mi s-a spus că a venit o cântăreață. Tovarășii mei i-au chemat barca pentru a fi lângă a noastră. Era luminată de un foc distant, mânecile ei erau lungi, și-a acoperit fața cu un evantai și a cântat. Era fermecătoare. Seara următoare, când soarele era încă pe vârful muntelui, am trecut pe lângă plaja Sumiyoshi. Se vedea totul în ceață și ramurile de pin și suprafața mării și plaja erau valuri rostogolite, combinate să creeze o scenă mai frumoasă decât o pictură.

E o seară de toamnă
Țărmul de la Sumiyoshi!
Pot cuvintele să-l descrie?
Cu ce se poate compara?

Chiar și când barca a fost trasă, m-am uitat înapoi iar și iar, fără să mă satur.

69 Cum dormeam gândind cu drag la el/ Mi-a apărut înaintea ochilor/ O, aș fi vrut să nu mă trezesc/ Să văd că a fost doar un vis! (n.tr. en.)

70 Fratele ei Sadayoshi era guvernatorul acelei provincii (n.tr.en.)

Iarna m-am întors în Kioto. Ne-am dus barca la Golful Oé. În acea noapte o furtună s-a năpustit cu asemenea furie că până şi pietrele păreau să se cutremure. Zeul Tunetului[71] venea râcnind, şi sunetul valurilor care se spărgeau, tumultul vântului, ororile mării, mă făceau să simt că viaţa se apropia de sfârşit. Dar au tras barca la mal, unde am petrecut noaptea. Ploaia s-a oprit, dar nu şi vântul şi nu am putut pleca. Am petrecut cinci sau şase zile pe aceste nisipuri întinse. Când vântul s-a mai potolit, m-am uitat afară, ridicând perdeaua de la cabina mea. Curentul de seară se ridica uşor şi cocorii se strigau unul pe altul în golf.

Oamenii din Provincie au venit să ne vadă în mulţimi şi spuneau că dacă barca ar fi fost în afara golfului în acea noapte, nu ar mai fi fost văzută. Până şi numai gândul mă înspăimânta.

Lângă Ishitsu, în marea agitată
Corabia condusă în furtună
Păleşte şi nu se mai vede.
Rafalele sălbatice conduc corabia
În marea agitată ea dispare-
După Ishitsu!

M-am devotat în mai multe feluri Lumii (soţului ei). Chiar şi în slujba la Curte trebuia, la fel, să fii devotat fără încetare. Ce favor ar putea câştiga cineva întorcându-se din când în când la casa părintească?

Înaintând în vârsta mi s-a părut nepotrivit să ne mai purtăm precum cuplurile tinere. În timp ce mă plângeam m-am îmbolnăvit şi nu am mai putut merge la temple pentru rugăciune. Chiar şi aceste ieşiri rare au încetat şi nu aveam nici o speranţă de a trăi mult, dar voiam să le asigur copiiilor mai mai mici o poziţie mai sigură cât eram încă în viaţă.

M-am mâhnit şi am aşteptat mult doritul lucru (o numire pentru un post) pentru soţul meu. În toamnă a primit un post[72], dar nu atât de bun pe cât sperasem şi am fost foarte dezamăgiţi. Nu era la fel de

71 Kaminari sama (n.tr.en.)
72 În 1057 ca guvernator al Provinciei Shinano (n.tr.en.)

departe ca locul de unde ne întorsesem, aşa că s-a hotărât să meargă şi ne-am pregătit în grabă. A pornit de la casa în care fiica sa a început să locuiască de curând[73]. Era după a zecea zi din luna Zeului-absent. Nu avem cum să ştiu ce s-a întâmplat după ce a plecat, dar totul părea vesel în acea zi. A fost însoţit de băiatul nostru. Soţul meu purta o haină roşie şi *kimono*[74] mov deschis şi o *hakama* (fustă împărţită) de culoarea asterului şi a luat cu el şi o sabie lungă. Băiatul purta haine albastre şi o hakama roşie şi au urcat pe cai în faţa verandei.

Când au plecat zgomotos m-am simţit foarte, foarte singură. După cum auzisem provincia nu era foarte îndepărtată aşa că eram mai puţin deznădăjduită decât înainte.

Oamenii care l-au însoţit ca să îl petreacă s-au întors a doua zi şi mi-au spus că eu am plecat cu surle şi trâmbiţe şi apoi au spus că au văzut focuri de oameni[75] pornind din companie şi mergând către capitală. Am încercat să presupun că a fost cineva din suita sa. Cum mă puteam gândi la ce e mai rău? Nu mă puteam gândi decât la cum să îi cresc pe cei mici.

S-a întors în luna Deutzia anul următor şi şi-a petrecut vara şi toamna acasa, iar pe douăzeci şi cinci a *lunii cu Noapte-lungă* s-a îmbolnăvit.

1058. În a cincea zi a celei de-a Zecea luni totul a devenit un coşmar[76]. Durerile mele nu se comparau cu nimic în lume.

Acum ştiu că starea mea fusese reflectată în oglinda oferită la templul Hasé (cu douăzeci şi cinci de ani în urmă de mama sa) în care cineva era văzut plângând în agonie. Reflecţia celei mai fericite nu s-a realizat. Şi nici nu avea să se întâmple în viitor.

---

73 Avea treizeci şi cinci de ani, iar soţul ei patruzeci şi şase atunci când s-au căsătorit. Putem presupune că ea i-a fost a doua soţie. Această fiică trebuie să fi fost născută de prima nevastă. Motivul pentru care a plecat de la casa fiicei este o superstiţie şi nu răceala relaţiei lor (n.tr.en.)

74 Rangul persoanei este determinat de culoarea hainelor. Roşu era purtat de nobili de gradul al cincilea (n.tr.en.)

75 Japonezii credeau că „focul uman" sau spiritul poate fi văzut părăsind trupul cuiva care e pe moarte (n.tr.en.)

76 Soţul ei a murit (n.tr.en.)

Pe douăzeci și trei l-am incinerat cu inimi îndurerate, băiatul meu, care fusese cu el toamna trecută, fiind îmbrăcat superb și foarte îngrijit, urma catafalcul lăcrimând în haine negre cu lucruri groaznice (însemne de doliu) pe ele. Ce am simțit când l-am văzut plecând nu poate fi exprimat în cuvinte. Dacă nu m-aș fi dedicat unor fantezii nefolositoare (ea însăși a scris mai multe) și poeziei, ci aș fi practicat ritualuri religioase zi și noapte, nu aș fi văzut o așa lume de coșmar.

La templul Hasé o ramură de cedru îmi fusese aruncată de către zeul Inari și acest lucru (pierderea soțului) nu s-ar fi întâmplat dacă aș fi vizitat altarul Inari pe drumul spre casă. Visele pe care le-am avut în ultimii ani care mă făceau să mă rog la Prea-luminata Zeiță cerească însemnau că ar fi trebuit să fiu la Curtea Imperială ca doică, găzduită de rege și regină – așa mi-a interpretat visul interpretul de vise, dar eu nu am putut realiza asta. Numai reflecția dureroasă din oglindă a fost realizată fără de greș. O biata și îndurerata de mine! Iată că nimic nu se întâmplă cum mi-am dorit și am umblat prin lume fără să fac vreo faptă bună pentru viața viitoare.

Viața părea să meargă mai departe în ciuda necazurilor, dar mă neliniștea gândul că lucrurile se vor întâmpla împotriva voinței mele, chiar și în viața viitoare. Era un singur lucru pe care mă puteam baza.

Lacrimi neîncetate-minte-nceţoşată:
Vedere luminoasă-umbra lunii.

În a treisprezecea zi a celei de-a zecea luni (1055) am avut un vis:

În grădina casei mele, în cea mai îndepărtată margine stătea Buddha Amitabha! Nu se putea distinge bine, ci se vedea ca prin ceață. Puteam zări câte puțin din când în când, atunci când se ridica ceața. Piedestalul cu floare de lotus era la în jur de un metru de pământ; Buddha era înalt de aproape doi metri.

În față strălucea o lumină aurie; o mână era întinsă, degetele celei-lalte erau strânse în forma binecuvântării. Doar eu îl puteam vedea, și totuși simțeam atâta venerație încât nu am îndrăznit să mă apropii de fereastră să îl văd. Nimeni în afară de mine îl putea auzi spunând „Atunci de această dată mă voi întoarce și apoi voi veni din nou să

te primesc." M-am speriat şi m-am trezit în cea de-a paisprezecea zi. *Doar acest vis era speranţa mea pentru viaţa ce urma să vină.*[77]

Am locuit cu nepoţii soţului meu, dar după acel trist eveniment ne-am despărţit pentru totdeauna. Într-o noapte foarte întunecată am fost vizitată de nepotul care trăia la Rokuhara; nu puteam decât să primesc cu braţele deschise un oaspete atât de rar întâlnit.

Nici o lună şi întunericul se-nteţeşte
Pe lângă Obásuté. De ce ai venit?
Doar nu ca sa vezi luna![78]

După acel moment (moartea soţului ei) o prietenă intimă a întrerupt orice fel de comunicare.

Poate se gândeşte că
Eu nu mai exist în această lume, dar zilele
Îmi sunt pierdute în deplângere.
Plângând, vai!

În a zecea lună, m-am întors, cu ochii plini de lacrimi, către luna puternic strălucitoare.

Chiar şi în mintea mereu întunecată de durere,
Se mai reflectă strălucirea lunii.

Ani şi luni au trecut. Ori de câte ori îmi aminteam ca prin vis incidentul (morţii lui) mintea îmi era tulburată şi ochii plini de lacrimi încât nu puteam gândi limpede la acele zile.

Oamenii mei au plecat să trăiască în altă parte, iar eu am rămas singură în casa mea solitară. Eram obosită de meditaţie şi am trimis un poem cuiva care nu îmi mai vorbise demult.

Ierburi cresc în faţa porţii
Şi mânecile îmi sunt umede de rouă,
Nimeni nu-mi vorbeşte,
Lacrimile-mi sunt singure – vai!

77 La moarte, Buddha apare venind pe un nor la cei credincioşi şi le întovărăşeşte sufletul către Rai (n.tr.en.)

78 Sensul aici se regăseşte în numele locului, Obasuté, care poate fi tradus: „Mătuşa Care-alungă" sau „Alungătoarea-Mătuşă". Este un loc faimos pentru frumuseţea peisajului la lumina lunii (n.tr.en.)

Era călugăriță și mi-a trimis răspuns:
Ierburile din fața unei locuințe
Îți pot aminti de mine!
Tufele acoperă coliba
Unde trăiește cea uitată de lume.

II

Jurnalul lui Murasaki Shikibu

JURNALUL LUI MURASAKI SHIKIBU[79]

A.D. 1007-1010

Când toamna se apropie Tsuchimikado[80] devine incredibil de îmbucurător. Vârfurile copacilor de lângă iaz, tufele de lângă izvor, sunt vopsite în diverse nuanţe de culori care devin mai intense în lumina dulceagă a serii. Sunetul murmurat al apelor se amesteca toată noaptea cu o recitare neîncetată[81] de sutre care ating inima din ce în ce mai mult pe măsura ce briza devine mai rece.

Doamnele de onoare aflate în prezenţa onoratei, vorbesc aiurea. Regina le aude; probabil că le găseşte iritante, dar o ascunde cu calm. Frumuseţea ei nu are nevoie de cuvintele mele de laudă, dar nu mă pot abţine să simt că a fi aproape de o regină atât de frumoasă va fi singura alinare a suferinţei mele. Aşa că în ciuda dorinţelor mele (pentru o viaţă religioasă) sunt aici. Nimic altceva nu-mi spulberă durerea[82] – e minunat!

E încă miezul nopţii, luna este stinsă şi intunericul se întinde sub copaci. Auzim un ofiţer spunând: „Uşile exterioare de la apartamentul reginei trebuie deschise. Domnişoarele de onoare nu sunt venite încă – să vină în faţă secretarii reginei!" În timp ce acest ordin este dat,

79 Acest jurnal pare să fi fost notat în paragrafe dispersate, iar editorii l-au păstrat în această formă (n.tr.en.)

80 Reşedinţa primului ministru Fujiwara, tatăl reginei (n.tr.en.)

81 Preoţii se roagă pentru ca regina să aibă o naştere uşoară. Regina a plecat la casa părintească înaintea naşterii, după cum e un vechi obicei japonez (n.tr.en.)

82 Scriitoarea acestui jurnal şi-a pierdut soţul în 1001

clopotul de la trei fix răsună, agitând aerul. Imediat încep rugăciunile de la cele cinci altare[83]. Vocile preoților recitând tare, înfruntându-se între ele de aproape sau de departe sunt într-adevăr solemne. Abatele de la templul Kanon-in, acompaniat de douăzeci de preoți, vine din partea de est[84] a clădirii să se roage. Până și pașii lor prin galerie care sună „to-do-ro to-do-ro" sunt sacrii. Părintele principal de la templul Hoju merge la conacul de lângă pista de curse, stareţul de la templul Henji merge la bibliotecă. Urmăresc cu privirea cum siluetele sfinte în robe de un alb pur trec podul chinezesc și merg pe cărarea largă. Până și Azaliah Saisa își apleacă trupul cu reverență înainte zeității Daiitoku. Domnișoarele de onoare sosesc la răsărit.

Pot vedea grădina din camera mea de lângă intrarea în galerie. Aerul e ceţos, roua e încă pe frunze. Lordul prim-ministru merge acolo; le ordonă oamenilor săi să cureţe pârâul. Rupe o tulpină de omenaishi (floarea fecioarei) care e înflorită la capătul de sud al podului. Aruncă o privire peste paravanul meu! Înfățișarea lui nobilă ne stânjenește și îmi este rușine cu fața mea de dimineață (încă nevopsită și pudrată). Spune: „Poemul tău despre asta! Dacă întârzii așa mult, nu mai are farmec!"

Iar eu profit de ocazie și fug la cutia de scris, ascunzându-mi fața.

Floarea-Fecioarei înflorită –
Chiar mai frumoasă cu strălucirea rouăi,
Care este părtinitoare și niciodată nu mă favorizează.

„Atât de promptă" spuse el, zâmbind și ordonă să fie adusă o cutie de scris (pentru el).

Răspunsul lui:

Roua argintie nu e niciodată părtinitoare.
Din inima-i
Frumusețea Florii-Fecioarei.

83 Altare înaintea lui Fudo, Gosansé, Gunsari, Daiitoku, Kongoyasha
84 Vezi planul casei mari din acele zile

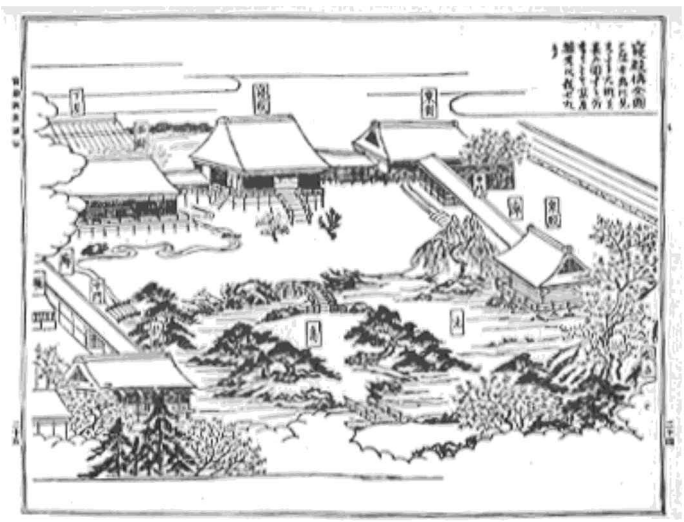

VECHE TIPĂRITURĂ A UNEI LOCUINŢE DE NOBIL
ÎN STILUL AZUMAYA
Tsumichikado, conacul primului-ministru trebuie
să fi fost ca acesta.

Într-o seară calmă și umedă vorbeam cu doamna Saisho. Tânărul Lord[85] de Rangul al Treilea cu *misu*[86] parțial suflecat. Părea mai matur decât vârsta pe care o avea și era foarte grațios. Chiar și în conversația ușoară, expresii precum „Suflet frumos e mai rar decât chip frumos" veneau cu ușurință pe buzele lui, lăsându-ne în confuzie. Ar fi o greșeală să îl tratezi ca pe un băiețel. Își păstrează demnitatea în preajma doamnelor, și am văzut în el un îndelung-căutat erou romantic când a plecat cândva recitându-și un poem:

Mai stai în câmă unde Florile-Fecioarei sunt în floare
Și numele îți va fi pătat cu povești de cavalerism.

Asemenea nimicuri ca acesta uneori îmi rămân în minte, când alte lucruri cu adevărat interesant sunt uitate repede – de ce?

În ziua de azi, oamenii poartă evantaie frumoase.

De la ziua douăzeci a lunii a opta, mai mulți nobili de curte favorizați și ofițeri au fost de serviciu noaptea, petrecându-și nopțile în coridor sau pe prețurile de pe verandă distrându-se leneș. Tineri care nu sunt pricepuți la koto sau fué (harpă sau flaut) se distrează cu *tonearasoi*[87] și *imayo*[88] și în timpuri ca acestea, e distractiv. Narinobu, Marele Șambelan al reginei, Tsunefusa, Locotenentul-General al Gărzii de Corp și Consilier de Stat, și Narimasa, General-Maior al Gărzii de Corp și Guvernator din Mino, și-au petrecut noaptea petrecând. Lordul prim-ministru trebuie să fi observat, căci a interzis orice distracție publică. Cei care s-au retras demult de la curte au venit în grupuri să întrebe de bunăstarea reginei/să ceara ajutor reginei și nu am avut pace.

Ziua douăzeci și șase. Am terminat prepararea parfumului[89] și l-am distribuit pe tot. O parte dintre noi, care am făcut biluțe ne-am

85 Yorimichi, fiul primului ministru Fujiwara Michinaga, care avea șaisprezece ani (n.tr.en.)

86 O perdea țesută fin din bambus, în spatele căreia cineva poate vedea în afară dar nu poate fi văzut, atârnată înaintea persoanelor importante și a apartamentelor femeilor (n.tr.en.)

87 În prezent necunoscut (n.tr.en.)

88 Imayo sau stil nou, un fel de cântec la modă în acele zile. Versurile sunt formate din opt sau zece silabe alternând cu șapte-cinci silabe (n.tr.en.)

89 Acest parfum era compus din comfor de Borneo purificat, mosc și lemn de aloe și era folosit pentru parfumarea hainelor etc.

adunat. În drumul meu spre camera Maiestăţii Sale am aruncat o privire în camera lui Ben Saisho. Dormea. Purta veşminte din *hagi*[90] şi *shion*[91] peste care şi-a pus o robă strălucitoare foarte parfumată. Faţa îi era ascunsă în spatele hainei; capul era aşezat pe o cutie de scris aurie lăcuită. Fruntea sa era frumoasă şi fascinantă. Părea o prinţesă dintr-un tablou. Am luat batista care îi acoperea gura şi am spus: „Eşti ca eroina unui roman!" A roşit, ridicându-se pe jumătate; era frumuseţea în persoană. E mereu frumoasă, dar de această dată farmecul ei era superb scos în evidenţă.

Draga doamnă Hyoé mi-a adus nişte mătase pură de la crizanteme. „Soţia Primului Ministru te onorează cu acest cadou care alungă îmbătrânirea[92] foloseşte-l cu grijă şi apoi aruncă-l."

Fie ca acea doamnă să trăiască o mie de ani să îngrijească florile!
Mânecile-mi sunt ude de lacrimi de mulţumire
De parcă aş fi lucrat
Într-o grădină de crizanteme înrourate.

Am vrut să o trimit, dar auzind că a plecat, am păstrat-o.

Seara am mers în camera reginei. Pentru că luna era frumoasă, fuste inundau de sub misu[93]. Rând pe rând au venit doamna Koshosho şi doamna Dainagon. Maiestatea Sa luă puţin din parfumul făcut cu o zi în urmă şi-l puse într-un arzător de tămâie să îl încerce. Grădina era admirabilă – „Când frunzele de iederă se înroşesc!" spuneau – dar Doamna noastră părea mai puţin liniştită decât de obicei. Preoţii au venit pentru rugăciuni şi eu am mers în camera dinăuntru dar am fost chemată de acolo şi până la urmă am mers la mine în cameră. Am vrut să mă odihnesc doar câteva minute, dar am adormit. La miezul nopţii toată lumea era extrem de încântată.

A zecea zi din luna Lunii-Lungi.

---

90 Rochie colorată violat cu căptuşeală albastră, vopseaua violet fiind luată din lemnul de sapan.

91 Rochie violet deschis cu căptuşeală albastră.

92 Firul de mătase era folosit pentru protejarea crizantemelor de îngheţ. Floarea în sine era considerată a avea puterea de lungire a vieţii. Grădina Imperială a luat viaţă fără îndoială din această credinţă.

93 Doamnele erau înghesuite în spatele misu, uitându-se la lună.

Când ziua se apropia de răsărit, decoraţiunile[94] din camera reginei au fost schimbate şi ea s-a mutat într-un pat alb. Primul Ministru, fiii lui şi alţi nobili s-au grăbit să schimbe perdelele paravanelor, cuvertura şi alte lucruri. Toată ziua a zăcut în repaos. Bărbaţii au strigat cât de tare au putut pentru a alunga spiritele rele[95]. S-au strâns acolo nu doar preoţii chemaţi aici de câteva luni, dar şi călugări rătăcitori care au fost aduşi din toţi munţii şi toate templele. Rugile lor ar fi ajuns la Buddha din toate cele trei lumi. Toţi profeţii din lume au fost chemaţi. Opt milioane de zei păreau să asculte cu urechile ciulite rugile lor Shinto. Mesageri alergau să comande recitări de sutre la diferite temple; astfel a trecut noaptea. Pe partea de est a paravanului (aşezat în jurul patului reginei) are adunate doamnele de la Curte. Pe partea de vest stăteau înlocuitoarele reginei posedate (sau care ispiteau) spiritele rele. Fiecare stătea întinsă înconjurată de o pereche de paravane pliabile. Încheieturile paravanelor erau acoperite şi preoţi erau puşi să strige sutre acolo. În partea de sud stăteau multe rânduri de stareţi şi alţi demnitari ai preoţimii, care s-au rugat şi au jurat până ce vocile le-au devenit răguşite, ca şi cum ar fi coborât forma umană a lui Fudo[96]. Spaţiul dintre camera de nord şi podium (pe care se afla patul reginei) era foarte îngust, dar când m-am gândit mai târziu, mi-am dat seama că am numărat mai mult de patruzeci de persoane care stăteau acolo. Nu se puteau mişca deloc şi au ameţit atât de tare încât nu îşi mai aminteau nimic. Oamenii (doamnele şi domnişoarele de onoare) care veneau acum de acasă nu au putut intra deloc în apartamentul principal. Nu exista loc pentru robele lor fluide şi mânecile lungi. Anumite femei mai în vârsta plângeau pe ascuns.

94 Perdelele, paravanele şi hainele slujitorilor erau toate albe atunci când o naştere avea loc.

95 Care altfel ar fi atacat-o pe regină. Unele dintre doamnele de companie au preluat această sarcină. Există diferenţe de opinie între traducători în privinţa motivului pentru care acest lucru era făcut- intenţia de păcăli spiritele rele să atace persoana greşită prin introducerea unor alte femei înconjurate de paravane şi slujitori sau prin transmiterea presupuselor spirite rele din regină în doamnele ei printr-o formă de hipnoză.

96 Fudo: un idol budist cu o apariţie înfricoşătoare care se credea că ar avea puterea de a subjuga toate spiritele rele.

A unsprezecea zi. La răsărit, uşile glisante de la nord au fost luate pentru a uni cele două camere. Regina a fost mutată spre verandă. Cum nu era timp să atârnăm *misu*, a fost înconjurată cu kicho. Reverendul Gyocho şi ceilalţi preoţi au făcut incantaţii. Reverendul Ingen a recitat rugăciunea scrisă de Lordul Prim-Ministru cu o zi înainte, adăugând câteva jurăminte solemne de la el. Cuvintele sale erau infinit măreţe şi pline de speranţă. Primul Ministru, alăturându-se rugăciunii, ne-a făcut să ne simţim mai siguri pe un deznodământ cu noroc. Totuşi, exista încă o agitaţie care ne făcea foarte trişti şi mulţi ochi erau plini de lacrimi. Am spus: „Lacrimile nu sunt potrivite pentru această ocazie", dar nu ne puteam stăpâni. Au spus că Maiestatea Sa suferea mai mult din cauză că era prea aglomerată camera, aşa că oamenii au fost mutaţi în camerele de sud şi de est. După aceasta, au rămas în apartamentul regal doar cele mai importante personaje. Primul Ministru, Doamna Sanuki şi Doamna Saisho erau în interiorul paravanului regal. Onoratul preot de la templul Ninna şi preotul curţii de la templul Mii au fost chemaţi înăuntru. Primul Ministru a dat diverse ordine şi vocea lui a acoperit vocile preoţilor. Erau acolo şi doamnele Dainagon, Koshosho, Miya-no-Naishi, Nakatsukasa-no-Kimi, Tayu-no-Myobu, Daishikibu-no-Omoto, Tono-no-Senji, cele din urmă fiind doamne venerabile cu experienţă, dar chiar şi ele erau tulburate şi pe bună dreptate. Sunt încă o novice şi am simţit cu toată inima că evenimentul era serios. În plus, acolo un pic mai în spate, în afara perdelei, erau doicile prinţeselor Naishi-no-Kami şi Nakatsukasa, ale surorii reginei Shonagon şi ale surorii mai mici Koshikibu. Aceste doici şi-au făcut loc prin pasajul îngust în spatele celor două paravane şi acolo mergeau dintr-o parte în alta, ca nimeni să nu treacă. Erau multe alte persoane forfotind pe acolo, dar nu le puteam distinge. Fiul Primului-Ministru, Locotenentul General Saisho, Generalul Maior Masamichi de Rangul Patru, să nu mai vorbim de Locotenentul-General Tsunefusa, de la Gardă şi Miya-no-Tayu, care cum o cunoscuse pe Maiestatea Sa îndeaproape, cu toţii au privit peste paravan pentru un timp. Aveau ochii umflaţi de plâns (pentru suferinţele ei), uitând de ruşine (de a plânge). Pe

capetele lor orezul[97] era împrăștiat alb ca zăpada. Hainele lor șifonate trebuie să fi fost indecente, însă nu ne puteam gândi la astfel de lucruri atunci. O parte a capului reginei a fost rasă[98]. Am fost extrem de uimită și mi-a părut rău să o văd, dar a născut liniștită. Post-naș-terea a fost întârziată și toți preoții s-au îngrămădit în balconul de sud, sub marginile magnificei clădiri principale, în timp ce, cei de pe pod recitau sutre și mai pătimaș, deseori îngenunchind.

Printre doamnele de onoare din partea de est au fost văzuți câțiva curteni[99]. Privirea doamnei Kochujo a întâlnit-o pe cea a Locote-nentului General. Oamenii au râs apoi de expresia ei uimită. Este o persoană foarte fascinantă și elegantă și e mereu foarte grijulie să-și împodobească fața. În această dimineață a făcut la fel, dar ochii îi erau roșii și fardul i s-a stricat de la lacrimi. Era desfigurată și cu greu părea aceeași persoană. Figura imperfect machiată a Doamnei Saisho era o priveliște rară, dar cum rămâne cu a mea? Norocul meu că oamenii nu observă astfel de lucruri în astfel de momente.

Când post-nașterea a venit, era înfricoșător să auzi vocile geloase ale spiritelor rele care înjurau. Shinzo-Azari a luat-o pe doamna Ben-no-Kurodo; Soyo pe doamna Hyoé-no-Kurodo; un preot Hojuji a luat-o pe Ukon-no-Kurodo[100]. Chiso Azari a luat-o în stăpânire pe doamna Miya-no-Naishi. Acest ultim preot a fost învins de spiritul cel rău și pentru că se afla într-o stare deplorabilă, Ninkaku Azari a mers să îl ajute. Nu a fost din cauză că rugăciunea lui nu ar fi avut virtute, ci din cauză că spiritul era prea puternic. Preotul Eiko era responsabil pentru spiritul doamnei Saisho (înlocuitoarea reginei). Acest preot a jurat toată noaptea până când a răguși. Majoritatea doamnelor care au fost chemate pentru ca spiritele să intre în ele au rămas în siguranță și erau foarte tulburate (gândind că ar fi fost în avantajul reginei dacă ar fi fost atacate). La amiază am simțit că a ieșit în sfârșit soarele. Regina era bine!

97 Pentru noroc

98 Pentru a putea deveni preoteasă și a-i asigura o primire bună în viața viitoare, făcută doar atunci când persoana bolnavă este în pericol.

99 Era contrar etichetei și arată agitația extremă a momentului. În diferite ocazii de societate, doamnele și domnii curții stăteau în camere separate.

100 Kurodo=secretar care se ocupa de manuscrisele de la curte

Acum e liniștiă. Câtă fericire! În plus, e un prinţ, aşa că bucuria e fără margini. Doamnele de la curte, care şi-au petrecut ziua dinainte în agitaţie, neştiind ce să facă, de parcă ar fi fost pierdute în ceaţa dimineţii, au mers pe rând la culcare în propriile camere, astfel încât, înaintea reginei au rămas doar câteva persoane mai în vârstă potrivite pentru astfel de ocazii. Lordul Prim-Ministru şi Doamna lui au plecat să dea daruri preotului care a citit sutre şi a făcut ritualuri religioase în ultimele luni şi doctorilor care fuseseră recent chemaţi. Doctorii şi profeţii, care au inventat forme speciale de eficacitate, au primit pensii. În casă, se pregăteau probabil pentru ceremonia de baie a copilului.

Pachete mari (de haine ceremoniale[101]) erau duse în apartamentele doamnelor de onoare. Erau purtate *karaginu*[102] şi trene brodate. Unele purtau trene brodate şi ornate cu sidef care străluceau orbitor. Unele se plângeau că evantaiele care fuseseră comandate, nu au venit, toate s-au vopsit şi s-au pudrat. Când m-am uitat de pe pod am văzut oficialii Maiestăţii Sale şi înalţii ofiţeri ai Înălţimii Sale Prinţul Moştenitor (noul-născut) şi alţi nobili de la curte. Primul Ministru a ieşit să ordone curăţarea izvorului care fusese înfundat cu noroi.

Toti oamenii par fericiţi. Chiar şi cei care au vreun motiv de melancolie sunt asaltaţi de bucuria generală. Primul Reprezentant al reginei noastre părea în mod natural mai fericit decât oricine, deşi nu zâmbeşte pentru propria satisfacţie sau mândrie.

Locotenentul General al Gărzii Uşoare glumea cu Consilierul Regelui de Rang Mijlociu, stând pe un preş la balconul clădirii. Sabia Înălţimii Sale, tânărul prinţ, a fost adusă de la Curtea Imperială. Locotenentul General şi Prim-Secretar Yorisada, în drumul său spre casă de la altarul de la Isé[103] unde fusese ca mesager imperial pentru

101 Toată lumea purta încă alb, culoarea purificării

102 Vezi frontispiciu

103 Altarul Imperial de la Isé – cel mai vechi altar, construit în anul 5 î.Hr., dedicat Zeiţei Cerului Strălucitor, strămoş al familiei Imperiale. Acest altar este reconstruit la fiecare douăzeci de ani după acelaşi model. Este cel mai sacru loc din Japonia

a oferi *nusa*[104], s-a oprit la poartă (pentru că nu putea intra în casă)[105] să întrebe de Maiestatea Sa. I-a fost dăruit un cadou, nu l-am văzut.

Cordonul ombilical a fost tăiat de doamna primului ministru. Doamna Tachibana de Rangul al Treilea l-a alăptat prima (ceremonie). Ca doică, a fost aleasă Daisaémon-no-Omoto, pentru că a fost la Curte mult timp și e foarte familiară; fiica lui Munetoki, curtean și guvernator de Bitchu, și doica lui Kurodo-no-Ben au fost și ele alese ca doici.

Ceremonia îmbăierii a avut loc la șase seara. Baia era luminată (de torțe). Slujitoarea reginei, îmbrăcată în alb peste verde a pregătit apa caldă. Suportul pentru cadă era acoperit cu pânză albă.

Chikamitsu, guvernatorul provinciei Owari și Nakanobu, ofițer șef atașat reginei, s-au prezentat în fața *misu*.

Erau două suporturi pentru pentru ibrice.

Doamna Kyoiko și Doamna Harima turnau apa rece. Două doamne, Omoku și Uma, au ales șaisprezece vase dintre acelea în care fusese turnată apă fierbinte (alegându-le pe cele mai pure). Aceste doamne purtau pe deasupra veșminte din tifon, trene din mătase fină, karaginu și *saishi*[106]. Părul lor era prins cu bentițe albe care confereau capului un aspect de zână. În baie, doamna Saisho a devenit partenerul de baie (a intrat în baie cu infantul regal). Doamna Dainagon, în rochia ei de baie – era și mai frumoasă în acest costum deosebit. Lordul Prim-Ministru a luat prințul August în brațe; Doamna Koshosho purta o curea brodată cu un model de frunze de toamnă, fluturi și păsări, care străluceau cu fir argintiu. Brocartul era interzis cu excepția persoanelor de rang înalt și ei îl foloseau doar pentru curea. Doi fii ai Pimului Ministru și General Maior Minamoto Masamichi împrăștiau orez cu multă încântare. „Eu voi face cel mai mult

și toate evenimentele serioase aparținând Imperiului sau Casei Imperiale sunt anunțate acolo Zeiței Strămoșești de către Mesagerul Imperial.

104 Role de mătase sau hârtie oferite de un venerator

105 Pentru că nașterea într-o casă era pângărire, în timp ce mesagerul către sau de la un zeu era sfânt

106 Saishi – un fel de ornament auriu cu cinci puncte radioase care se poartă pe frunte și este prin în jurul capului.

zgomot", strigau unul la celălalt. Preotul de la templul Henchi a venit pentru a proteja Copilul August. Orezul îl lovea în ochi și urechi așa că și-a deschis evantaiul și tinerii au râs de el. Doctorul în Literatură, Kurodo Ben-no-Hironari, stătea la capătul marelui coridor și citea prima carte Sikki (însemnări istorice). Douăzeci de arcași au zbârnâit arcurile pentru a alunga spiritele rele, erau zece oameni din al cincilea și zece oameni din al șaselea rang aranjați în două rânduri. Aceleași ceremonii de îmbăiere au fost repetate seara. Doar Doctorul în Literatură a fost schimbat. Doctor Munetoki, guvernator al Isé a citit Kokyo (carte despre pietate) și Takachika a citit un capitol din Buntei (din Analele Istorice ale Regilor Chinezi).

Timp de șapte nopți, fiecare ceremonie a avut loc fără nori. În fața reginei în alb, modelele și culorile hainelor celorlalți oameni făceau un contrast puternic. M-am simțit foarte uluită și confuză și nu m-am prezentat în timpul zilei, așa că mi-am petrecut zilele în liniște și am privit oamenii mergând din clădirea de est și peste pod. Cei cărora le era permis să poarte culorile onorabile[107] și-au pus un karaginu din brocart[108] și uchigi din brocart. Aceasta era rochia frumoasă în mod convențional, fără să arate stilul individual. Doamnele mai în vârstă care nu puteau purta culorile onorabile evitau tot ce era strălucitor, dar aveau nemaipomenit *uchigi*[109] prinse în trei sau cinci falduri și pentru karaginu din brocart alegeau fie o singură culoare, fie un model simplu. Pentru kimono-urile de dedesubt, foloseau fie lucruri fasonate fie plasă. Evantaiele lor, deși la prima vedere nu păreau strălucitoare sau interesante, aveau fraze scrise sau sentimente de bun

107 Mov și stacojiu

108 Karaginu: un veșmânt scurt cu mâneci lungi și de culoare diferită de uchigi

109 Uchigi – o robă lungă nestrânsă pusă peste rochie. Era făcută dintr-un material elegant și căptușită cu o altă culoare și era partea deosebită și frumoasă din ținuta de la curte din acea vreme. Sub ea se purtau alte două sau mai multe robe din mătase de diverse culori, una din ele se afla la vedere și schimba culoarea celeilalte. Erau prinse în față cu o curea precum kimono-ul din ziua de azi, și peste ele atârna la spate o trenă lungă și elaborată din mătase albă grea pe care erau brodate sau pictate cele mai elegante modele. În prezența regalității, doamnele îngenuncheau pe rând una în spatele celeilalte și fără îndoială trenele creeau o superbă impresie asupra celor care stăteau în spate.

gust, dar aproape exact la fel, ca și cum s-ar fi vorbit dinainte. Până și în acele evantaie puteai descoperi gândurile de invidie și rivalitate. Doamnele mai tinere purtau haine mult mai încărcate. Pliurile trenelor lor erau ornate cu fir argintiu gros și își puneau foiță de aur pe fasoanele brocartului de mătase. Evantaiele lor erau ca un munte acoperit de zăpadă în lumina lunii; străluceau atât de mult că nu te puteai uita la ele. Erau precum oglinzile care agață (pe vremea aceea erau făcute din metal lustruit).

În a treia noapte, majordomul Maiestății Sale a dat o petrecere. El însuși a servit-o pe regină. Masa din lemn de aloe, argintăria și alte lucruri le-am văzut în grabă. Minamoto Chunagon și Saisho i-au adus reginei niște haine de bebeluș și scutece, un suport pentru un cufăr de haine și pânză pentru împachetarea hainelor și a mobilei. Erau de culoare albă și toate de aceeași formă; totuși fuseseră alese cu grijă, demonstrând gândirea artistică. Guvernatorul provinciei Omi era ocupat cu organizarea banchetului. În balconul de vest al clădirii de est stăteau nobili de la curte pe două rânduri, în nord fiind cel mai onorabil loc. În afara ușilor clădirii principale (unde se afla regina) au fost puse paravane din mătase albă.

În cea de-a cincea noapte, Lordul Prim Ministru a sărbătorit nașterea. Luna plină din a cincisprezecea zi era limpede și frumoasă. Sub pomi au fost aprinse torțe și pe mese au fost puse bile de orez. Până și slujitorii umili și necioplți care mergeau de colo colo vorbind păreau să sporească atmosfera veselă. Toți micii funcționari erau acolo arzând torțe, făcând noaptea să fie la fel de luminoasă ca ziua. Chiar și slujitorii nobililor, care s-au adunat în spatele pietrelor și sub copaci, vorbeau numai despre noua lumină care venise pe lume și zâmbeau și păreau fericiți de parcă propriile lor dorințe s-ar fi împlinit. Și mai fericiți erau cei din Camera de Audiență, de la cei mai înalți nobili până la oameni de rangul al cincilea, care, nu se numără printre nobilime, au petrecut timpul bucurându-se și lenevind și plecându-se servil.

Pentru a servi la cina reginei, opt doamne și-au prins părul cu panglici albe și aranjate așa, au adus masa Maiestății Sale. În acea noapte, principala doamnă de onoare pentru acea noapte era Miya-no-Naishi. Era îmbrăcată strălucitor și cu multă grijă, iar părul ei părea și mai

frumos datorită panglicilor albe care îi sporeau frumusețea. Am zărit-o cu coada ochiului când fața nu-i era acoperită de evantai. Purta o înfățișare de extremă puritate.

Următoarele care și-au prins părul au fost domnișoarele de onoare; Minamoto Shikibu, fiica guvernatorului provinciei Kaga; Kozaémon, fiica răposatului Michitoki, guvernator de Bitchu; Kohyoé, fiica lui Akimasa, guvernator a Capitalei de Stânga; Osuké ; fiica lui Sukechika, preotul de la altarul Isé; O Uma, fiica lui Yorinobu, un ofițer din garda de dreapta; Ko Uma, fiica lui Michinobu, un ofițer din garda de stânga; Kohyoé, fiica lui Naritaka, magistratul capitalei; Komoku (sau Dakumi), fiica lui Nobuyoshi. Acestea erau toate tinere și frumoase. Era o priveliște demnă de văzut. De această dată, pentru că au fost alese doar tinerele cele mai frumoase, celelalte, care obișnuiau să-și prindă părul în mod obișnuit pentru a servi cina reginei plângeau amarnic; era uimitor să le vezi.

Mai mult de treizeci de doamne stăteau în două camere la est de baldachinul reginei, o priveliște magnifică. Măreţele tăvi pentru cină erau cărate de unemé[110]. Aproape de intrarea marii săli, paravane pliante înconjurau două mese pe care aceste tăvi erau așezate. Cu cât se înnopta, cu atât luna strălucea mai tare. Erau unemé, mohitori[111], migusiagé[112], tonomori[113], kanmori-no-nyokwan[114] – nu toate fețele îmi erau cunoscute. Erau și ușieri, îmbrăcați neglijent și cu agrafe de păr atârnate, înghesuiți către coridorul de est al clădirii principale de parcă ar fi fost o sărbătoare publică. Erau atât de mulți oameni că nu se putea trece. După cine, domnișoarele de onoare au ieșit din misu și puteau fi văzute bine la lumina torțelor. Trena și karaginu doamnei Oshikibu era brodat cu reprezentarea unui pin pitic de la muntele Oshio. Pentru că este soția lui Michinoku, guvernator al extremității estice a insulei, slujește acum în casa Primului Ministru.

110 Unemé – femei frumoase, alese din diverse provincii pentru frumusețea lor special pentru a servi la masa regală

111 Mohitori – oficiali care se ocupau de fântâni, shoyu (sos japonez) și case de gheață

112 Migusiagé – slujitoare ale căror păr era prins cu agrafe

113 Menajerele regelui

114 Cei care fac curățenie

Dayu-no Miyobu a neglijat ornamentul de pe karaginu, dar şi-a împodobit trena cu praf argintiu reprezentând valurile mării. Era frumos, dar nu uimitor. Ben-no-Naishi avea pe trenă o plajă cu cocori pictată în argintiu. Era ceva nou. Avea brodate şi ramuri de pin; este isteaţă, căci toate aceste lucruri sunt simboluri ale unei vieţi lungi. Ţinuta doamnei Shosho era inferioară acestora – mulţi au răs de foiţa ei de argint. Era sora lui Sukemitsu, guvernatorul de Shinano şi a trăit la curte multă vreme. Oamenii voiau să vadă această petrecere. Un preot a venit , care obişnuia să vină la curte să îşi omoare timpul noaptea cu poveşti religioase şi de alte feluri. I-am spus: „Nu poţi vedea aşa ceva în fiecare zi." „Într-adevăr! Aşa e!" a spus el, uitând de Buddha şi bătând din palme de bucurie. Nobilii curţii s-au ridicat de la locurile lor şi au mers la trepte (care coborau de la balcon). Primul Ministru şi alţii au împărţit *da*[115]. Era ciudat să îi vezi certându-se pe hârtie. Alţii au compus poeme. O doamnă a spus: „Ce ar trebui să răspundem dacă cineva se oferă să bea saké cu noi?" Am încercat să ne gândim la ceva. Următorul poem, compus atunci este făcut din cuvinte cu două sensuri. Este imposibil de aranjat într-o formă poetică în engleză, dar prezentăm cele două sensuri în fraze separate, pe care cititorul le poate combina cum doreşte. Cuvintele japoneze şi sensurile lor:

Mezurashiki hikari	= Lumină neobişnuită
Sashi sou	= adăugat
	{ toarnă mai mult saké.
Sakazuki wa	= Lună de ceară
	{ o ceaşcă
Chiyomo	= Pentru o mie de ani.
Megurame	= circulă: circulă, O lună care nu descreşte!
	{ să circule paharele tuturor persoanelor de nenumărate ori

Poem. Primul sens: *Ne rugăm ca luna de ceară – tânărul prinţ – să nu apună niciodată, ci să strălucească pentru o mie de ani fără schimbare!* Al doilea sens: *Fie ca această cupă de bucurie să se umple imediat ce se goleşte şi să ajungă la toată lumea!*)

115 Da – un joc de noroc acum necunoscut, care se juca cu zaruri

Shijo-no-Dainagon e un om cu multe împliniri. Nici o doamnă nu poate să-l întreacă în replici, cu atât mai puţin să concureze cu el la poezie, aşa că toate se temeau de el, dar în această seară nu a provocat nici o doamnă în mod special pentru a o face să compună poeme. Probabil pentru că avea multe lucruri de făcut şi se făcea târziu. La această ceremonie, doamnele de rang înalt primesc robe, împreună cu haine de bebeluşi aduse reginei. Doamnele de rangul al patrulea au primit fiecare un kimono, iar cele de rangul al şaselea au primit *hakama*[116]. Atât am văzut.

Următoarea noapte luna era foarte frumoasă. Pentru că suntem într-un anotimp superb, tinerii au plecat cu barca. Erau cu toţii îmbrăcaţi la fel în alb şi părul lor arăta mai bine decât atunci când purtau haine colorate. Kotaibu, Minamoto Shikibu, Miyaki-no-Jiju, Gosechi-no-Ben, Ukon, Kohyoé, Koeimon, Uma, Yasurahi, Isebito – aceştia erau pe veranda unde locotenentul general din garda de stânga şi locotenentul general, fiul Primului Ministru, au venit să le ia pe corabia condusă de locotenentul general Kanetaka din garda de dreapta. Celelalte doamne au fost lăsate la mal şi i-au urmărit cu privirea. Păreau să fie invidioase. În grădina foarte albă[117] luna strălucea şi sporea frumuseţea domnişoarelor de onoare în rochiile lor albe. Erau multe palanchine care aşteptau aproape de intrarea de nord.

Erau acele doamne de companie de la curtea Maiestăţii Sale, Tosaumi, Koshosho, Uma, Ukon, Chikuzen, Omi – atât am auzit, dar pentru că nu le ştiu bine e posibil să fi greşit. Oamenii din barcă au venit nedumeriţi (auzind că au sosit vizitatori de la Curtea Regelui). Lordul Prim Ministru a ieşit să le întâmpine şi să le facă să se simte binevenite. Părea să fie foarte fericit. Li s-au făcut daruri potrivite pentru rangul de care aparţine fiecare.

116 O fustă plisată purtată atât de bărbaţi cât şi de femei

117 În Kioto exista obiceiul de a acoperi pământul grădinilor cu nisip fin foarte alb.

IMAGINE VEȘMINTE DE OFIȚER

În a şaptea zi, Maiestatea Sa a sărbătorit naşterea. Secretarul şi generalul major Michimasa, a venit ca mesager din partea regelui cu o listă lungă (de cadouri) puse într-o cutie de răchită. A fost trimisă imediat o scrisoare din partea reginei pentru rege. Studenţii de la Kangakuin[118] veneau păstrând cadenţa. Lista musafirilor a fost prezentată Maiestăţii Sale. Unii poate vor primi daruri.

Ceremonia din acea seară a fost mai zgomotoasă ca niciodată. Am aruncat o privire sub baldachinul reginei. Ea, care este admirată de oameni ca mamă a naţiunii nu părea să fie în apele ei. Părea puţin slăbită. A mai slăbit şi în pat arăta mai subţire, mai tânăra, mai delicată. O mică lampă era atârnată sub baldachin şi alunga întunericul chiar şi din colţuri. Tenul ei frumos era palid şi translucid. Am crezut că părul ei des va fi mai bine legat. Este foarte inadecvat să scriu despre ea, aşa că mă voi opri aici.

Ceremoniile generale au fost la fel ca zilele trecute. Darurile curtenilor erau dăruite din interiorul misu. Rochiile femeilor şi rochia reginei (probabil din garderoba reginei) au fost adăugate. Secretarul-şef al regelui şi nobilii de la curte le-au primit, apropiindu-se de misu.

Darurile Maiestăţii Sale au fost uchigi, şi komono-uri şi role de mătase după cum era obiceiul la curte[119]. Darurile pentru Tachibana-no-Sanmi (cea care l-a alăptat pe tânărul prinţ pentru prima dată) au fost un set de haine pentru femei şi role de brocart, un cufar argintiu de haine şi ambalaje pentru haine (care erau probabil albe). Am auzit că şi ceva ambalat a fost adăugat, dar nu am putut vedea în detaliu.

În a opta zi, cu toţii şi-au schimbat ţinuta (care fusese albă, culoarea purificării). În a noua noapte, vice-guvernatorul[120] din alaiul Marelui prinţ moştenitor a sărbătorit naşterea. Cadoul a fost aşezat pe un

118 O şcoală creată în 825 a.d. de Primul ministru Fujiwara Fuyutsugu pentru educarea tinerilor membri ai familiei Fujiwara

119 Această modă de la curte de a trimite role de mătase ca daruri de la Împărat la Împărătesă există şi azi

120 Această persoană era cel de-al doilea fiu al primului-ministru, deci fratele reginei, sau fratele vitreg şi unchi al prinţului moştenitor

dulap alb. Ceremonia a fost destul de modernă. Pe cufărul argintiu de haine a fost sculptat un ornament în relief și insula Horai[121] era reprezentată ca de obicei, dar într-un stil mai nou și mai fin. Îmi pare rău că nu o pot descrie în întregime. În această seară, paravanele de iarnă au fost folosite, iar doamnele au purtat rochii bogat colorate. Păreau și mai fermecătoare căci era prima oară când le vedeam (de la naștere). Culorile intense și strălucitoare străluceau prin karaginu. Formele femeilor se vedeau mai bine și asta le scotea în evidență frumusețea. Aceasta a fost noaptea în care Doamna Komano-no-Omoto a fost făcută de rușine.

Trecuse deja a zecea zi din luna Zeului absent, dar nu își putea părăsi patul. Așa că zi și noapte, doamnele o îngrijeau în apartamentul ei dinspre vest. Lordul Prim-Ministru o vizita și noaptea și la răsărit. Examina sânii doicilor. Doicile care dormeau profund s-au speriat foarte tare și s-au ridicat brusc din somn; îți era milă să le vezi. Se devota în mod natural și cu cea mai mare grijă atunci când are agitație în jurul copilului August. Uneori, Onorabilul Infant făcea un lucru nechibzuit și uda hainele Lordului Prim ministru. El, desfăcându-și panglica, își usca roba în spatele paravanului. Spunea: „Ah! E o bucurie să fii udat de prinț. Când îmi usuc hainele mă simt cel mai confortabil!" așa spunea veselindu-se. Îl prefera în mod special pe prințul Murakami și pentru că el crede că sunt înrudită cu acel prinț, îmi vorbește foarte familiar. Știu multe lucruri care s-ar putea întâmpla!

Ziua vizitei regelui se apropia, iar casa Lordului a fost renovată și decorată. Peste tot au fost căutate crizanteme frumoase pentru a fi plantate în grădină. Unele fie se ofileau deja, altele galbene erau superbe. Când au fost plantate, le-am văzut prin ceața de dimineață și păreau că într-adevăr alungau bătrânețea.

Mi-aș dori să fiu mai adaptabilă și să trăiesc mai fericită în această lume – de n-aș fi avut o durere extraordinară – dar oricând aud lucruri frumoase sau interesante dorul meu pentru o viață religioasă

121 Insula Horai; Elysium, o insulă de cristal cu fericire și tinerețe eternă, care ar fi existat în mijlocul oceanului. O prezentare în miniatură a acestei insule este folosită la ocazii festive ca simbol al eternității sau al neschimbării

creşte. Devin melancolică şi mă plâng. Încerc să uit, căci durerea e vanitoasă. Sunt oare prea păcătoasă? Aşa mă gândeam într-o dimineaţă când am văzut păsări jucându-se în lac[122].

Păsări plutind pe apă –
Par atât de vesele,
Dar de fapt
Nu e deloc vesel să trăieşti agitat căutând sensul vieţii.

Empatizam cu ele care la exterior nu se gândesc la altceva decât la distracţie, dar în realitate îşi caută rostul într-o mare agitaţie.

Doamna Koshosho mi-a trimis o scrisoare şi când scriam răspunsul un ropot de ploaie a început să cadă. Cerul părea ameninţător iar mesagerul se grăbea, aşa că probabil am scris un poem nereuşit. După lăsarea întunericului mesagerul s-a întors cu o hârtie[123] foarte parfumată şi colorată pe care scria:

Cerul întunecat îmi amorţeşte mintea,
Ploaia care picură zăboveşte –
O lacrimile mele curg, tânjind după tine!

Am uitat ce i-am scris în afara de acest poem:

Există pauze între ploaie şi lumea din afară,
Dar nu e timp când mânecile-mi, ude de lacrimi, sunt uscate.

În acea zi, regina a văzut noile bărci care i-au fost aduse pentru inspecţie. Capul de dragon şi phoenixul de la proră m-au dus cu gândul la figurine animate.

Vizita[124] Maiestăţii Sale trebuie să fie la opt sau nouă dimineaţa. De la răsărit, doamnele s-au împodobit cu mare atenţie. Pentru că scaunele curtenilor au fost aşezate în clădirea de vest, apartamentul

122 Acest incident a devenit, nu se ştie de ce, foarte faimos şi artiştii l-au folosit ca subiect pentru picturile lor. Una dintre acestea este expusă la Muzeul Imperial din Tokio

123 Poemele erau scrise pe hârtie alungită purpurie, galbenă, aurie sau de altă culoare în funcţie de cum se simţea scriitorul. Acum hârtia alungită pentru poeme se găseşte oriunde, dar este de obicei albă sau gri sau cu ornamente aurii

124 Vizita regelui a avut loc pe 16 octombrie 1008

reginei nu a prea fost deranjat. Am auzit că doamnele care serveau la altarul Imperial s-au îmbrăcat foarte elaborat în camerele primei domnișoare de onoare.

Dimineața devreme doamna Koshosho s-a întors de la tatăl ei. Ne-am făcut părul împreună. În ciuda orei fixate, sosirea Maiestății sale va fi întârziată, ne gândeam și mințile noastre relaxate erau încă nepăsătoare. Unele doamne au comandat evantaie de mătase fără ornamente și stăteau pe vârfuri așteptând să audă tobele care anunțau regalitatea și se aflau într-o situație neplăcută[125]. Am întâmpinat echipajul regal. Muzica barcagiilor era foarte bună. Când palanchinul regal s-a apropiat, cei care îl cărau, deși erau persoane onorabile, și-au plecat capul în umilință absolută în timp ce urcau scările. Chiar și în societatea cea mai înaltă există grade de curtoazie, dar oamenii aceștia erau prea umili. Podiumul regal a fost pregătit la vest de cel al reginei. Scaunul său de onoare a fost așezat în partea de est al verandei de sud. Puțin mai încolo de el pe partea de est erau atârnate misu și două dintre doamnele de la curte care îl slujeau pe rege au ieșit din spatele misu. Forma frumoasă a părului lor prins cu panglici, semăna cu frumusețile chineze din picturi. Doamna Saemon ținea sabia regelui. Purta un karaginu albastru-verzui fără model și o trenă umbrită cu panglici plutitoare și o curea din „fir plutitor" de brocart vopsit în roșu. Roba exterioară era prinsă în cinci falduri și era de culoarea crizantemei. Mătasea lucioasă era stacojie; ținuta și mișcările ei, atunci când reușeai să o zărești, era ca o floare și demnă. Doamna Ben-no-Naishi ținea cutia cu sigiliile regelui. Uchigi-ul ei de culoarea strugurelui, trena din brocart și karaginu era la fel ca ale celeilalte doamne. E o persoană foarte mică și zâmbitoare și părea puțin timidă și mi-a părut rău pentru ea.Fața și hainele ei erau de mai mult bun gust decât cele ale celorlalte doamne. Panglicile din părul ei erau albastru-verzui. Aspectul ei aducea cu cel al fecioarelor antice coborâte din ceruri.

Ofițerii din garda regelui aduceau lucrurile cu trăsura (probabil trasă de un taur). Erau îmbrăcați elegant. Primul locotenent general a luat sabia Maiestății Sale și a dat-o doamnei Saemon.

125 Se cerea ca doamnele să își ascundă fețele cu evantaie

Uitându-mă la cei care erau în interiorul misu am văzut persoane cărora le era permis să poarte culorile onorabile îmbrăcate în karaginu albastru sau roşu, trene pictate şi uchigi care erau din brocart roşu sau roz. Doar Garda Dreaptă purta haine roz-crevete. Stofele bătute erau un amestec de frunze de toamne închise şi deschise la culoare. Veşmintele interioare erau galben mai închis sau mai deschis ca iasomia sau verde sau alb. Unii purtau stacojiu sau verde şi alţii aveau robele prinse în trei falduri. Dintre cei care nu aveau voie să poarte mătase, persoanele mai în vârstă purtau uchigi cu marginea întoarsă de cinci ori, albastre sau roşii sau roz. Culoarea mării vopsită pe trenele lor era de bun gust şi nu atrăgea atenţia. Pe curelele lor era un desen care se repeta.

Doamnele mai tinere purtau karaginu cu cinci falduri de culoarea crizantemei după gustul fiecăreia. Veşmântul de la interior era alb, iar cele care purtau rochie albastră, îl acopereau cu una roşie. Cele care purtau roz pal pe deasupra aveau veşminte mai colorate pe dedesubt[126]. Dintre cele ale căror rochii erau o combinaţie cu alb, doar cele care reuşiseră să facă un amestec iscusit păreau bine îmbrăcate. Am văzut câteva evantaie extraordinar de interesante şi originale. Putem compara gusturile mai uşor prin ţinutele de zi cu zi, dar în ocazii ca aceasta, când şi-au dedicat toate gândurile acestor costume, întrecându-se una cu alta, toate par a fi opere de artă. Arată relativ asemănător şi e greu să le distingi vârsta sau să vezi dacă au părul des sau rar. Feţele şi capetele le erau ascunse de evantaie, şi totuşi unele doamne păreau mai demne şi altele inferioare. Doamnele care par distinse într-o asemenea ocazie trebuie să fie cu adevărat frumoase. Cinci dintre doamnele care i-au slujit şi pe rege şi pe regină erau adunate aici. Erau două doamne de companie, două domnişoare de onoare şi o bucătăreasă[127].

126 Aceste veşminte erau evident făcute dintr-un material foarte subţire, culorile de dedesubt având rolul de a le modifica pe cele de la suprafaţă, de unde arta de a se îmbrăca a devenit foarte subtilă.

127 Cu siguranţă acest post era foarte important şi de onoare. În acele vremuri otrava şi mâncarea mai puţin bună trebuiau să fie înlăturate. De-a lungul jurnalului

Pentru a servi cina, doamnele de onoare Chikuzen și Sakyo și-au prins părul cu panglici și s-au apropiat de stâlpul pătrat unde stăteau doamnele de la curte. Erau ca niște îngeri frumoși (cuvântul japonez, „tennin"). Sakyo purta un karaginu alb și dedesubt albastru. Doamna Chikuzen purta karaginu cu cinci falduri de culoarea crizantemelor. Decorul de pe trenele lor era făcut prin frecare[128]. Doamna Tachibana de rangul al treilea a pregătit cina. Este o doamnă în vârstă și a purtat karaginu albastru[129] și uchigi de culoarea crizantemei croșetat într-un model „fir plutitor". Un sudaré a fost strâns, dar nu se vedea de un stâlp. Lordul Prim-Ministru, luându-l pe prințul August în brațe îl duse în fața regelui. Maiestatea sa a luat copilul. Onoratul infant a plâns puțin cu o voce foarte tânără. Doamna Ben-no-Saisho stătea ținând sabia prințului. Prințul a fost luat de soția Lordului prim-ministru, care s-a așezat pe parte vestică a ușii interioare. După ce Maiestatea Sa a plecat, Ben-no-Saisho a ieșit și mi-a zis: „Am fost expusă strălucirii (radierea prezenței regelui). Mă simt tulburată. Fața-i îmbujorată era frumoasă până la cel mai mic detaliu și îi scotea rochia în evidență foarte frumos.

Când noaptea a venit am avut parte de dansuri frumoase. Nobilii curții s-au prezentat în fața regelui (să danseze). Numele dansurilor pe care le-am văzut au fost:

Plăcerile celor Zece Mii de Ere.

Plăcerile unei domnii pașnice.

Palatul fericit.

Când au dansat „Fiul aducător de bucurii"[130], ultimul dans, au ieșit cântând și dansând pe drum până au trecut de dealurile gră-

---

se poate observa că toți cei care îi serveau direct pe rege și pe regină erau persoane de rang înalt.

128 În acest proces straniu de delicat, frunza sau floarea din care era obținută culoarea era frecată de mătase pentru a crea modelul dorit

129 Albastru deschis și unele nuanțe de galben erau culori atribuite persoanelor în vârstă în Japonia. Bebelușii și oamenii tineri erau îmbrăcați în culori vii și modele care atrăgeau atenția. Vârstnicii purtau stofe simple și deschise sau de culori pale.

130 Acest dans a fost ținut de nobilii de la curte la încoronarea actualului împărat la Kioto în 1915.

dinii[131]. Îndepărtându-se, sunetul flautului și al tobei se amesteca cu sunetul vântului și al pădurii de pin către care se îndreptau. Pârâul din grădina, curățat cu grijă, ne împrospăta și sunetul apei ropotind în lac ne dădea o senzație de răcoare. Doamna Sakyo a compătimit-o pe regină, neștiind că își dublase veșmintele, așa că oamenii au râs pe ascuns. Doamna Chikuzen a vorbit despre răposatul rege Enyu[132], care o vizita des. A vorbit despre evenimentele acelor zile și am simțit că urmează să spună lucruri nepotrivite pentru această ocazie fericită, așa că nu i-am răspuns, spunându-i că sunt prea obosită. Stăteam despărțite de o perdea. Dacă ar fi fost cineva să întrebe „vai, ce lucruri?" i-ar fi scăpat cuvinte nepotrivite. Dansul pentru rege începuse și era foarte încântător, când vocea tânărului prinț se auzi plângând frumos. Ministrul de Dreapta a făcut un compliment spunând că vocea copilului August era în ton cu muzica. Comandantul gărzii de stânga a regelui a recitat cu alții „Plăcerile de Zece Mii de Ani" și „Plăcerile de Zece mii de Toamne". Onorabila noastră gazdă, Lordul prim ministru, a spus: „Ah! Am considerat vizita precedentă o mare onoare, dar aceasta e cea mai mare." Plângea intoxicat de fericire. Nu mai e nevoie să zic că este foarte recunoscător regelui și atât de conștient de fericirea sa că e minunat să îl privești.

Primul ministru a plecat și Maiestatea Sa s-a retras din cameră. L-a chemat pe Ministrul de Dreapta să-i comande să noteze că ofițerii reginei și majordomii primului ministru vor fi ridicați în rang. To-no-Ben i-a prezentat deci pe toți cei care urmau să fie astfel onorați. Nobilii din clanurile Fujiwara[133] au venit împreună, dar erau doar cei din imediata apropiere a familiei primului ministru, celelalte trei familii nu erau printre ei. Apoi au venit ofițerii șefi din garda de dreapta, înalții oficiali ai Reginei-Mamă, oficialii reginei noastre

131 Dealurile artificiale din grădinile japoneze au rolul de a crea imaginea unui peisaj de munte, fie el mic sau mare. Uneori au mărimi impresionante

132 A domnit între 970 și 984

133 Certurile din familia Fujiwara. Fujiwara Fuhito a avut patru fii care au devenit fondatorii celor patru mari familii Fujiwara: Minami, Kyo, Kita și Shiki. Cu toții aspirau să fie preferații regelui și fiind dușmani, actualul prim ministru Michinaga i-a întrecut cu mult pe ceilalți

cărora li s-au dat alte ordine și alți membri ai Curții care au fost promovați și au venit să îi mulțumească regelui. Maiestatea Sa a însoțit-o pe regină înăuntru, dar pentru că era deja foarte târziu, la scurt timp primul ministru a chemat trăsura regală și regele s-a întors la palatul lui.

În ziua următoare, mesagerii regali au venit aici înainte ca ceața de dimineață să se ridice. M-am trezit târziu și nu i-am văzut. Aseară a fost prima oară când Maiestatea Sa regele a întâlnit-o pe regină în ultimele luni. După vizită, îndatoririle slujitorilor și doamnelor prințului August au fost făcute publice. Cei care nu auziseră despre ele înainte au fost dezamăgiți și invidioși. Decorațiunile din apartamentul reginei, care fuseseră neglijate, au fost îmbunătățite. Lucrurile au devenit mai atractive în prezența reginei. Timp de mulți ani, primul ministru a fost îngrijorat (că regina nu avea nici un copil), dar speranțele lui fiind împlinite, el și soția sa s-au devotat îngrijirilor reginei. Copilul August pare să fi presărat lumină în jurul său.

Seara, lumina lunii era foarte frumoasă. Al Doilea Oficial al tânărului prinț August a venit, crezând poate că mulțumirile sale vor fi oferite de o doamnă de la curte. Stâlpul de vizavi de ușă era ud de la vaporii din baie. Nimeni nu a răspuns, așa că a mers în camera doamnei Miya-no-Naishi care era lângă platforma clădirii de est. Doamna Saisho era în camera interioară. Bărbatul, ținând ușa care era descuiată, întrebă din nou: „E cineva înăuntru?" Dar ea n-a ieșit. Chiar atunci Primul Ofițer al reginei a apărut și a strigat: „E cineva acolo?" Nu a putut să nu răspundă, așa că a răspuns încet. Noul ofițer s-a amuzat și a spus cu reproș: „Mie nu mi-ai răspuns, dar îl favorizezi pe Primul Ofițer! E de înțeles, dar nu e frumos; e chiar așa mare diferență între nobilii din acest loc? E prea mult!" A cântat „Măreața Bucurie a Zilei". Pe măsură ce noaptea înainta, luna devenea mai luminoasă. „Ar fi mai bine să iei piedica de la ușă." a spus el convingător. Mi s-a părut ciudat ca un nobil de la curte să stea acolo jos înaintea mea, dar nu i-am deschis ușa. De-aș fi fost mai tânără, m-am gândit, lipsa mea de experiență ar fi fost o scuză dacă aș fi stat de vorbă cu el sau dacă aș deschide ușa, dar nu poți vorbi fără să gândești când nu mai ești tânăr, așa că nu am deschis ușa, ba chiar am ținut-o cu mâna.

Prima zi a lunii Înghețului era a cincizecea zi de la naștere. Persoanele care trebuiau să vină s-au îmbrăcat în ținută completă. Priveliștea din fața ei era ca o pictură a unei întruniri de poeți. Mai multe kicho au fost aranjate de-a lungul părții de est a platformei reginei din camera interioară și până la verandă. Masa regală a fost așezată în partea de sud a casei. În partea de vest a fost pregătită cina Reginei-Mamă. Era așezată pe o tavă din lemn de aloe. Nu știu ce fel de suport era pentru că nu l-am văzut. Ea purta un kimono de culoarea strugurelui cu cinci falduri și un uchigi roșu. Cele care serveau cina erau doamna Saisho și doamna Sanuki. Domnișoarele de onoare și-au aranjat părul cu saishi și panglici. Doamna Dainagon îi servea cina prințului august în partea de est – o mică masă, farfurie, suport pentru bețișoare, cu un aranjament central care reprezenta un colț de țărm – toate la fel de mici precum jucăriile pentru păpuși. La capătul estic unde sudaré era puțin ridicat, erau acolo doamne precum Ben-no-Naishi, doamna Nakatsukasa, doamna Koshosho; pentru că eram înăuntru, nu le puteam vedea foarte bine. În acea noapte, doamna Sefu, doica, a avut permisiunea de a purta o rochie într-o culoare onorabilă. Încă părea copilă când l-a luat în brațe pe prințul august și i l-a dat lordului prim ministru care se afla în interiorul platformei. El a ieșit încet și se puteau vedea foarte bine în lumina pâlpâindă a torțelor. Era fermecător. Prințul August era îmbrăcat în brocart roșu cu fustă voalată – extrem de frumos. Lordul Prim-Ministru a fost cel care i-a dat *Mochi*[134]. Scaunele curtenilor au fost pregătite în partea de vest a clădirii de est; doi miniștrii erau prezenți. Au ieșit pe pod și erau foarte beți și zgomotoși.

Pe când torțele ardeau din ce în ce mai încet, generalul maior de rangul al patrulea, a fost chemat să aprindă lămpile. Cutii și coșuri cu fructe, darurile primului ministru, au fost cărate înauntru de majordomi și puse unele peste altele pe un balcon lângă balustradă. Unele dintre cutii urmau să fie duse în bucătăria regelui, și pentru că următoarea zi era o zi de post au fost duse imediat.

134 Mochi – o prăjitură făcută din aluat de făină de orez

IMAGINE PODIUM, KICHO, SUDARÉ REGALE ETC

Primul ofiţer al reginei a venit la misu şi a întrebat dacă ar trebui să-i invite pe nobilii curţii acolo.

Pentru că răspunsul a fost „da", fiecare a venit condus de Primul ministru şi s-a apropiat de uşa de la est. Doamnele stăteau pe două sau trei rânduri; misu a fost ridicat de cei care erau mai aproape, doamna Dainagon, doamna Koshosho şi altele. Ministrul de dreapta a venit dansând sălbatic şi a făcut o gaură în kicho în spatele căruia stăteau doamnele. Au râs, spunând: „A trecut de mult de vârsta pentru aşa ceva." El n-a observat, dar a făcut multe glume nepotrivite, luându-le evantaiele doamnelor. Primul ofiţer al prinţului August a luat un vas cu saké[135] şi a ieşit afară; a cântat un cântec; deşi nu era acompaniat de dans era foarte frumos. Mai departe către est, sprijinindu-se de un prag de uşă, generalul Dreptei stătea, studiind mânecile doamnelor şi fustele podoabelor lor care se vedeau pe sub misu. E diferit de alţi oameni. Doamnele, gândind că până la urmă bărbaţii care s-au îmbătat doar încercau să pară tineri şi irezistibili, s-au amuzat de comportamentul lor spunând: „Nu-i nimic, nu se mai poartă nimeni aşa." În comparaţie cu alţi bărbaţi, generalul e mult superior. Îi era teamă de vasul cu saké şi când ajungea la el, nu îl lua, cântând cântecul care începe aşa: „O mie şi zece mii de ere". Primul ofiţer din garda uşoară a spus: „Cred că doamna Murasaki trebuie să fie pe aici pe undeva!" Am ascultat, gândind: „Cum poate fi aici într-un loc unde nu există o persoană bună ca prinţul Genji?"[136]. Ministrul de Dreapta a spus „Sanmi-no-Suke (ofiţer de rangul al treilea), acceptă această cupă!" Când ofiţerul a ieşit, consilierul regelui, sprijinit într-un colţ, flirta cu doamna Hyobu. Primul ministru nu a interzis nici măcar glumele nepotrivite. Era o noapte îngrozitoare de distracţii, aşa că după ceremonie, i-am făcut semn doamnei Saisho şi ne-am ascuns, dar apoi au venit zgomotoşi fii primului ministru şi locotenentul general Saisho, aşa că, deşi noi rămăseserăm ascunse după paravan,

135 La bachete era folosită o cupă mare care conţinea una sau mai multe părţi de băutură. Când aceasta era plimbată de la unul la altul printre oaspeţi, fiecare era aşteptat să golească cupa şi era mândria băutorului să o golească dintr-o singură înghiţitură

136 Eroul din Genji monogatari

până și acesta a fost dat la o parte și am devenit captive. „Compuneți un poem fiecare și veți fi scuzate", a spus lordul prim ministru. Eram speriată și neputincioasă și m-am grăbit să mă supun:

Cum aș putea număra anii prințului!
O mie, nu, opt mii să trăiască și mai mult.

„Foarte bine", a spus el, recitând de două ori și a răspuns imediat:

O, de aș trăi viața unui cocor –
Poate atunci aș putea socoti anii prințului
Până la o mie!

Era foarte beat, dar poemul avea sentimente, căci venea din cea mai lăuntrică dorință a sa. Copilul care este iubit în acest fel va avea un viitor strălucit. Chiar ca cei pe care mi-i imaginez eu – o mie de ani prosperi ai Măriei Sale! Se simțea mulțumit de propriul poem și a spus „A auzit Maiestatea Ta? Am făcut un poem!" și apoi – „Sunt vrednic de a-ți fi tată și tu ești vrednică de a-mi fi fiică – Mama zâmbește, probabil crede că e fericită. Poate crede că are un soț bun!" a spus el fiind teribil de beat. După cum se întâmplă de obicei cu oamenii îmbătați, toată lumea asculta. Soția sa părea să se fi rușinat de această conversație și s-a retras. „Mama se va supăra dacă nu o urmez" a spus el și trecu pe podium grăbit, spunând: „Scuzați-mă, Maiestate, dar un copil e adorat datorită tatălui său!" și toți au râs.

Ziua întoarcerii reginei la palat se apropie și doamnele ei nu au deloc clipe de liniște din cauza ceremoniilor neîntrerupte. Maiestatea sa a ordonat să i se facă niște cărți cu pagini albe, așa că am fost chemată dimineața devreme să o ajut să-și aranjeze hârtia și să scrie scrisori care au fost trimise cu cărțile și romanele care urmau să fie copiate. De asemenea, am petrecut zile întregi adunându-le în cărți. „Ce fantezie e asta? De ce faci astfel de lucruri în zilele astea răcoroase?" a întrebat primul ministru, dar chiar el a adus hârtie fină, pensule și cerneală și chiar cutii de scris. Acestea au fost dăruite doamnelor chiar din mâna reginei. S-au rușinat, dar se scuzau degeaba și s-au retras și au compus și s-au întors roșind spunând „Am făcut asta" doar ca să primească mai multe pensule și cerneală. Mi-am adus romanele de acasă și le-am ascuns la mine în cameră, dar într-o zi primul ministru a intrat pe ascuns să cerceteze și le-a

găsit și i le-a dat primei doamne de companie. Pentru că aceste cărți nu sunt deloc scrise bine, îmi e rușine să mă gândesc care e părerea lor.

Prințul infant începe să gângurească și să se târâie. Maiestatea sa e bineînțeles nerăbdător să îl aibă aproape. Păsările de apă vin din ce în ce mai des la lacul din fața casei.

Am tânjit după zăpadă cât am stat acolo, dar chiar atunci a trebuit să merg acasă la părinți. La două zile după ce m-am retras de la Curte a venit o zăpadă mare. Bătrânii copaci pe care îi știam acasă îmi aminteau de acei ani de melancolie când obișnuiam să îi privesc gândindu-mă la culorile florilor, la vocile păsărilor, cerurile de primăvară și toamnă, umbrele lunii, îngheț și zăpadă și nu-mi spuneau decât că timpul se întoarce și că eram amenințată cu un viitor sumbru. Înainte să merg la Curte am încercat să evit tristețea scriind celor care se aflau în aceeași situație, chiar și celor pe care nu-i cunoșteam prea bine și asociindu-mă cu ei, îmi consolam inima în diferite moduri. Deși o persoană neimportantă, mi-am petrecut viața fără să simt vreo nemulțumire legată de mine până am mers la Curte – de atunci, vai! Am experimentat toată amărăciunea ei. Astăzi am scos romanele, dar nu mă mai interesau. Mi-a fost rușine să mă gândesc la ce credeau despre mine acele persoane pline de melancolie cărora obișnuiam să le scriu de când am venit la Curte, așa că nu am mai avut curaj să le scriu din nou. Cei de care sunt acum apropiată, ar trebui să-mi răspândească scrisorile public, deci cum aș putea să le scriu din inimă? Astfel, scrisorile mele au devenit din ce în ce mai puține. Am avut o presimțire că asocierea cu unele doamne tinere care obișnuiau să mă viziteze înainte se va încheia dacă merg la Curte. Pe unele a trebuit să le refuz când au venit și în casa mea toate aceste mofturi m-au făcut să simt și mai puternic faptul că am intrat într-o lume nepotrivită pentru mine. Scriu doar celor de care nu mă pot despărți, celor cărora îmi spune inima să le vorbesc. O, inimă netrebnică, care simte iubire doar pentru cei pe care îi vede zilnic! Mi-e dor de doamna Dainagon cu care mi-am petrecut fiecare noapte în fața reginei, când ne spuneam una alteia secretele inimii – este oare tot inima mea lumească, care tânjește pentru un alt tovarăș în afară de Buddha?

Ca două rațe sălbatice
Plutind într-un somn neliniștit
Dar chiar și acele nopți îmi amintesc-
Pene reci și ude-
Dar lacrimi și mai reci!
Doamna Dainagon mi-a trimis acest răspuns:
Somnul de la miezul nopții fu curmat
Dar nici un prieten nu era să-mi șteargă lacrimile reci!
Îl invidiez pe Oshidori[137] *cu veșnicul tovarăș lângă el.*
Caligrafia ei este foarte elegantă. Iar ea este o persoană foarte onestă.

O doamnă mi-a scris: „Regina a văzut zăpada și regretă profund că nu ești aici la Curte." Doamna primului ministru mi-a scris: „Când am încercat să-ți împiedic plecarea, ai spus că pleci acum pentru a te întoarce mai repede. Nu-i așa? – căci multe zile au trecut." Poate că nu a fost chiar sinceră, dar primind o astfel de scrisoare, m-am întors la Curte.

Era pe șaptesprezece ale lunii Înghețului când regina s-a întors la palat. Ora fusese fixată la opt seara, dar era deja foarte întuneric. Nu puteam vedea mai mult de treizeci de doamne care își prinseseră părul. La balconul de est al apartamentelor reginei au venit mai mult de zece doamne de onoare de la Curtea Maiestății Sale (pentru a o escorta pe regină). Senji a Maiestății Sale (femeie care repetă cuvintele reginei străinilor) a mers în trăsură cu Maiestatea Sa. Soția lordului prim ministru și doamna Sen, doica, ținând în brațe augustul infant, au mers într-o caleașcă decorată cu franjuri de mătase. Doamna Dainagon și doamna Saisho erau într-o caleașcă țintuită cu aur. În următoarea mergeau doamna Koshosho și doamna Miya-no-Naishi. Locotenentul general al Maiestății sale era în următoarea. Și eu urma să merg în aceea. Comportamentul său exprima nemulțumire cu privire la un astfel de tovarăș și m-am simțit tulburată. Doamna Jiyu, Ben-no-Naishi, doamna Saemon, primul majordom al primului ministru și doamna Shikibu au mers în ordine în lecticile lor. Pentru că lumina lunii strălucea puternic am fost foarte stânjenită și la palat l-am urmat pe locotenentul general neștiind pe unde să calc. Dacă cineva *s-ar fi uitat la mine din spate* (expresie japoneză care înseamnă „bârfind sau criticând") ar fi trebuit să-mi fie într-adevăr rușine.

137 *Oshidori - un anumit tip de rață sălbatică care este mereu văzut în cuplu*

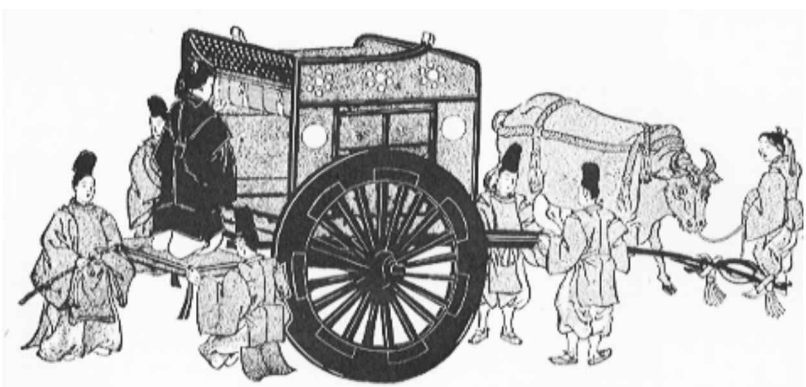

TRĂSURA UNUI NOBIL

Am petrecut acea noapte în a treia cameră mică din coridor de la Kokiden[138]. Doamna Koshosho a venit și am vorbit despre tristețea vieților noastre. Ne-am dat jos kimono-urile și ne-am pus unele dublu vătuite și făcând focul într-un arzător ne plângeam de frig când șambelanul și consilierul de stat și locotenentul general Kinnobu au venit să întrebe de noi. Aș fi vrut să fiu complet uitată în această seară. Mai mult ne-a deranjat decât ne-a făcut plăcere; totuși, pentru că au venit să întrebe, am spus: „Mâine voi întoarce complimentul și voi întreba de dumneavoastră. În această seara tremur de frig." Spunând acestea, am fugit pe ascuns din cameră. Unii se pregăteau acum să se întoarcă la casele lor; am bănuit că sunt niște oficiali inferiori. Nu spun asta în comparație cu mine. Apropo, doamna Koshosho are un caracter foarte nobil și frumos, dar observ că vedea Lumea cu ochi triști. Un motiv este rangul relativ umil al tatălui ei care face ca norocul să întârzie să apară.

În dimineața aceasta Maiestatea Sa a văzut în detaliu darurile de seara trecută din partea primului ministru. Ornamentele pentru păr din cutie erau mai frumoase decât poate fi exprimat în cuvinte. Erau două tipsii. Pe una dintre ele erau hârtii pentru poeme și cărți cu foi albe legate. Pe cealaltă erau colecții de poezii ale lui Kokinshu, Gosenshu și Juishu[139]. Fiecare era legat în cinci volume. Copiștii acestor volume erau consilierul regelui și majordomul de rang mijlociu Enkwan[140]. Copertele erau din mătase subțire; legăturile și mătase împletită din același material. Erau potrivite într-un coș. Erau și colecții de poezii antice și moderne de la diverse familii, precum cele de la Yoshinobu și Motosuké. Copiile făcute de Enkwan și Chikazumi au fost păstrate pentru uzul personal al reginei. Erau făcute după moda nouă.

În a douăzecea zi a lunii *Înghețului* a avut loc dansul *Gosetchi*[141]. Un costum a fost dăruit tinerei doamne pe care majordomul regelui

138 Kokiden: reședința primei regine

139 Trei antologii de Poeme antice și moderne, Selecții Târzii de Poeme, respectiv Poeme Diverse

140 Acești oameni erau caligrafi faimoși

141 Acest dans faimos, al cărei origini este dată mai jos, a fost dansat la încoronarea actualului împărat la Kioto în 1915, de cinci fiice din vechi familii nobile alese

şi consilierul de stat au propus-o pentru dans. Locotenentul general a cerut o cunună pentru dansatoarea lui, şi i-a fost dată. În acelaşi timp, o cutie de parfum decorată cu frunze artificiale şi flori de prun i-a mai fost dăruită. Pentru că aranjamentele au fost făcute cu mult timp înainte în acest an, exista o mare rivalitate între dansatoare. Au fost aprinse torţe în rânduri apropiate de-a lungul uşilor exterioare ale verandei dinspre est aşa că era lumină ca ziua şi era foarte ciudat să mergi pe acolo. Am empatizat cu fetele, dar nu doar ele s-au simţit ruşinate. Tinerii nobili le-au privit faţă în faţă, aproape coborând lumina în faţa lor. Au încercat să tragă o perdea în faţa lor, dar nu au reuşit şi ochii nobililor erau încă asupra lor. Mie mi se strânge inima când îmi amintesc.

Cele care o ajutau[142] pe fiica curteanului Narito erau îmbrăcate în karaginu din brocart, care era deosebit şi drăguţ chiar şi noaptea. Rochia ei era prea grea şi mişcările nu era graţioase, şi totuşi nobilii i-au acordat o atenţie specială. Regele a venit să vadă dansul. Lordul prim ministru s-a furişat de asemenea pe o uşă lăturalnică, aşa că ne-am simţit constrânşi.

Cele care o ajutau pe fiica lui Nakakyo aveau toate aceeaşi înălţime. Erau graţioase şi fermecătoare, şi oamenii au fost de acord că nu erau inferioare nici unei doamne.

Consilierul de stat şi locotenentul general şi-a pus toate slujitoarele să-i ajute fiica. Una dintre ele nu era graţioasă, fiind grasă şi ţărăncuţă, aşa că toţi râdeau de ea. Fiica lui To (Consilier de Stat) a făcut o impresie bună şi deosebită datorită familiei ei[143]. A avut zece ajutoare.

---

pentru frumuseţea lor. Se spune că imediat după asta, aceste tinere domnişoare au primit foarte multe cereri în căsătorie. Gosetchi era o mare sărbătoare urmată de două zile de post. Fetele dansatoare din jurnal erau toate fiice ale unor persoane de rang înalt, trei fiind fiice de curteni şi două fiice de guvernatori de provincie. Tradiţia spune că atunci când regele Tenmu era la palatul lui din Yoshino, fiecare din cer coborau şi dansau în faţa lui fluturând mânecile lungi celeste ale rochiilor lor din pene de cinci ori. Aceasta este originea dansului

142 Fiecare dansatoare era însoţită de ajutoare care erau uneori persoane de rang. Sarcinile lor erau să aranjeze trenele şi costumele la locul lor pentru dans

143 Tatăl ei era Păstrătorul Sigiliului. Mătuşa ei era una dintre regine

Doamnele care erau mândre de înfăţişarea lor păreau mai frumoase în această lumină artificială.

În dimineaţa zilei Tigrului[144] curtenii s-au adunat. Deşi este o tradiţie ca dansul să aibă loc, cei tineri erau în mod special curioşi să vadă dansatoarele. Oare din cauză că au dobândit maniere grosolane în timpul acestor luni în care au lipsit de la Curte? Acolo nu s-a putut vedea rochia vopsită prin frecarea frunzelor de indigo. La venirea nopţii, ofiţerul secund al prinţului moştenitor a fost chemat şi i-au fost dăruite parfumuri. Mari cantităţi de parfum au fost îngrămădite într-o cutie mare.

În acea noapte, dansul a avut loc în Seiryoden. Regele a venit să privească. Soţia primului ministru a trimis un mesager la guvernatorul din Owari.

Pentru că tânărul prinţ August trebuia să fie prezent, a fost aruncat orez pentru a ţine departe spiritele rele şi oamenii le-au ocărât (pe spirite) şi le-au insultat. Ne-a dat un sentiment ciudat. Eram obosită şi am vrut să mă odihnesc puţin, aşa că am rămas în cameră, gândindu-mă să mă prezint atunci când va fi necesar. Doamna Kohyoé şi Doamna Kohyobu stăteau lângă vasul cu jăratic. Spuneam că sala era aglomerată şi nu se putea vedea bine, când lordul prim ministru a intrat. „De ce staţi aici? Veniţi cu noi!" aşa că am mers şovăind. Am privit dansatoarele gândindu-mă cât de obosite trebuie să fie şi ce sarcină grea aveau înainte. Fiicei guvernatorului din Owari i s-a făcut rău şi s-a retras. Soarta omului e ca un vis, se pare! După dans Maiestatea Sa s-a retras.

Tinerii nobili nu vorbesc zilele astea despre altceva decât despre camerele acelor dansatoare[145]. Până şi marginile perdelelor care atârnă peste sudaré au fost puse în funcţie de gusturile dansatoarei. Coafura şi stilul lor varia, de asemenea, foarte mult, aşa că tinerii vorbeau despre asta şi despre alte lucruri mai nepotrivite de asemenea. Chiar şi în anii obişnuiţi (când nu era nici o festivitate deosebită) inimile fetelor dansatoare sunt pline de emoţii, cu atât mai

144 Vezi Zodiacul japonez din Vechea Japonie

145 Precum corturile cavalerilor în turnire, apartamentul fiecărei fete se deosebea prin materiale sau steaguri atârnate în faţa lui

mult anul acesta. În timp ce eu mă gândeam la asta, ele au ieşit pe rând. Inima mi-a crescut cu simpatie. Poate că nu au mare protector de care să depindă şi care să le poată îngriji. Pentru că toate sunt alese pentru frumuseţea lor, toate sunt atrăgătoare şi e dificil de spus dacă una este mai frumoasă decât alta, deşi un om al modei ar putea sesiza diferenţele. În lumina asta orbitoare nici nu e nevoie să-şi ascundă feţele cu evantaie. Sunt puse în opoziţie după rang, zestre şi isteţime şi trebuie să se străduiască să se întrecă una pe cealaltă, deşi în acelaşi timp se ruşinează de prezenţa tinerilor bărbaţi. Înconjurate de nobili tineri, sunt forţate să se comporte adecvat şi să câştige. Îmi pare rău pentru ele.

Fiica guvernatorului Tamba purta o robă albastru închis. Fiica consilierului de stat To purta roşu. Slujitoarele celei din urmă purtau karaginu albastru şi erau atât de frumoase că ne făceau pe noi femeile invidioase. Una dintre fete nu părea deloc demnă. Fiica consilierului de stat şi locotenent general era înaltă şi avea un păr frumos. Ajutoarele ei purtau haine viu colorate cu câte cinci falduri, iar veşmintele de la exterior variau după gust. Ultima fată purta o rochie simplă de culoarea strugurelui, şi acea rochie simplă era şi mai frumoasă pentru că arăta bunul gust în combinaţia de culori.

Secretarii de rangul al şaselea s-au îndreptat spre ele să le ia evantaiele. Le-au aruncat chiar ele pe jos. Deşi erau graţioase nu păreau a fi fete. Dacă am fi fost în locul lor ni s-ar fi părut a fi un vis. Nu credeam vreodată că mă voi alătura acestor doamne de la curte! Şi totuşi inima omului e o fiinţă invizibilă şi îngrozitoare. Dacă m-aş obişnui cu viaţa la curte timiditatea mea ar dispărea şi aş putea sta cu uşurinţă faţă în faţă cu un bărbat. Ca printr-un vis mi-am văzut viitorul şi o astfel de desfăşurare a lucrurilor nu era de dorit. Mintea îmi era foarte tulburată şi nu putea observa nimic.

Apartamentul dat temporar dansatoarei care era fiica consilierului regelui şi consilier de stat era chiar vizavi (în clădirea unei alte regine, vezi harta palatului) pe coridorul opus celui al reginei noastre. O parte din sudaré din acea cameră se vedea deasupra oblonului, deşi puteam auzi voci dar foarte încet. Consilierul de stat şi locotenent general, care le ştia pe toate, a spus: „Sunt acolo nişte

doamne numite Sakyo și Uma care au slujit-o cândva pe regina de acolo." „Sakyo a fost cea care a stat în partea de est a sălii seara trecută ca ajutor al unei anumite domnișoare care a dansat", a spus Genshosho, care o cunoștea. Unele dintre doamnele reginei s-a întâmplat să audă aceste remarci. „Extraordinar! Dar trebuie să-și amintească de trecut", au spus ei; „cum e posibil ca o fostă doamnă de companie să se întoarcă la curte ca domnișoară? Poate crede că nu se va afla, dar vom scoate adevărul la lumină într-o zi!"

E posibil ca doamnele noastre să fi plănuit special când au ales din mulțimea de evantaie păstrate de regină pe acelea care reprezintă insula Horai[146] – oare a simțit?

Pin (lycopodium) a fost folosit pentru o cunună și pus într-un capac de cutie (probabil de la o cutie de scris, în acele zile erau mari și lăcuite elegant). Un pieptene și pudră de față au fost adăugate, căci tinerii curteni au spus: „doamna aceea, care pare destul de în vârstă, poartă un pieptene curbat potrivit pentru o doamnă tânără." Așa că pieptenele care a fost pus în cutie a fost curbat excesiv în noua modă vulgară cu bile de parfum acoperite la nimereală cu hârtie. A fost adăugat și un poem scris de doamna Saifu:

Printre multele doamne din noaptea dansului
Frumoasă a fost cea care a purtat lycopodium.

Regina a spus: „Dacă tot o trimiți, trimite ceva isteț, sunt aici multe evantaie pentru asta." Dar unele doamne au răspuns: „Asta ar atrage prea multă atenție. E prea neobișnuit. Dacă trimiți asta public nu vei reuși să o nedumerești; poate ar fi mai bine să o trimitem anonim." Așa că a fost aleasă o doamnă care îi era complet străină. A mers, și vorbind tare, a spus: „Aveți o scrisoare pentru doamna Chunagon. Este de la regina ei către doamna Sakyo." M-am gândit că ar fi fost ciudat dacă mesagerul ar fi fost prins, dar a fugit imediat ce a pus lucrurile jos. A povestit că a auzit pe cineva spunând: „De unde vii?" Nu încape îndoială că a crezut că e un dar din partea Reginei.

146 Insula Horai simbolizează eternitatea și neschimbarea și trebuie să fi fost folosită ca un indiciu la poziția schimbată a lui Sakyo

Zilele au trecut fără evenimente interesante. După acea seară de dans , Curtea a devenit complet plictisitoare. Muzica pregătitoare din ajunul ceremoniei Omi (n.tr.en. Festival al zeilor antici, pentru care pregătirea se făcea cu o zi înaintea postului) a fost frumoasă. Tinerii curteni erau încă cu gândul la dansatoare. După întoarcerea la palat a reginei, fii mai mici ai unei alte soţii a primului ministru au primit permisiunea de a veni şi a se juca cu doamnele de companie. Veneau la noi la nesfârşit, ceea ce era un mare deranj. Eu nu m-am arătat lor, folosindu-mă de avantajul că am o vârstă mai înaintată. Ei nu se gândeau la dansatoare, ci se jucau cu doamnele Yasurai şi Kohyoé, glumind şi ciripind ca nişte păsărele.

La festivalul ocazional al altarului Kamo, vice-locotenentul-general (primul fiu al primului ministru) a fost desemnat înlocuitorul regelui. A fost de asemenea şi zi de post, aşa că lordul prim ministru şi-a petrecut noaptea la palat. Nobilii şi dansatoarele şi-au petrecut noaptea festivalului făcând multă gălăgie veselindu-se pe coridoare. Dimineaţa următoare un slujitor al şambelanului a adus ceva unui slujitor al primului ministru. Era o învelitoare pentru cutie de noaptea trecută[147]. În ea era o cutie argintie pentru romane, o oglindă, un pieptene din lemn de aloe şi un kogai argintiu. Pieptenele părea să fie pentru a împodobi părul mesagerului la festival. Ceva era scris pe învelitoare de cutie cu litere alungite. Era răspunsul la poemul cu lycopodium. Două caractere erau omise şi era greu de citit. Părea să fi înţeles greşit. Şambelanul a crezut că e într-adevăr un cadou pentru ea de la regina noastră, aşa că răspunsul a fost unul deschis. A fost doar o glumă proastă şi mi-a părut rău pentru ea.

Soţia primului ministru a venit la curte să vadă festivalul. Fiul ei, împodobindu-şi capul cu flori artifciale, părea destul de matur, nobil şi impunător. Doamna Kura (doica lui), nefiind deloc atentă la dansatoare, lăcrima de bucurie privindu-l pe tânărul ei lord. Pentru că era încă zi de post, s-au întors de la altar la două dimineaţa, şi dansul

147 Acest incident este foarte cunoscut şi menţionat în mai multe scrieri din acea perioadă. Oglinda este simbolul sufletului unei femei japoneze. Cu oglinda, Sakyo a trimis un poem: *Vai! Muşchiul tremurând v-a înşelat privirea./Oglinda limpede nu-şi pierde luciul niciodată:/ Deci, priveşte adânc.*

sacru a fost dansat fără chef pentru că persoanele importante lipseau. Kanetoki (un dansator), care a fost foarte frumos anul trecut, acum a scăzut mult. Deşi nu îl cunosc, mi-a părut rău, reamintindu-mi cât de trecătoare e viaţa.

Pe douăzeci ale lunii Finale am mers din nou la Curte. Era aniversarea zilei în care venisem prima dată aici. Îmi amintesc fosta mea carieră de călător pe cărări visătoare şi m-am urât pentru că am devenit atât de familiarizată cu viaţa de la curte. Se întunecase demult şi pentru că regina postea, nu ne-am mai prezentat la ea. Mă simţeam singură şi m-am întins. Domnişoarele de onoare din jurul meu au spus: „Timpul de aici e foarte diferit de cel de acasă. Acolo cu toţii ar dormi la ora asta, dar aici visele ne sunt întrerupte de sunetul paşilor pe coridor." Auzindu-le vorbind copilăreşte am murmurat pentru mine:

Viaţa mea şi anul acesta se apropie de sfârşit.
La sunetul vântului inima-mi e grea.

În acea noapte cu luna ascunsă (ultima noapte din an) alungarea spiritelor rele s-a terminat repede. Ne-am colorat dinţii (cu negru) şi după ce am terminat pictarea feţelor ne-am relaxat. A venit Ben-no-Naishi şi după ce am vorbit, a adormit. Croitoreasa reginei stătea în uşă privind-o pe servitoarea Ateki cosând. Chiar atunci am auzit un zgomot neobişnuit dinspre apartamentul Maiestăţii Sale. Am încercat să o trezesc pe Ben-no-Naishi dar dormea profund. Cineva ţipa sălbatic. Eram speriată şi nu ştiam ce să fac. Era un incendiu? Dar nu, nu era asta. Am împins-o pe croitoreasă de la spate şi i-am zis: „Du-te acolo! Acolo! O, Doamne!" Apoi: „Maiestatea Sa e în camera ei, trebuie să ajungem la ea cu orice preţ!" Am scuturat-o pe Ben-no-Naishi pentru a o trezi şi am fugit toate trei tremurând – zburând parcă mai mult decât mergând. Am văzut două persoane dezbrăcate. Erau Doamna Yugei şi Doamna Kohyobé. Părea că au li s-au furat hainele şi m-am simţit şi mai tulburată decât înainte. Toţi servitorii de la bucătărie plecaseră; chiar şi gărzile reginei se retreseseră după alungarea spiritelor. Am bătut din palme, dar nu a venit nimeni. Cineva a mers să cheme slujitoarele femei, în timp ce eu, uitând de timiditate, am spus: „Chemaţi-l pe Hyobu-no-Jo,

secretarul." L-au căutat, dar părăsise palatul. Eram într-adevăr foarte nervoasă, dar până la urmă, un asistent al maestrului de ceremonii a venit și a turnat ulei în mai multe lămpi. Am găsit multe persoane leșinate. La aflarea veștii, un mesager al regelui a sosit, dar eram prea speriate ca să îl primim cum se cuvine. A luat rochii din garderoba regală și le-a dat. Noile rochii pentru ziua de Anul Nou nu au fost furate, așa că aceste doamne n-au luat acest ghinion prea în serios – dar trup gol e imposibil de uitat. N-aș putea să numesc niciodată asta de râs. A fost prea îngrozitor pentru a vorbi despre asta, dar nu ne-am putut abține.

Ziua de Anul Nou (1008) a fost de rău augur. Ceremonia tortului de orez[148] a fost amânată. Totuși, în a treia zi, prințul August moștenitor a mers la rege și festivalul tortului de orez a fost dat în cinstea lui. Slujitoarea lui era doamna Dainagon. Veșmintele doamnelor în prima zi erau compuse din karaginu de culoare mov și roz, kimono roșu și trenă vălurită; în a doua zi, brocart roși și mov, mătase lucioasă violet intens, karaginu verde, trenă vopsită cu flori frecate. În ziua a treia, am purtat veșminte din brocart alb și roz, cu multe falduri. Karaginu era din roșu obișnuit și brocart roz. Când purtăm mătase strălucitoare colorată violet intens, roba de la interior este purpurie; când purtăm purpuriu la exterior, rochia interioară e de obicei violet închis. Culoarea pală sau intensă a tufelor cu frunze de primăvară, roșu, galben auriu și purpuriuri deschise sau închise – rochiile din aceste culori obișnuite erau purtate cu șase falduri în combinații foarte frumoase.

Doamna Saisho a ținut onorabila sabie a prințului August. Lordul prim ministru a luat prințul în brațe și s-au prezentat în fața regelui. Rochia doamnei Saisho era un veșmânt cu trei și cinci falduri și părțile de aceeași culoare în șapte falduri. Uchigi era decorat cu un model de frunze de stejar frumos brodate. Purta un karaginu și trenă în trei falduri. Kimonoul ei necăptușit era croșetat cu model. Cos-

148 Mochi- este încă un obicei în Japonia de a servi prăjitură făcută din orez bătut de Anul Nou, marele festival al anului. Sunetul acestei bătăi este auzit din casă în casă peste tot în țară și dă tuturor un sentiment de sărbătoare. Ceremoniile durează trei zile.

tumul ei era în stil chinezesc. Părul ei era împodobit mai complicat decât de obicei. Stilul ei de a se îmbrăca și a se purta demonstrau o bună cunoaștere a lumii. Este destul de înaltă și are o înfățișare bine proporționată. Fața ei este mică și pictată în chip extraordinar.

(Următoarele unsprezece paragrafe sunt descrieri ale doamnelor remarcabile de la curte.)

DOAMNA DAINAGON este foarte mică și rafinată, albă, frumoasă și rotundă, deși în purtare este foarte semeață. Părul ei este cu aproape opt centimetri mai lung decât înălțimea ei. Folosește agrafe de păr splendid sculptate. Fața ei e frumoasă, manierele delicate și fermecătoare.

DOAMNA SENJI este de asemenea o persoană mică și trufașă. Părul ei este fin și lucios și este cu treizeci de centimetri mai lung decât lungimea obișnuită. Ne face să ne fie rușine, ținuta ei fiind atât de nobilă. Când merge în fața noastră ne simțim atât de umbrite că ne simțim incomod. Felul de a gândi și de a vorbi ne fac să simțim că o persoană cu adevărat nobilă trebuie să fie ca ea.

— Dacă voi continua să descriu purtarea doamnelor voi fi considerată o bătrână bârfitoare, așa că mă voi abține să vorbesc despre cele de lângă mine. Voi ține sub tăcere ce este discutabil și imperfect.

DOAMNA KOSHOSHO, bună și fermecătoare. Este ca o salcie înmugurită. Stilul ei este foarte elegant și toate o invidiem pentru manierele sale. Este atât de timidă și de retrasă încât pare că-și ascunde inima chiar de ea însăși. E de o puritate copilărească de cel mai înalt grad – de ar exista o persoană josnică, care să se poarte urât cu ea sau să o ponegrească, spiritul ei ar fi copleșit și ea ar muri. Această delicatețe și neputință ne face să fim îngrijorate pentru ea.

DOAMNA MIYA-NO-NAISHI, de asemenea o frumusețe de înălțime potrivită. Postura ei este una foarte demnă atunci când stă jos. Este la modă. Deși nici o trăsătură separată nu este în mod special frumoasă, are un aer general de tinerețe și frumusețe. Fața ei este (traducere literală) înaltă la mijloc și le întrece pe altele în frumusețea pielii. Podoabele pentru păr, fruntea ei, o, ce frumusețe! Produc un efect de rafinament și eleganță. Este foarte sinceră și directă în comportament și deloc stânjenită de nimic. Este naturalețea în per-

soană. Caracterul ei ar putea fi un exemplu pentru noi. Nu încearcă niciodată să atragă în mod conştient şi nu este vanitoasă.

DOAMNA SHIKIBU este sora ei mai mică. E prea plinuţă şi tenul ei este de un alb frapant. Are o faţă mică şi luminoasă şi păr frumos, deşi nu e lung. Se prezintă în faţa reginei cu păr fals. Figura ei plinuţă, oh, şi zâmbitoare! Ochii şi fruntea ei sunt într-adevăr minunate; zâmbetul ei e foarte dulce.

Dintre doamnele mai tinere cred că KODAYU şi GENSHIKIBU sunt frumoase. Prima e o persoană micuţă şi destul de modernă. Părul ei frumos este des la rădăcină, dar devine prea subţire la vârfuri, care sunt cu treizeci de centimetri mai lungi decât ea. Figura ei e plină de isteţime. Oamenii o consideră foarte drăguţă şi într-adevăr nu există nici o trăsătură care are nevoie de îmbunătăţiri. Cea din urmă este înaltă şi oarecum superioară. Trăsăturile ei sunt fine; este zâmbitoare şi plăcută. Este foarte rafinată şi pare să fie fiica preferată a unei persoane influente.

DOAMNA KOHYOé-NO-JO este de asemenea rafinată. Aceste doamne nu pot fi desconsiderate de nobilii de la curte. Fiecăreia îi poţi găsi un defect, dar doar acelea care sunt atente să îl ascundă chiar şi atunci când sunt singure, pot reuşi în totalitate.

Doamna de companie MYAKI este o persoană foarte drăguţă. Părul ei e doar puţin mai lung decât uchigi, iar vârfurile sunt tăiate frumos. Şi faţa ei era plăcută ultima oară când am văzut-o.

Mai este şi DOAMNA GOSETCHI-NO-BEN. Este fiica adoptată a Consilierului Mijlociu Hei. Faţa ei e precum o pictură. Are o frunte înaltă şi pleoape lăsate la colţuri. Trăsăturile ei nu se remarcă în niciun fel, dar tenul ei este alb, iar mâinile şi braţele frumoase. Când am văzut-o în primăvară pentru prima oară, părul ei, care era foarte des, era cu treizeci de centimetri mai lung decât ea, dar a devenea brusc mai rar către vârfuri, iar acum este doar puţin mai lung decât ea.

DOAMNA KOMA avea părul foarte lung, o doamnă plăcută în acele zile; acum a devenit precum podul unei lăute care a fost prins cu lipici. A plecat acasă.

Cam atât despre cum arată şi acum despre cum se poartă. Aici puţine pot fi amintite, deşi fiecare are unele părţi bune şi puţine sunt

cu totul rele. Este foarte dificil să ai asemenea calităţi precum prudenţă, isteţime, farmec, limpezime în gânduri şi toate în acelaşi timp. Cât despre multe doamne, întrebarea este dacă excelează în farmecele minţii sau cele trupeşti. Este greu de spus! Urât, într-adevăr, să scrii atât despre alţii!

Este o doamnă CHUJO care o slujeşte pe prinţesa devotată în slujba altarului Kamo. Am auzit despre ea şi am reuşit să îi văd în secret scrisorile adresate altor persoane. Erau scrise foarte frumos dar cu o opinie atât de bună despre sine; în toată lumea ea este persoana cea mai înţeleaptă! Nimeni nu se compară cu ea, aşa pare să creadă. Citindu-le, inima îmi bătea mai tare, eram teribil de indignată pentru toate de aici (doamnele de la Curtea reginei ei), deşi poate că e greşit să simt aşa. „Fie în compunere, fie în poezie, cine poate judeca în afară de Prinţesa-Stareţă, cine va avea un viitor strălucit în afară de doamnele care o servesc pe prinţesa noastră?" !! Poate că aşa este, dar eu nu am văzut, în comparaţie cu ale noastre, vreun poem bun scris de doamnele de companie ale acelei prinţese-stareţă. Par să trăiască o viaţă poetică inactivă, dar de-ar fi să concureze cu noi, nu e neapărat sigur că vor fi superioare, deşi nimeni nu le ştie bine. Într-o noapte frumoasă cu lună, sau dimineaţa, în timpul florilor sau al cucilor, curtenii le pot vizita reşedinţa. Altfel – e şi sfântă şi laică, făcută după gustul prinţesei lor. Acolo stau ele fără să fie deranjate şi o admiră. Pe de altă parte, cu noi se întâmplă multe lucruri. Regina trebuie să urce în apartamentul Maiestăţii Sale, vine lordul prim ministru şi trebuie să stăm de pază noaptea. Dar nu există nimic din asta în lumea lor solitară în care să se răsfeţe în eleganţă şi să evite gafele. Dacă aş putea trăi acolo precum o bucată veche de lemn îngropată sau aruncată printre ele, poate că aş reuşi să mă eliberez de reproşul de superficialitate – de m-aş răsfăţa în eleganţă acolo, relaxându-mă! Mai departe doamnele de acolo se pot dedica toaletei, devenind superioare oricui şi plăcute curtenilor. Pe de altă parte, la Curtea reginei noastre neglijăm să ne împodobim, căci regina noastră nu are acum nici un rival. În plus, ea desconsideră femeile frivole, aşa că cele care doresc să o servească şi să-i fie pe plac, se abţin de la asocieri cu bărbaţi. Desigur că peste tot sunt

femei fără griji, neruşinoase şi nechibzuite şi bărbaţi care ne vizitează curtea pentru a le găsi spun că suntem ciudate şi neversate în regulile sociale. Doamnele noastre de ranguri superioare, sunt într-adevăr, mult prea rezervate şi arogante; nu în acest fel aduc onoare reginei noastre. E dureros să le vezi. Slujitoarele prinţesei-stareţă par să facă aluzie la aceste doamne, dar atât defecte cât şi calităţi pot fi regăsite în fiecare, deci e posibil să nu le fim inferioare până la urmă. Până şi doamnele tinere din zilele noastre au auzit de respect de sine. Ar fi ruşinos dacă ar fi prea frivole, dar nu le poţi dori nici să fie fără suflet.

Regina noastră cu minte echilibrată, cu o frumuseţe de invidiat, este rezervată şi niciodată inoportună, considerând că puţini din cei care sunt direcţi pot evita gafele. De fapt, isteţimea doar pe jumătate este mai rea decât timiditatea. Când era tânără, regina noastră a fost foarte deranjată să audă persoane de o cultură îndoielnică spunând lucruri vulgare cu îngâmfare, aşa că a preferat doamnele care nu făceau greşeli şi persoanele copilăroase erau pe placul ei. De aceea doamnele noastre au devenit atât de retrase. Pe măsură ce Maiestatea Sa înaintează în vârstă, începe să vadă lumea aşa cum este, defectele şi calităţile inimii umane. Discreţie sau îndrăzneală – ştie că nici una din ele nu este bună. Nobilii de la curte ne privesc cam de sus, par să zică: „Nimic interesant aici!". Regina ştie asta, dar ştie şi că nu poţi mulţumi pe toată lumea. Dacă ne poticnim, lucruri îngrozitoare se pot întâmpla. Şi totuşi nu trebuie să fim slabe de înger şi nici ruşinoase, aşa spune Maiestatea Sa, dar e greu să scăpăm de vechile noastre obiceiuri şi tinerii nobili din ziua de azi sunt doar căutători de plăceri.

Doamnele din jurul Stareţei, care se răsfaţă în căutări estetice, privind la lună şi admirând florile, pot vorbi doar despre lucrurile acestea cu nobilii, cu mândrie şi intenţionat, iar nobilii pot spune că este dificil să găsească doamne cu care să poate vorbi fără grijă dimineaţa sau seara, sau să discute ocazional subiecte interesante; deşi, pentru că nu i-am auzit spunând asta, nu ştiu sigur ce gândesc. În conversaţiile obişnuite e ciudat să spui lucruri profunde. Este mult mai bine să vorbeşti cu simplitate şi nobilii par să creadă asta. Dificultatea stă în înţelegerea situaţiei şi adaptarea la ea.

Când primul oficial al Maiestăţii Sale vine să-i dea raportul, delicatele şi timidele doamne de companie nu pot fi pe aceeaşi lungime de undă cu el sau nu pot discuta fluent, nu pentru că ar fi deficitare în cuvinte sau gânduri, ci din cauza timidităţii lor extreme. Se tem că defectele lor vor fi observate aşa că nu se pot hotărî ce să spună. Altele (doamnele stareţei) poate că nu sunt aşa. Chiar şi femeile de rang înalt trebuie să respecte tradiţia generală atunci când devin doamne de companie la Curte, dar multe se comportă de parcă ar fi încă la mama acasă.

Marelui Consilier[149] nu îi place să fie primit de doamne de rang inferior, aşa că atunci când vine la Curtea reginei să dea vreun raport şi doamnele potrivite să îl primească nu sunt disponibile, pleacă fără a o vedea pe Maiestatea Sa. Alţi nobili de la curte, care vin adesea să dea rapoarte, au fiecare o doamnă preferată şi când acea doamnă nu este acolo sunt nemulţumiţi şi pleacă spunând altor oameni că doamnele reginei sunt cam nesatisfăcătoare. Poate că există un motiv pentru asta, dar este destul de absurd din partea doamnelor stareţei să spună că suntem nedemne de a fi văzute şi auzite. E uşor să critici şi dificil de a vedea propriile noastre idealuri. Aceste doamne, totuşi, nu ştiu asta, şi fiind pline de îngâmfare, îi tratează pe alţii cu dispreţ, arătându-şi astfel propriile limitări. O, cât aş fi vrut să arăt scrisorile Reginei, dar au fost furate de doamna care mi le arătase pe furiş şi au fost duse curând înapoi. Şi am râvnit la scrisorile acelea!

Doamna Izumi Shikibu[150] se potriveşte minunat, dar comportamentul ei este într-adevăr inadecvat. Scrie cu graţie şi uşurinţă şi cu isteţime ageră. Există parfum chiar şi în cele mai mici cuvinte ale ei. Poemele sale sunt interesante, dar sunt doar improvizaţii care îi ies spontan din gură. Fiecare dintre ele are ceva interesant şi are de asemenea cunoştinţe de literatură antică, dar nu este ca un artist adevărat care e plin de spiritul pur al poeziei. Totuşi cred că nici măcar ea nu poate pretinde să judece poemele altora.

149 Fujiwara Michitaka, fratele primului ministru

150 Această doamnă a fost una dintre cele mai mari poete ale Japoniei. Vezi jurnalul ei, care prezintă legătura ei cu un tânăr prinţ

Soţia guvernatorului provinciei Tamba este numită de regină şi de primul ministru MASA HIRA EMON[151]. Deşi nu s-a născut într-o familie nobilă, poemele ei sunt foarte frumoase. Nu compune şi le împrăştie cu orice ocazie, dar până acum din ce ştim, până şi poemele ei diverse ne ruşinează. Cei care compun poeme ale căror miezuri sunt cu totul stricate, şi totuşi sunt extrem de mândri de ei şi vanitoşi merită dispreţul şi mila noastră.

DOAMNA SEISHONAGON[152]. O persoană foarte mândră. Se stimează mult pe sine şi îşi împrăştie scrierile chinezeşti peste tot. Dar dacă am studia-o îndeaproape, am observa că e încă imperfectă. Încearcă să fie excepţională, dar evident că oamenii de acest fel jignesc. Adună necaz după necaz pentru viitorul ei. Cineva care este mult prea talentat, care se lasă prea mult pradă emoţiilor, chiar şi atunci când trebuie să fie discretă şi nu se poate abţine de la nimic în care e interesată, îşi va pierde controlul de sine în ciuda voinţei sale. Cum poate o persoană atât de vanitoasă şi nesăbuită să-şi încheie zilele fericită!

(Aici este o schimbare bruscă de la Curte la propria ei casă)

Neavând nimic spectaculos în mine, mi-am petrecut zilele fără a face vreo impresie specială asupra cuiva. Faptul că nu am un bărbat care să aibă grijă de mine şi de viitorul meu mă face să mă simt neconsolată. Nu vreau să mă îngrop în pustietate. Este oare din cauza minţii mele lumeşti acest sentiment de singurătate? În nopţile de toamnă cu lună, când sunt foarte tristă, ies adesea pe balcon şi privesc visătoare la lună. Mă face să mă gândesc la zilele care au trecut. Oamenii spun că e periculos să te uiţi la lună[153] singur, dar

151 O fiică a faimoasei doamne de la curte, poetă şi istoric Akazomé Emon, căreia îi este atribuită istoria curţii şi a acelor timpuri

152 O doamnă cunoscută pentru educaţia şi isteţimea ei şi cu o reputaţie pentru îndrăzneală. Drăguţă şi vivace, educată şi isteaţă, îi erau permise libertăţi fără mustrare – poate fi numită Femeia Modernă a acelor vremuri. Slujea la curtea primei regine Sadako, fiica fratelui primului ministru. Cele două regine erau rivale. Saishonagon era inima literaturii acelei curţi, aşa cum Murasaki Shikibu şi Izumi Shikibu erau ale acesteia

153 Pentru că ai putea fi vrăjit; o credinţă veche datând cu mult înainte de viaţa autoarei

ceva mă îndeamnă şi stând aici un pic retrasă meditez. Mă tem că joaca mea trădează tristeţea care devine mai intensă şi încep să fiu dezgustată de mine – atât de nesăbuită şi nenorocită sunt.

Camera mea e urâtă, înnegrită de fum, cânt la un *koto*[154] cu treisprezece sau şaisprezece corzi, dar uit să scot podurile chiar şi pe vreme ploioasă şi mă sprijin de perete între dulap şi tocul uşii. De fiecare parte a koto-ului stă o lăută (biwa japoneză). Două dulapuri mari de cărţi au în ele toate cărţile pe care le pot ţine. Într-unul din ele sunt puse poeme vechi şi romane. Sunt casele viermilor care vin să ne sperie când dăm pagina, aşa că nimeni nu vrea să le citească. (Probabil propriile ei scrieri, vorbeşte atât de puţin despre ele.) Cât despre celălalt dulap, de la persoana care şi-a aşezat propriile cărţi acolo nici o mână nu le-a atins. Când mă plictisesc de moarte scot una sau două din ele; apoi slujnicele mele se adună pe lângă mine şi spun: „Viaţa ta nu va fi onorată cu bătrâneţe dacă faci aşa ceva! De ce citeşti chineză? La început, nici măcar citirea sutrelor nu era încurajată în cazul femeilor." Mă mustră din umbră (pe la spate). Am auzit şi am vrut să spun: „Este departe de a fi sigur faptul că cel care nu face lucruri interzise, se bucură de o viaţă lungă", dar ar fi o lipsă de discreţie să spun asta (servitoarelor). Faptele noastre variază în funcţie de vârstă şi în funcţie de individ. Unii sunt mândri (să citească), alţii se uită peste scrieri vechi aruncate pentru că sunt plictisiţi neavând nimic de făcut. Nu ar fi adecvat pentru o astfel de persoană să vorbească despre gânduri religioase, agitând zgomotos un rozariu. Simt asta şi în faţa femeilor mele mă abţin să fac ceea ce altădată aş face cu uşurinţă. Dar până la urmă, când am fost printre doamnele de la Curte nici atunci nu am spus ce voiam să spun, căci este inutil să vorbeşti cu cei care nu înţeleg şi dificil de vorbit cu cei care critică dintr-un sentiment de superioritate. În mod special persoanele cu o singură latură sunt dificile. Puţini sunt cunoscători ai mai multor arte şi majoritatea se agaţă cu o mentalitate îngustă de propria lor opinie.

154 Un koto este o harpă orizontală, dar conţine un număr de corzi întinse pe lungimea instrumentului, scala făcută de un aranajament de poduri aşezate sub corzi la care se cântă cu patru chei de fildeş purtate pe patru degete de la mâna dreaptă.

Drăguță și timidă, care se face ușor nevăzută, nesociabilă, mândră, iubitoare de romane, vanitoasă și poetică, care îi privește pe alții cu invidie – aceasta e părerea celor care nu mă cunosc, dar după ce mă văd, spun: „Este minunat să te cunosc; nu semeni deloc cu ce mi-am imaginat."

Văd că am fost desconsiderată, urâtă și privită de sus ca o bătrână bârfitoare, și trebuie să suport, căci e soarta mea să fiu singură. Regina a spus odată: „Ai avut mereu grijă să nu îți arăți sufletul, dar am devenit mai apropiată de tine decât de altele." Sper că nu voi fi judecată nici măcar de cei care sunt rău-voitori, prefăcuți și nesociabili. În general, o persoană care e modestă, blândă și liniștită nu se teme de bârfe. Chiar și o persoană cochetă și frivolă nu este mustrată dacă e bună și nu îi stânjenește pe ceilalți. O persoană cu o părere bună despre sine și excentrică, cu vorbe și comportament disprețuitor poate fi ușor descoperită și atunci te poți proteja; observând cu atenție, poți descoperi greșelile de comportament și vorbire. Acelea ale căror cuvinte și fapte nu sunt în armonie sau care sunt tot timpul în competiție, atrag atenția. Rareori îți dorești să critici pe cineva care are defecte, însă e o persoană bună. Nu poți decât să simpatizezi acea persoană. Cei care în mod obișnuit fac rău intenționat merită să fie bârfiți și să se râdă de ei deși uneori o fac fără intenție. Trebuie să îi iubim și pe cei care ne urăsc, dar este foarte dificil. Chiar și Buddha al Milei Profunde nu spune că păcatele împotriva lui Buddha, legile religiei și preoții nu sunt lipsiți de importanță. În plus, în această lume noroioasă e mai bine să lăsăm în pace persoanele care ne urăsc. Dacă ar fi să comparăm pe cineva care încearcă să excleze în ură spunând lucruri extraordinare și privind efectul cuvintelor cu o figură malițioasă, cu cineva care își ascunde inima într-un mod liniștit, putem vedea cine e superior.

Este o doamnă, Saémon-no-Naishi, care nutrește o ură nejustificată pentru mine. Nu știam de ea la început, dar mai târziu am auzit de multe critici la adresa mea când eu nu eram prezentă. Odată, regele asculta o lectură a romanului meu Genji-monogatari și a spus: „E talentată, probabil că a citit Cronica Japoniei". Această doamnă a auzit și fără să stea pe gânduri a răspândit printre curteni ideea că

sunt foarte mândră de educaţia mea, dându-mi numele de „Doamna Cronicii Japoneze"- e într-adevăr amuzant! Sunt discretă până şi de faţă cu servitoarele din propria mea casă.; cum aş putea deci să-mi arăt cunoştinţele la Curte? Când fratele meu mai mare Shikibu-no-Jo era copil a fost învăţat să citească „Însemnări Istorice Chinezeşti"[155]. Eu ascultam, stând lângă el şi am învăţat deosebit de repede, deşi el era uneori mai încet şi uita. Tata, care era dedicat studiului, regreta că nu am fost băiat, dar am auzit oamenii spunând că nu e frumos nici măcar ca un bărbat să se mândrească cu studiile lui şi după asta n-am mai scris mai mult de primul caracter chinezesc. Am devenit mai stângace cu pensula (de scris). Pentru mult timp nu mi-a mai păsat de cărţile pe care le-am citit deja. De aceea îmi era ruşine să mă gândesc că m-ar urî alţii care au auzit ce a zis doamna Saémon şi m-am prefăcut că nu ştiu să citesc caracterele scrise pe ecranul regal. Dar regina m-a pus să-i citesc opera poetică a lui Li T'ai Po şi pentru că îşi dorea să le înveţe am învăţat-o de acum două veri al doilea şi al treilea volum din acea colecţie pe ascuns când nimeni nu era de faţă. Eu şi Maiestatea Sa am încercat să ascundem asta, dar Maiestatea Sa Regele şi lordul prim ministru aflând, cel din urmă i-a dăruit reginei multe cărţi cu poezii pe care le copiase. Cred că acritura de Saémon încă nu ştie. Dacă ar şti, m-ar critica acum!

Totul în lumea asta e o povară. Acum nu mă voi teme indiferent de ce se întâmplă. Orice ar spune alţii despre mine, voi recita sutre îngenunchind în faţa lui Amitabha Buddha[156]. Când mintea mea se va elibera complet de povara lumii, nimic nu imi va slăbi hotărârea de a deveni o sfântă. Deşi m-am hotărât să fiu dedicată împotriva pasiunilor lumeşti, pare că înaintea mea se aşterne o cărare de rătăciri monotone înainte de a putea urca pe nori[157]. Trebuie să fiu acolo acum. Am acum o vârstă potrivită pentru o viaţă religioasă. E normal să crezi că oamenii citesc sutre atunci când sunt bătrâni, dar de fapt nu sunt citite, căci mintea devine din ce în ce mai relaxată

155 Volume mari scrise de învăţatul chinez Seu-ma Ch'en

156 Milostivul Buddha din Paradisul Vestic

157 Se crede că acest Buddha vine să întâmpine sufletul credinciosului călare pe un nor în culorile curcubeului

odată cu înaintarea în vârstă. Poate că sunt văzută ca cineva care imită persoanele cu gândire profundă, dar mă voi devota vieţii religioase. Persoana care e păcătoasă până la rădăcină nu poate reuşi nici măcar aici. Se întâmplă multe lucruri care mă fac să mă gândesc la posibila răutate a vieţii mele pre-natale şi totul mă întristează.

(aici apar o întrerupere bruscă şi următorul paragraf pare să fie parte dintr-o scrisoare, poate trimisă cu jurnalul sau cu o altă scriere)

Mi-aş dori să-ţi pot dezvălui totul, bune şi rele, lucruri despre lume şi cele legate de viaţa mea – tot ce nu am putut scrie în scrisorile mele. Nu te aşteptai la asemenea scrieri de la un prieten? Te simţi obosit de viaţă; te rog uite-te în inima mea, care este şi ea obosită. Te rog, scrie-mi – măcar puţin – orice îţi trece prin minte. Ar fi mare păcat dacă scrierile mele ar fi împrăştiate aiurea şi făcute cunoscute altora. Am scris multe lucruri de acest fel, dar de curând am rupt toate scrierile mele vechi, îngropându-le pe unele şi făcând căsuţe de păpuşi din altele. De atunci nu am mai primit scrisori şi sunt hotărâtă să nu mai scriu pe hârtie proaspătă. Atât de cumpătată am devenit! Nu cred că greşesc. După ce citeşti, te rog trimite-le repede înapoi. Pentru că nu am putut să revizuiesc totul s-ar putea să mai fie greşeli; citeşte fără să le iei în seamă.

Mintea mea a fost complet ocupată cu lucrurile şi persoanele din lumea noastră şi încheind această scriere mă gândesc cât de adânc înrădăcinat era interesul meu pentru ele, dar a fost doar o greşeală că am încheiat descrierile despre ceilalţi.

(Aici un interval în care se întoarce la Curte)

Pe unsprezece în Prima lună, 1009, dimineaţa devreme au plecat la templu. Soţia lordului prim ministru a însoţit-o pe regină, iar ceilalţi au mers cu barca. Eu am întârziat şi am mers seara când se ţineau predici. Oamenii se spovedeau după cum cerea tradiţia templului de munte[158]. Au fost pictate multe tablouri de pagode şi se amuzau. Majoritatea nobililor s-au retras şi rămăseseră puţine persoane când a început slujba de la miezul nopţii. Preoţii şi interpreţii de sutre erau douăzeci la număr... (Aici este o propoziţie al cărei sens s-a pierdut).

158 Marele Enryakuji de pe Muntele Hiyé, la nord-est de Kioto

Cu toţii au cuvântat în moduri diferite despre meritele prezenţei reginei; au fost multe lucruri de care s-a râs. După cuvântare, curtenii au plecat cu barca; cu toţii vâsleau şi se simţeau bine. În colţul de este al templului a fost construit un poc vizavi de uşa care dă spre nord. Acolo Înaltul Oficial al prinţului moştenitor se sprijinea de balustradă. Lordul prim ministru a venit pentru un timp şi a vorbit cu doamna Saisho, dar pentru că ne aflam în prezenţa reginei nu puteam fi relaxate. Era frumos şi înăuntrul şi în afara templului. Luna palidă a apărut şi tinerii nobili au cântat cântece moderne. Un cântec spunea că cei care au plecat cu barca sunt tineri şi frumoşi. Bătrânul Secretar al Trezoreriei era printre ei. Se ruşina, şi pe drept cuvânt, să cânte cu ceilalţi şi stătea acolo destul de stânjenit. Să îl vezi din spate era foarte comic iar cei din misu (doamnele) râdeau pe ascuns. Cineva a spus: „El în barcă îşi regretă bătrâneţea." Înaltul oficial de pe pod a auzit şi a cântat: „Vechii căutători ai vieţii veşnice – tradiţia e plină de minciuni."[159]. Suna foarte de ultima modă, într-adevăr. Unii cântau „Iarba Raţei" acompaniaţi la flaut. Până şi vântul de dimineaţă ne-a dat senzaţii neobişnuite din cauza locului.

În prezenţa reginei a fost adus Genji-Monogatari. Odată, primul ministru a văzut-o şi apoi mi-a scris multe jocuri de cuvinte pe o hârtie prinsă de o ramură de prun.

(Următorul poem depinde ca sens de un joc de cuvinte cu două sensuri)

Să fii cunoscut pentru iubire/acrime
Cred că nici una nu trece fără să rupă o creangă!
(Răspunsul ei)
Nimeni în trece n-a rupt vreodată prunul
Cine atunci ar putea şti dacă e acru?

O, regretabil! Să se vorbească despre mine în felul acesta! Într-o noapte am dormit într-o cameră aproape de coridor. Cineva a venit să bată la uşă. Mi-a fost frică şi mi-am petrecut noaptea fără să fac

159 Un vers dintr-un vechi poem chinezesc despre Jofuku şi Bunsei, căutători ai plantei vieţii eterne. Când au urcat în barcă erau oameni tineri, dar erau foarte bătrâni când s-au întors.

vreun zgomot. Dimineața următoare mi-a fost trimis următorul poem (de la primul ministru):

Toată noaptea bătând mai tare decât un curs de apă
Am stat în zadar la ușa din hinoki
Obosit și plângând.
Am răspuns:
Un motiv de regret profund, într-adevăr,
Dacă ușa s-ar fi deschis la bătaia unui curs de apă.
(Aici e un spațiu în care se scurge aproape un an)

A treia zi a primei luni (1010). Prinții augusti s-au prezentat în fața regelui pentru trei zile[160] pentru a primi darurile *mochi*. Au fost însoțiți de doamne de rang înalt. Saémon-no-Kami îl ținea pe prinț, iar mochi a fost adus Maiestății Sale de lordul prim-ministru. Regele, stând cu fața la ușa dinspre est, i l-a înmânat prinților[161]. Era o priveliște frumoasă să îi vezi pe tinerii prinți venind și plecând prin coridor. Regina Dowager nu a venit. În prima zi doamna Saisho a servit la masă; combinația de culori aleasă de ea a fost executată cu măiestrie. Doamnele Takumi și Hyogo au avut rolul de secretare ale reginei. Doamnele care și-au prins părul erau în mod special atrăgătoare. Doamna căreia i-a fost încredințată sarcina de preparare a *toso*[162] era foarte mândră de talentul ei și se purta de parcă ar fi fost doctor în medicină. Uleiuri au fost distribuite ca de obicei.

Primul ministru l-a luat în brațe pe prințul mai mic și regele l-a îmbrățișat cu drag, spunând: „Viață lungă și sănătate" ca de obicei. Lordul prim ministru a răspuns: „Voi ține tânărul prinț în brațele mele"; dar atunci, Înălțimea Sa Prințul Moștenitor a devenit gelos și a implorat să fie și el luat în brațe, zicând: „Ah! Ah!" Primul ministru a fost foarte încântat, iar generalul gărzii de dreapta și alții s-au amuzat.

Lordul prim ministru a avut o audiență la rege și au ieșit împreună pentru a se distra. Ministrul era foarte beat. „Necazuri!" m-am gândit și m-am ascuns, dar am fost găsită. „Ești chemată de

160 Ceremoniile Anului Nou japonez se întind peste trei zile
161 Amândoi prinții, nepoți ai primului ministru, au ajuns până la urmă pe tron
162 Toso: băutură de Anul Nou din Saké condimentat care se presupune că ar prelungi viața

tatăl reginei, dar te retragi atât de devreme! Ce persoană suspectă!" A spus el. „Acum, în locul tatălui prinţesei, tu eşti cea care trebuie să compună un poem! E o ocazie destul de obişnuită, aşa că nu te sfii!" Mă îndemna dar mi s-a părut foarte ciudat să fac un poem doar ca să aibă de ce râde. Pentru că băuse foarte mult, faţa lui era roşie şi ardea în lumina torţei. A spus: „Regina a trăit mulţi ani singură şi în solitudine. Am privit asta cu nelinişte. E îmbucurător să priveşti copii care fac năzbâtii lângă ea." Şi a plecat să se uite la prinţi, care au fost duşi la culcare, luându-i din scutecele lor. Cânta:

Dacă n-ar fi pini mici în câmp
Cum aş putea găsi simbolul celor 1000 de ere?

Oamenii au considerat că e mai potrivit să cânte melodia asta decât să facă una nouă. În următoarea seară cerul era în ceaţă; pentru că părţile diferite din palat sunt construite compact în rânduri apropiate puteam doar să îl zăresc din verandă. Admiram recitarea ultimei nopţi cu doica Madam Nakadaka. Doamna aceasta gândeşte profund şi este educată.

Am plecat acasă pentru un timp. Pentru ceremonia de cincizeci de zile a celui de-al doilea prinţ, care începea în ziua a cincisprezecea a lunii Sociabile, m-am întors dimineaţa devreme la palat. Doamna Koshosho s-a întors la lumina stânjenitoare a zilei. Noi două locuim împreună; camerele noastre sunt lipite şi le punem împreună, fiecare ocupând-o în întregime când cealaltă e plecată. Când suntem împreună punem un kicho între ele. Lordul prim ministru spune că probabil bârfim despre alţii. Poate că unii nu ne cred, dar cum pe aici nu sunt străini neprietenoşi nu suntem foarte entuziasmate de bârfă.

Am mers în audienţă la regină. Prietena mea purta uchigi din brocart roz şi alb, un karaginu roşi şi o trenă cu model. Rochia mea era cu roşu, mov şi verde deschis. Karaginu era verde şi roşu. Modelul frecat pe trenă era de ultima modă şi ar fi fost poate mai potrivit dacă o doamnă mai tânără l-ar fi purtat. Erau şaptesprezece doamne la curtea Maiestăţii Sale regele care s-au prezentat dinaintea reginei. Doamna Tachibana de rangul al treilea servea la masa regală. Doamnele Kodayu şi Shikibu pe balcon. Servirea cinei tânărului prin august a căzut în sarcina doamnei Koshosho. Maiestăţile Sale stăteau

pe podiumuri (câte unul pentru fiecare). Soarele de dimineaţă strălucea şi am simţit mult prea multă strălucire în prezenţa lor. Regele purta o robă cu mâneci înguste. Regina era îmbrăcată în roşu ca de obicei. Kimonourile ei de la interior erau mov şi roşii cu verde închis şi două nuanţe de galben.

Roba de la exterior a maiestăţii sale era din brocart de culoarea strugurelui[163], iar veşmântul interior era alb şi verde – cu totul deosebite şi moderne atât în model cât şi în culoare.

Era mult prea strălucitor să fii în prezenţa lor, aşa că m-am retras uşor într-o cameră interioară. Doica, Madam Nakadaka, ţinându-l pe tânărul prinţ în braţele sale, a venit către sud printre baldachinele regelui şi reginei. Este mică de statură dar are o ţinută imounătoare. Era perfect liniştită şi serioasă şi un bun exemplu pentru tânărul prinţ (care atunci nu avea nici două luni!). Purta un uchigi de culoarea strugurelui şi un karaginu fără model alb şi roz. În acea zi cu toţii au făcut tot posibilul să se împodobească. Cineva avea un mic defect în combinaţia de culori de la încheietură. Când a mers în faţa regelui şi a reginei să ducă ceva, nobilii şi înalţii oficiali au observat. După aceea, doamna Saisho a regretat profund. Nu era atât de rău; doar una din culori era puţin prea deschisă. Doamna Kotaiyu purta o rochie purpurie necăptuşită şi peste ea un uchigi de culoarea prunelor mai închise şi mai deschise care avea falduri pe margine. Karaginu era alb şi roz. Doamna Gen Shikibu părea că poartă mătase cu model roşi şi mov. Unii spuneau că nu este potrivit fiindcă nu e brocart. Astfel de păreri sunt prea convenţionale. Poate apărea critică acolo unde dorinţa de gust e prea vizibilă, dar ar fi mai bine să criticăm manierele. Hainele sunt mai puţin importante prin comparaţie.

Ceremonia în care se dă mochi prinţului se termină şi masa este luată. Misu din anticameră a fost ridicat şi am văzut doamna stând înghesuite pe partea de vest a platformei. Acolo erau Doamna

163 Numele acestor culori sunt traduse în termeni moderni. Numele japoneze pentru culori de rochii erau toate culori combinate, care erau adesea numite după flori sau plante. Aceste nume nu au putut transmite corect ideea. De exemplu, ce este aici tradus ca *roz şi alb*, ar fi fost în acele zile numit *cireaşă*, reprezentând imaginea unui cireş în floare.

Tachibana de rangul al treilea și Naishi Nosuké, servitoarea mai tânără a prinților stând în ușă. În anticamera de est lângp *shioji*[164] erau doamne de rang înalt.

Am mers să o caut pe Doamna Dainagon și doamna Koshosho, care stăteau la est de podium. Maiestatea sa stătea pe podium cu masa în față. Decorațiunile mesei erau nemaipomenit de frumoase. Pe balconul de sud stăteau Ministru de Dreapta și de Stânga și Șambelanul, primii ofițeri ai prințului moștenitor și ai reginei și Marele Consilier Shijo, cu fața spre Nord, Vestul fiind locul cel mai onorabil. Nu erau oficiali de rang inferior. După aceea au început să se distreze. Curtenii au stat pe coridorul de sud-est al clădirii. Cei patru oficiali inferiori și-au luat locurile obișnuite (pe treptele din fața regelui și reginei) pentru a cânta ceva. Erau Kagemasa, Korekazé, Yukiyoshi, Tonomasa. Din scaunul de deasupra Marele Consilier Shijo dirija. To-no-Ben cânta la lăută, Tsunetaka cânta la harpă (koto). Locotenentul-general din garda de stânga și Consilier de Stat cânta la flaut. Câțiva străini s-au alăturat muzicii. Unul a făcut o greșeală și a fost șuierat. Ministrul de Dreapta a lăudat koto-ul cu șaisprezece corzi. A devenit prea binedispus, și a făcut o greșeală foarte mare, care i-a cutremurat până și pe spectatori.

Darul primului ministru a fost: două flauturi puse în cutii.

164 Uși de hârtie

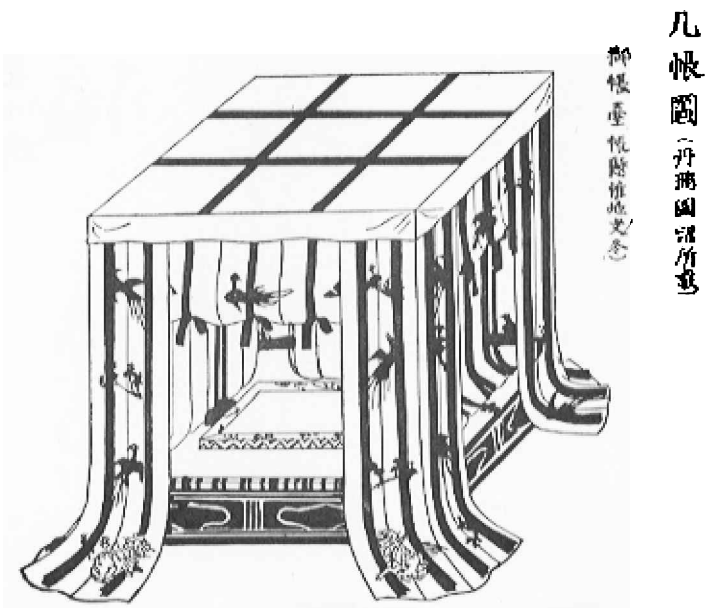

PLATFORMĂ CU PARAVAN PREGĂTITĂ
PENTRU REGALITATE

III
JURNALUL LUI IZUMI SHIJIBU
1002-1003 d. Hr.

Trecuseră multe luni de regret pentru Lume[165], mai degrabă învăluite în ceaţă decât ca un vis. Deja se terminase a zecea zi a lunii Deutzia. Sub copaci se întindea o umbră mai întunecată, iar iarba de pe terasament era mai verde. Aceste schimbări, pe care nu toţi le observaseră, ei i se păreau frumoase, şi în timp ce le contempla un om se strecură prin spatele gardului viu. Fu puţin curioasă, dar când se apropie de ea, îl recunoscu pe pajul prinţului mort[166]. Venise într-un moment de tristeţe, aşa că ea îi spuse „Nu trebuia să vii mai demult? Trebuia să vorbim despre trecut." „Nu ar fi fost arogant? Iartă-mă. În munţi templele venerau. E trist să nu fii legat de nimic, şi dorindu-mi să slujesc din nou, am mers la Prinţul Sochi-no-miya."

„Minunat! Acel Prinţ este foarte elegant şi îl cunosc. Se poate să fie ca în vremurile de altădată?" (neînsurat) spuse ea, iar el răspunse „Nu, dar este foarte milostiv. M-a întrebat dacă te mai vizitez şi acum. I-am răspuns că da. Apoi, rupând o ramură de Tachibana[167], Înălţimea Sa a spus să ţi-o dăruiesc şi să observ cum o primeşti." Prinţul se gândea la vechea poezie:

---

165 În scrierile doamnelor din acele timpuri, *Lumea (yononaka)* este adeseori folosit ca sinonim pentru relaţie de dragoste; relaţiile lor cu bărbaţi.

166 Prinţul Tametaka, al treilea prinţ al împăratului Rezrei care a domnit în 968-969. Prinţul a murit pe 13 iunie, 1002. Fusese iubitul lui Izumi Shikibu.

167 Un fel de portocal.

Mireasma florilor de tachibana în mai
Amintește de mânecile parfumate al celui care nu mai este printre noi.
Așa că am venit – ce să-i transmit?

Era rușinos să răspunzi printr-un mesaj oral prin intermdiul pajului, iar Prințul nu scrisese nimic; nemulțumită, dar dorindu-și totuși să răspundă cumva, scrise o poezie și i-o dădu pajului:

Această mireasmă trezește într-adevăr amintiri
Dar mai degrabă, decât să-ți amintești de acel altcineva,
Să auzi vocea cucului[168]

Prințul stătea pe veranda palatului său, iar când pajul se apropie de el cu o figură serioasă, îl conduse într-o cameră înăuntru și îl întrebă „Ce este?" Pajul îi arătă poezia.

Prințul o citi și scrise răspunsul:

Cucul cântă pe aceeași ramură
Cu vocea neschimbată,
Această să o știi.

Prințul îi înmână pajului poezia și se îndepărtă, spunând „Nu o dezvălui nimănui, aș putea fi considerat îndrăgostit." Pajul i-a dus poezia domniței. Versurile erau încântătoare, dar era mai înțelept să nu scrie prea des (așa că nu răspunse).

A doua zi după prima lui scrisoare, fu trimisă poezia:

Ție mi-am trădat inima—
Vai! Mărturisirea

168 Cucul cântă când tachibana este în floare. Aici, *cucul* înseamnă tânărul prinț. Aici este deci o sugestie dacă el alege să o ia.

E și mai dureroasă
Jalnice zile.

Sentimentul nu avea temei, dar nefiind instruită în singurătate și ispitită, ea îi răspunse:

Dacă deplângi ziua de azi
În această clipă inima-ți
O poate simți pe a mea
Căci în amărăciune
Lunile și zilele s-au destrămat.

El îi scria des iar ea răspundea uneori, simțind cum singurătatea ei este puțin alinată. Primi o altă scrisoare. Formula sentimente foarte delicate:

[*Te-aș*] *consola cu vorbe de alinare*
Dacă rostite în zadar
Nu ar mai putea fi schimbate.

Să-ți vorbesc despre cel plecat dintre noi; cum ar fi [ca tu] să vii discret într-o seară?

Răspunsul ei:

Gândindu-mă la alinare, îmi doresc să vorbesc cu tine, dar fiind o ființă fără rădăcini, nu am speranța să pot sta dreaptă. Nu am picioare [adică nu pot veni la tine].

I-a scris întocmai, iar Înălțimea Sa a decis să vină în calitate de persoană fizică.

Era încă ziuă și își chemă în taină servitorul Ukon-no-zo, care de obicei fusese mijlocul prin care scrisorile ajunseseră la Prinț și îi spuse „Plec undeva." Bărbatul înțelese și se ocupă de pregătiri.

Înălţimea sa sosi într-un lectică modestă şi îl puse pe paj să-l anunţe sosirea. Fu jenant. Ea nu ştia ce să facă; nu se putea preface că e rece, după ce îi trimisese un răspuns chiar în ziua aceea. Nu se putea îndura să-l pună să se întoarcă fără măcăr să-i calce pragul. „Doar o să vorbesc cu el", se gândi şi puse o pernă lângă uşa de la asfinţit pe verandă, invitându-l pe prinţ acolo. Oare din cauză că toată lumea îl admira atât i se părea atât de fascinant? Asta nu făcea altceva decât să-i sporească precauţia. În vreme ce vorbeau, luna începu să strălucească afară şi deveni incomfortabil de strălucitoare.

„Pentru că am fost izolat de societate şi am trăit în umbră, nu sunt obişnuit cu un loc atât de luminos ca acesta", spuse el. Era prea jenant. „Permite-mi să vin lângă tine; nu voi fi necioplit, ca alţii. Nu mă vei mai primi de-acum înainte, nu?" „Bineînţeles că nu! Ce idee stranie! Cred că doar în seara aceasta vom vorbi împreună, nu mai mult!" Noaptea trecea cum vorbeau aşa încetişor. „Vrei să ne petrecem noaptea astfel?" întrebă el:

Noaptea se scurge
Niciun vis nedesluşit nu visăm
Ce-o să-mi rămână mie din noaptea asta de vară?

Iar ea:
Gândindu-mă la lume
Îmi ţin de urât în pat mânecile ude de lacrimi.
Să visezi liniştit vise dulci—
Nu există noapte pentru aşa ceva.

El: „Nu sunt cineva care să-şi poată părăsi uşor casa. Mă poţi crede necioplit, dar sentimentele mele pentru tine devin şi mai înflăcărate." Şi se furişă în cameră. Se simţi foarte jenat, dar au continuat să vorbească, iar în zori s-a întors acasă.

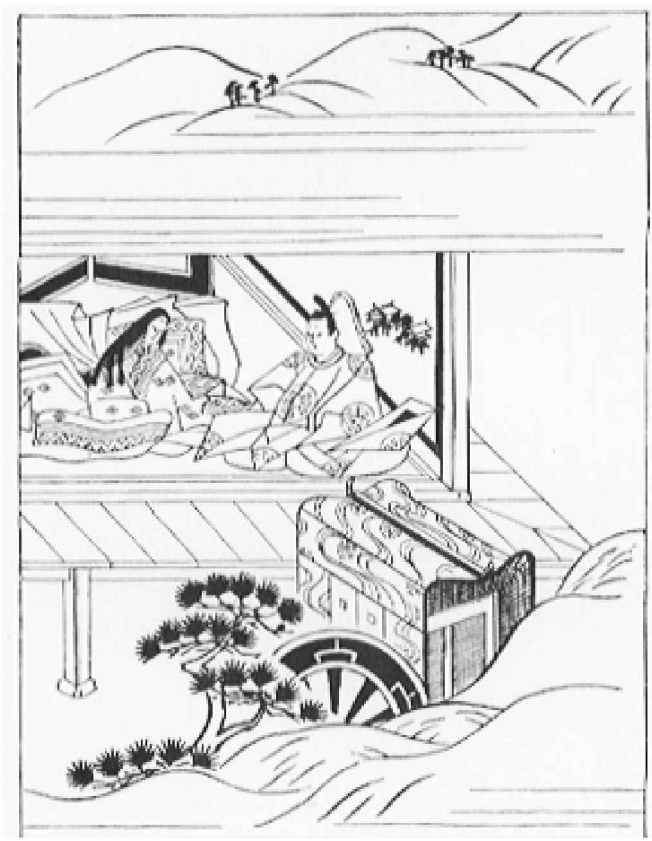

„ÎNĂLŢIMEA SA VENI ÎNTR-O LECTICĂ MODESTĂ“

Scrisoarea de a doua zi:

Cum te gândești la mine? Mă simt tulburat—

Poate ție ți se pare lesne să vorbești de dragoste,
Dar sentimentele mele din dimineață—
Cu nimic nu se pot compara!

Ea răspunse:

Dacă mi-e lesne sau nu—
Gândurile nu zăbovesc prea mult ei
Căci pentru întâia oară [m-am] prins în mreajă.

Vai, ce ființă! Ce a făcut! Prințul i-a vorbit atât de tandru! Îi păru rău, iar mintea îi era tulburată. Tocmai atunci sosi pajul. Aștepta o scrisoare, dar nu sosise niciuna. Fu dezamăgită; cât era de îndrăgostită! Când pajul se întoarse, îi dădu o scrisoare.

Scrisoarea:

Dacă inima mi-ar fi permisă măcar să simtă durerea așteptării!
Se prea poate ca așteptarea să doară mai puțin—
Astă-seară să nu mai aștept nici—

Prințul o citi și fu copleșit de milă, dar trebuie totuși să existe cumpătare [în ieșirile nocturne]. Afecțiunea sa pentru Prințesa lui este neobișnuit de mărunt, dar s-ar putea gândi că e ciudat să plece de acasă în fiecare noapte. Poate se va abține până când doliul pentru prințul decedat se încheie[169] e un semn că dragostea lui nu e profundă. Iar un răspuns sosi după căderea nopții.

Dac-ar fi spus că mă așteaptă din tot sufletul ei,

169 Perioada de doliu urma să se termine pe 13 iunie, 1003

Fără ezitare m-aș fi urnit din loc
Către casa iubitei mele!

Când mă gândesc cât indiferent te gândești la mine!

Răspunsul ei:

De ce m-aș gândi la tine cu indiferență?

Sunt o picătură de rouă
Atârnând de o frunză
Și totuși nu sunt zbuciumată
Căci se pare că pe ramura asta am trăit
De dinainte de facerea lumii.

Te rog gândește-te la mine precum la picătura de rouă instabilă care nu poate trăi decât dacă frunza o susține.

Înălțimea sa primi scrisoarea. Vru să vină, dar trecură zile întregi fără să-și îndeplinească dorința. În ziua fără de lună [ultima zi din lună] ea îi scrise:

Dacă trece ziua
Vocea ta înăbușită de aprilie, o, cucule
Când o pot auzi?

Trimise poezia, dar pentru că Prințul avea prea mulți vizitatori, ajunse la el abia a doua zi dimineața. Răspunsul lui:

Cântecul cucului primăvara e plin de suferință.
Ascultă și vei auzi cântecul lui de vară
Complet de astăzi[170]

170 *Cucul cântă pe un ton jos la începutul primăverii, dar când trece luna aprilie, vocea lui devine mai tare și mai clară. Este una dintre păsările favorite din Japonia.*

Și așa veni în sfârșit, evitând să fie văzut de lume. Doamna se pregătea pentru a merge la templu, și se purifica religios. Gândindu-se că vizitele rare ale Prințului îi trădau indiferența și presupunând că venise doar ca să-și demonstreze compasiunea, își continuă noaptea absorbită de sarcinile religioase, vorbind foarte puțin cu el.

Dimineața, Prințul spuse: „Am petrecut o noapte minunată"—

N-am mai întâlnit acest sentiment
Am aproape unul de altul
Și totuși noaptea a trecut fără ca sufletele noastre să se întâlnească.

Și adăugă: „Sunt atât de nefericit."

Ea îi simți suferința și îi păru rău pentru el; spuse:

Inima-mi e îngreunată de o nesfârșită durere
Și nopțile trec una după alta
Fără să pun geană pe geană.

Pentru mine nu e nimic nou.

2 Mai. Prințul îi scrise: „Te duci la templu azi? Când vei fi acasă din nou?"

Răspunsul:

La vremea ei ușoara cădere a ploii se va sfârși.
La noapte o să scot din pat rădăcina de ayame.[171]

171 Sensul acestui poem este vag. Ayame poate însemna iris sibirica-ploaia-se oprește, întuneric- acestea sunt omonime în Japoneză. A cincea zi a celei de-a cincea luni era o zi de sărbătoare și oamenii își împodobeau casele cu iris sibirica, așa că ultimul vers poate însemna că voia să se pregătească de festival. Dacă luăm cuvântul ayame cu sensul de se oprește ploaia, atunci putem înțelege poemul în felul următor: „Este anotimul umed acum, și îmi plouă în inimă. În seara asta merg la templu să mă rog să se sfârșească sezonul ploios (și să-mi alung întunericul din suflet.) Apoi, vreau să vii."

A plecat la templu și s-a întors peste două sau trei zile găsind o scrisoare [de la el]:

Inima mea tânjește după tine, și îmi doresc să te văd, dar mă descurajează comportamentul din noaptea trecută. Sunt trist și rușinat. Să nu crezi că rămân acasă pentru că sentimentele mele nu sunt adevărate.

Are o inimă de gheață, dar nu o pot uita.
Timpul șterge orice amărăciune, dar adâncește dorul
Care m-a copleșit astăzi.

Sentimentele mele nu sunt neînsemnate, deși—

Răspunsul ei:

Vei mai veni? Nu pot crede cuvintele tale,
Căci nici măcar o umbră
Nu trece prin fața casei mele pustii.

Ca de obicei, prințul veni neanunțat. Doamna nu credea că va veni deloc și fiind obosită cu ritualurile religioase de zile întregi, adormi. Nimeni nu a auzit bătăile ușoare în poartă. El, pe de altă parte, auzise niște zvonuri și bănuind prezența altui amant, se retrase în liniște. O scrisoare sosi a doua zi dimineața:

Am așteptat în fața porții tale închise
Fără să mi se deschisă.
Așadar, a devenit simbolul inimii tale nemiloase!

Am gustat amărăciunea dragostei și m-am compătimit.

Apoi și-a dat seama că venise cu o noapte înainte – ea adormise pe neștire – și îi răspunse:

Cum poți scrie acest gând?

Poarta din lemn prețios era bine închisă
Nu aveai cum să deslușești inima.

Numai suspiciuni – O, de-aș putea să-mi descopăr inima [ție]!

În noaptea următoare dori să vină din nou, dar a fost sfătuit să nu plece. Îi era teamă de părerea Șambelanului și a Prințului moștenitor, așa că vizitele au devenit tot mai rare. Prin ploile necontenite doamne se uita la nori și se gândea cum vorbește lumea de la curte despre ei. Avusese mulți prieteni; acum rămăsese doar Prințul. Cu toată că oamenii inventau diverse lucruri despre el, ea credea că nimeni nu poate ști vreodată adevărul. Prințul scrise o scrisoare despre ploaia monotonă.

Te gândești doar la ploile interminabile
Care cad necontenit peste tot
Ploaia cade și în inima mea—
Zile lungi și melancolice.

Te făcea să zâmbești că profita de orice ocazie să-i scrie o poezie, și ea simțea de asemenea că era o perioadă de suflet.

Răspunsul:

Neștiind de tristețea din sufletul tău,
Cunoscând doar ploaia din al meu.

Iar pe altă hârtie scrise altă poezie:

Se scurge trista viață a lumii—
Ziua de azi cu lunga { ploaie
meditație nu poate fi cunoscută

Marele { val
potop va fi depășit.
Mai e mult? [până vei veni].

Prinţul citi scrisoarea iar mesagerul se întoarse cu răspunsul:

Om neajutorat,
Sunt ostenit până şi de viaţă.
Nu doar pentru tine sub cer
Plouă şi e trist.

Pentru amândoi e o lume absurdă.

Era a şasea zi a celei de-a Cincea luni – ploaia încă nu se oprise. Prinţul fusese mult mai impresionat de răspunsul său din ziua anterioară, ce fusese mai amplu în sentimente, iar în acea dimineaţă presărată de ploi grele a trimis cu multă bunătate o căutare în ceea ce o privea.

Teribil era sunetul ploii...
La ce m-am tot gândit
Pe parcursul întregii nopţi
Ascultând ploaia bătând în geam?

Eu eram adăpostită, însă ploaia se afla în inima mea.

Domnişoara i-a scris, astfel, Prinţului iar el s-a gândit, „Mai există speranţă."

Poemul său:

Întreaga noapte, la tine m-am gândit, numai –
Cum poţi într-o casă unde nu mai este nimeni altcineva
Să dai uitării ploaia?

La prânz, oamenii se gândeau la inundaţia Râului Kamo iar mulţi s-au dus să o privească, Prinţul fiind printre ei. El a scris:

Cum ești tu, în prezent? Eu tocmai ce-am revenit de la a privi inundația.

Senzația din inima mea este asemeni apelor ce se revarsă din inundație
Însa mai adânci în sentimentul inimii mele.

Tu știi toate acestea?

Ea a scris:

Către mine apele nu se revarsă
Nu există nici o adâncime aici
Deși lunca este inundată.

Cuvintele nu sunt de ajuns.

Cu acestea ea i-a răspuns; iar Înălțimea sa se hotarî să vină, comandând parfumuri pentru sine. Chiar atunci bătrâna sa doică Jijo-no-Menoto, își făcu apariția: „Unde te duci?" spuse ea. „Oamenii vorbesc despre acest lucru. Ea nu este o domnișoară de rang înalt. De îți doresti să te servească, o poți chema aici în calitate de slugă. Ieșirile tale lipsite de demnitate sunt foarte dureroase pentru noi. Mulți bărbați o vizitează, iar lucruri stranii se pot întâmpla. Toate aceste lucruri nelalocul lor au fost sugerate de Ukon-no-Zo[172]. El a fost cel care l-a acompaniat pe răposatul prinț. Dacă umbli noaptea, nimic bun nu poate ieși de aici. Îi voi spune primului ministru[173] despre persoanele care te însoțesc în aceste vizite nocturne. Pot apărea shimbări în lume. Nimeni nu poate ști ce se va întâmpla mâine. Răposatul ministru te-a iubit mult și l-a rugat pe acesta să

172 Un ofițer din gardă. Pare să fi fost un slujitor al răposatului prinț Tametaka, înainte de a-l sluji pe actualul prinț.
173 Primul-ministru Fujiwara-no-Michinaga, cel mai puternic om al epocii. (A se vedea introducerea și jurnalul Murasaki Shikibu.

te privilegieze. Trebuie să te abţii de la aceste indiscreţii până când afacerile de cuvânt vor fi încheiate."

Prinţul spuse: „Unde mă pot duce? Sunt atât de plictisit, fiind în căutarea unor activităţi temporare. Oamenii sunt nesăbuiţi să înţeleagă mai mult din acest lucru."

Spuse acestea, deşi cu multă durere în ceea ce o privea. Pe lângă acestea, el o considera drept nedemnă de el, şi chiar îşi dorea să o aducă la palat [drept concubină]. Pe de altă parte, se gândi că în acea situaţie, lucruri mult mai dureroase la auz ar fi spuse, şi că în problemele lui spirituale, zilele se scurseră.

În sfârşit o vizită. „Nu am putut veni în ciuda dorinţei mele. Te rog, nu te gândi că te neglijez. Vina se regăseşte în tine; Am auzit că există o mulţime din prietenii tăi care sunt geloşi în ceea ce mă priveşte. Acest lucru m-a facut mai rezervat, şi astfel, multe zile s-au scurs."

Prinţul vorbi cu blândeţe, şi spuse: „Vino acum numai pentru noaptea aceasta. Exista un loc ascuns pe care nimeni nu îl poate vedea. Acolo pot vorbi cu mintea împăcată." Lectica fuse adusă în apropierea verandei. Ea fuse forţată să intre în cadrul său şi să meargă, contrar voinţei sale, cu inima îndoită. Continua să se gândească la faptul că oamenii vor afla, însă întrucât noaptea era foarte avansată, nimeni nu-i descoperi. Vehiculul fuse adus în linişte către un coridor în care nu se afla nimeni, loc în care el ieşi.

El şopti: „Coboară repede, căci luna este foarte strălucitoare." Deşi temătoare, ea se supuse cu grabă. Aici nu există nimeni care să ne poată vedea; de acum înainte ne vom întâlni aici. La cinstita ta locuinţă sunt întotdeauna îngrijorat în privinţa altor bărbaţi. Nu m-aş putea relaxa niciodată acolo". Cuvintele sale erau blânde, iar în zori o ajută să se urce în lectică şi spuse, „Mi-aş dori să pot merge cu

tine, însă fiind deja lumina zilei, mă tem că oamenii vor crede că am petrecut noaptea în afara Curții".

El rămase în palat, iar ea, în drumul său spre casă, se gândi la strania întâlnire și la zvonurile ce vor circula despre ea – însă, frumoasele trăsături ieșite din comun ale Prințului în lumina răsăritului îi rămaseră întipărite în minte.

Scrisoarea ei:
Mai repede ți-as îndemna timpuria întoarcere de seară
Decât să te mai fac vreodată să apari din răsărit
Este atât de dureros.

Răspunsul său:

Să te văd îndepartându-te în zorii dimineții –
Comparând,
Ar fi fost mai bine să mă reîntorc în seară, fără satisfacție.

Să ne dăm voie să alungăm asemenea ganduri. Nu pot ieși în această seară din pricina spiritului rău. [Pe care l-ar putea întâlni]. Numai pentru a te aduce, mă aventurez.

Ea avu un sentiment de suferință întrucât acest lucru nu putea continua la nesfârșit. Însă el sosi cu aceeași lectică și spuse „Repede, repede!". Ea se simți rușinată din pricina cameristelor sale, însă se avântă în caleașcă. În același loc în seara trecută fură auzite voci, astfel încât se îndreptară spre o altă clădire. În zori, el se plânse de cântul cocoșului și conducând-o gingaș spre lectică, merse cu ea afară. Pe drum, el spuse, „În astfel de momente, vino cu mine întotdeauna" iar ea întrebă: „Cum poate fi întotdeauna astfel?" Atunci el se întoarse.

Două sau chiar trei zile se scurseră; luna era încântător de strălucitoare; ea merse spre verandă să vadă dacă primise vreo scrisoare:

Ce faci în momentul acesta? Priveşti către lună?

Te gândeşti, împreună cu mine
La luna de la capătul muntelui?
În memorie deplângând scurta şi dulcea noapte –
Ascultând cocoşul, treaz mult prea curând!

Mult mai agreabila decât de obicei era această scrisoare, întrucât gândurile sale, zburau prin sclipitoarea noapte cu lună la momentul în care ea era înfricoşată de ochii oamenilor aţintiţi pe palatul Prinţului.

Răspunsul:

În acea noapte
Aceeasi lună străluci în jos
Gândindu-mă, astfel privesc
Însă inima îmi este nesatisfăcută
Iar ochii imi sunt nefericiţi
Numai cu vederea lunii

Ea cugetă în singurătate până când se crăpă de ziuă. În noaptea următoare Prinţul sosi din nou însă ea nu află acest lucru. O doamnă locuia în casa din faţa sa. Însoţitorul Prinţului vază o lectică oprindu-se în faţa acesteia şi îi spuse Înălţimii Sale: „Cineva deja a sosit – este o lectică." „Să ne retragem", spuse Prinţul şi îşi văzu de drum. Acum putea avea încredere în zvonuri. Era înfuriat din cauza ei, însă nefiind în stare să ii pună capăt, scrise: „Ai auzit că am fost la tine seara trecută? Mă întristează faptul că nu ştii nici măcar atat.

În partea opusă a dealului de pini unde fata se roagă pentru tine
Valurile erau înalte – acest lucru l-am văzut.
Însă priveliştea de astăzi, O, de rău augur![174]

174 *Dacă inima mea devine necredincioasă, şi bate pentru un alt bărbat,/Pot valuri trece peste deal de pini, unde am un pin pentru iubitul meu!*

Ea primi scrisoarea într-o zi ploioasă, parcă făcută pentru dezastru! Suspecta vorbe calomnioase.

Întotdeauna tu singur ai reprezentat singurul meu țel dezirabil
Ce valuri te pot conduce departe!

Astfel răspunse, însă Prințul fiind oarecum îngrijorat de vederea situațiilor din noaptea trecută nu îi scrise o perioadă îndelungată de timp.

Însă, în sfârșit:

Iubirea și misterul în diverse forme
Îmi trec prin minte și nu îmi dau niciodată pace.

Își dorea să răspundă însă era rușinată de ea însăși, asa că scrise numai:

Să fie totul așa cum îți dorești, vino sau nu, însă să plec cu fără sentiment amar mi-ar însenina suferința.

Din acel moment, el rareori mai trimise scrisori. Într-o seară luminată de o lună strălucitoare ea stătea cu gânduri îndurerate. Simțea o mare invidie pentru lună în seninul său curs și nu se putu abține să nu îi scrie Prințului

În casa sa părăsită
Ea privește spre lună –
Însă el nu sosește
Iar ea nu își poate deschide sufletul
Întrucât nu există nimeni care o va asculta

Își transmise pagina pentru a îi da poemul lui Ukon-no-Zo. Chiar atunci, Prințul discuta cu alții în fața Regelui. Când se retrase din prezența acestuia, Ukon-no-Zo primi scrisoarea. „Pregătește lectica",

spuse, și merse la ea. Domnița stătea în apropierea verandei privind cerul și simțind că cineva se apropia pe măsură ce aceasta se apropia. El nu era în îmbrăcămintea de Curte, ci în hainele sale fine, de zi cu zi, mult mai plăcută privirii. El plasă poemul în liniște în fața ei, pe capătul evantaiului său, spunând, „Din moment ce mesagerul tău s-a întors prea curând, fără să îmi aștepte răspunsul -". Ea îl trase mai aproape cu evantaiul său.

Prințul păru să cântărească dacă să pășească înăuntru sau nu, însă merge afară, în grădină, cântând: „Iubita mea este asemeni unei picături de rouă pe o frunză". În sfârșit se apropie și spuse: „Va trebui să plec în noaptea aceasta. Am venit în secret, însă într-o noapte într-atât de luminoasă pe cât este aceasta pot scăpa fără să fiu văzut. Mâine va trebui să rămân în cadrul îndatoririlor religioase iar oamenii vor deveni suspicioși dacă nu mă voi afla acasă. „El era pe punctul de a pleca atunci când ea – „Oh, de-ar veni un val! Așa o altă strălucire, mai dulce decât cea îngerească ar putea să mai rămână aici o perioadă. El simți că ea era mult mai prietenoasă decât admiseseră alții. „Ah, draga mea," spuse, și urcă pentru un timp, iar apoi plecă, spunând:

Gonit fără voie de lună pe drumul său înnorat
Trupul său pleacă, însă nu și inima sa.

Atunci când el fu plecat, ea își suflecă haina și citi poemul său în lumina lunii.

Ea privește spre lună,
Însă toate gândurile sale sunt despre mine
Auzind acestea
Mă atrage lângă ea.

Câtă fericire! El părea să o fi considerat o femeie fără valoare însă se pare că s-a răzgândit, se gândi ea. Prințul, la rândul său, se gândi că domnișoara îi va fi de folos când va dori să se amuze, însă chiar

în momentul în care se gândea la asta, îi fu spus că Major – General era preferatul său, fiind cel care o vizita în timpul zilei. Însă, alţii spuneau, de asemenea „Hyobukyo este un alt iubit al ei". Prinţul fu descurajat de aceste cuvinte şi nu îi mai scrise.

Într-o zi, micul paj al Majestăţii sale care era iubitul uneia dintre slujitoarele ei, sosi acasă. În timp ce discutau, pajul fu întrebat dacă ajunsese vreo scrisoare, el răspunzând. „Nu. Într-o zi Stăpânul meu sosi, însă găsi o trăsură la poartă. Din acel moment nu a mai scris scrisori".

Mai mult, el a auzit că şi alţii vizitează locul. „Când băiatul era plecat, asta a fost spus. Ea a fost foarte umilită. Nu i-au aparţinut niciun gând de îngâmfare sau dorinţă pentru dependenţă materială. Numai atunci când era iubită şi respectată îşi dorea dragostea lui. Înstrăinarea de orice fel ar fi fost suportabilă, însă numai la gândul ca el ar suspecta-o de asemenea gânduri ruşinoase îi frângea inima. În mijlocul deplângerii situaţiei ei nefericite, o scrisoare i se aduce.

Sunt bolnav şi foarte împovarat de griji zilele astea. De curând ţi-am vizitat căminul, dar iată la un moment nepotrivit. Mă simt de parcă sunt răpit de bărbăţie.
Dar lasă aşa-
Nu mă voi uita spre plajă-
Pentru că mica barcă a marinarului a plecat deja.

Răspunsul ei:
Ai auzit lucruri de nespus despre mine. Sunt umilită şi este dureros pentru mine să continui să scriu în continuare. Probabil asta va fi ultima scrisoare.
Langă ţărmul rătăcirii
Cu inima în flăcări şi mânecile ude,
Eu sunt acela care pluteşte în derivă, pe barca marinarului.

Era deja cea de-a Şaptea luna. În cea de-a şaptea zi a primit multe scrisori de la persoane distinse să îşi arate respectul pentru iubirea

lor divina[175], dar inima ei nu era atinsă de către ele. Ea se gândea doar la faptul că fusese uitată complet de către Prinţ, care nu ratase o aşa ocazie să îi scrie, dar [într-un final] ajunge un poem:

Iată! că am devenit asemenea unui Zeu Cioban
Care poate numai să se uite la Cea Care Împletește
Dincolo de Râul Raiului.

Domniţa a văzut ca el nu o putea uita, şi era încântată.
Poemul ei:

Nici nu mă pot uita înspre acel mal
Acolo unde Zeul Cioban așteaptă
Stelele iubirii ar putea să ma evite.

Majestatea Sa ar citi, şi simţea că nu trebuie să o abandoneze. Spre ziua cu luna ascunsă [sfârşitul lunii] el îi scrise:
Sunt foarte singuratic. Te rog să îmi scrii câteodată ca unuia dintre prietenii tăi.

Răspunsul ei:

Pentru că nu te trezești nu poţi auzi-
Vântul suspină printre trestii-
Ah, nopţi şi nopţi de Toamnă!

Mesagerul care a luat poemul s-a întors cu altul de la el:
O, draga mea, cum poţi crede că somnul meu este netulburat? În ultima vreme gândurile triste m-au năpădit şi somnul nu este lin niciodată.
Vântul suflă peste trestii-
Nu voi dormi, dar ascultă
Chiar daca suspină, îmi încântă inima.

175 Pentru Festivalul stelelor din a şaptea zi a lunii a şaptea vezi notele de la paginile 23, 24, ale Agendei Sarashina. În această seară există obiceiul de a scrie scrisori sau efectua vizite în memoria iubiţilor celeşti.

După două zile, spre seară, a venit pe neașteptate, și și-a tras palanchinul în curte. Cum ea nu îl mai văzuse ziua, el a fost rușinat, spusese, dar nu a avut ce să facă. A plecat degrabă și nu a mai scris pentru multă vreme astfel încât frica a început să îi umple inima, așa că într-un final ea îi scrise:

Cu greu Toamna își drege zilele
De la el niciun mesaj-
Tăcere apăsătoare!

Dulci sunt promisiunile unui bărbat, dar ce diferită îi este inima!

Apoi el scrise, că deși el nu o uitase, în ultima vreme nu putea părăsi palatul.

Deși zilele trec
Și alții pot uita
Nu pot uita acel gând
De la acea întâlnire de seară
Dintr-o zi de toamnă.

Domnița era demnă de milă, neavând pe cine să conteze, și încercând să reziste ținându-se de incerta consolare a unei vieți plină de sentimente. Reflecția doar îi creștea nemernicia, iar apoi când a opta lună veni, merse la Templul Ishiyama[176], să își reînvie sufletul trist timp de șapte zile cât avea să stea acolo.

Într-o zi Prințul îi spuse pajului său: „A trecut mult timp de când nu am mai scris; uite o scrisoare pentru ea". Pajul îi răspunse: „Am fost acum câteva zile pe la casa ei și am auzit că a plecat la Templul Ishiyama". „Este deja târziu, dar mâine dimineață te vei duce acolo". Scrise o scrisoare, iar pajul merse cu ea la Ishiyama.

Mintea ei nu era în prezența lui Buddha, ci acasă la Orașul Regal. Se gândea că dacă ar fi fost iubită de către el de la început, nu ar fi fost

176 Templul Ishiyama se află la aproximativ cinci mile est de Kioto. Pentru a ajunge acolo trebuie să treci peste Osaka, și bariera de la Seki la poalele Muntelui Seki, unde călătorii au fost opriți și cercetați. Templul are o vedere spectaculoasă de la distanță a Lacului Biwa.

pribegiri ca asta. Era foarte tristă, însă tristeţea o făcea să se roage lui Buddha cu toată inima.

Simţind că cineva se apropie, se uită în jos, gândindu-se cine ar putea să fie. Era pajul Prinţului! Cum tocmai se gândea la Prinţ, îşi trimise degrabă servitoarea să îl întrebe. Scrisoarea a fost deschisă cu mai multă nervozitate ca de obicei. Era după cum urmează:

Se pare că eşti prinsă în învăţăturile lui Buddha. Mi-ar fi făcut plăcere să ştiu despre aşa ceva dinainte. În mod sigur nu sunt o piedică în devoţiunea ta către Buddha. Numai gândindu-mă la calmul tau devin invidios.

Poemul:

Simţi vreodată că sufletul îţi este în urmă
Trecând peste Graniţă?
Nostalgie fără sfârşit!
Când te vei întoarce?

Când ea se afla în vecinătatea sa, el îi scrie arareori-îmbucurător ca el să trimită o scrisoare la aşa o distanţă!

Răspunsul:

Calea întâlnirii(Omi[177]*)*
Ea se gândea că el chiar uitase-
Cine poate fi cel ce trece peste graniţă?

Întrebi când mă voi întoarce- asta este incert.
Pe muntele Nagara (în timp ce)
Pofta mea este către lacul Biwa(ape largi)
Plaja ieşirii
Să nu minţi către Miyako(oraşul regal)

Prinţul citi poemul şi îi spuse pajului: „Îmi pare rău că te deranjez, dar te rog mai mergi o dată"

177 *Acest grup de poeme au la baza lor un joc de cuvinte cu două sensuri, sau toponime ale căror sensuri produc sugestia necesară. Omi este numele provinciei în care sunt Ishiyama şi Lacul Biwa. Aici cuvântul este folosit ca omofon al întâlnirii. Muntele Nagara este aproape de Templul Ishiyama. Nagara este omofon cu „fiind în acelaşi timp (pe munte)."*

Poemul lui:

Te-am căutat pe muntele întâlnirii (Osaka Yama)
Dar nepuntându-te uita
Mi-am pierdut calea în valea cea fără drumuri

Al doilea poem al lui:
Fiind năpădit de tristețe
Doresc să rămân în retragere.
Dar lacul întâlnirii (Omi no umi)
Este după plaja plecării (Uchi de no Hama)

Ea îi scrise înapoi numai poeme:
Lacrimile care nu au putut fi oprite la hotar
Curg către lacul întâlnirii (Omi no umi)

Și pe margine îi scrise:
Lasă-mă să te încerc
Eu și inima mea,
Vino și ispitește-mă înspre orașul regal.

Majestatea Sa nu se gândise atât de departe, să o caute, dar s-a gândit că trebuie să meargă la ea, dupa ce primise astfel de scrisoare. S-a dus și s-au întors împreună.

Poemul lui:
Dragoste fără noroc! Deși a intrat pe Calea Legii Eterne[178]
Cine s-a întors
Și ispitit înapoi în Orașul Regal?

Răspunsul
De pe munte, pe calea mai întunecată cutreier
Pentru că te-am întâlnit încă o dată.

178 *Legea lui Buddha*

Către ziua cu luna ascunsă un vânt devastator bătu. Ploua, iar ea era chiar mai tristă ca de obicei, când o scrisoare fusese adusă. Credea ca Prinţul nu rata o ocazie bună să se intereseze de ea, iar ea nu putea să îi poarte pică.

Poemul lui:

Cu regret mă uit la cerul de Toamnă
Norii sunt în dezordine
Iar vântul este puternic

Răspunsul ei:

O adiere de toamnă mă întristează
O zi de furtună-
Este de nespus!

Prinţul crezu că putea să îi citească adevăratele sentimente, dar zilele trecură până la vizita lui.

A fost dupa a zecea zi a celei de-a Noua Luni. Se trezi şi văzu luna de dimineaţă[179]. Părea o vreme atât de lungă de când nu o mai văzuse. El simţea că ea se uita la lună, aşa că urmat de pajul său, îi bătu la poartă. Domniţa era trează şi medita, pierdută în gânduri, probabil datorită anotimpului. Ea se gândea la ciocănitul de la poartă, dar nu ştia cine îi era vizitatorul. Trezi servitoarea întinsă lângă ea, care dormea adânc. Cea din urmă chemă servitorul. Când el ieşi afară, mergând cu greutate, ciocănitul încetase, iar vizitatorul dispăruse. Musafirul probabil a crezut-o adormită şi s-a descurajat. Cine ar fi putut să fie? Sigur cineva asemenea ei! Omul ei, care ieşise după atâta agitaţie, şi care nu văzuse pe nimeni, se plângea că i se păruse. „Chiar şi în timpul nopţii domniţa noastră este neliniştită, Of aceşti oameni fără pace!" Aşa mormăi el şi se duse înapoi să se culce.

Domniţa se ridică şi văzu cerul înceţoşat. Când dimineaţa veni îşi alunga gândurile, iar în timpul ăsta primi o scrisoare:

Într-o noapte de Toamnă
Palida lună de dimineaţă apunea
Când eu eram întors de la o uşă închisă.

179 Luna descrescătoare este luna de dimineaţa pentru că poate fi văzută după răsărit

El probabil o considera o femeie dezamăgitoare. Însă era fericită că el o asocia cu fiecare anotimp schimbător și că venea la ușa ei când se simțea atras de către frumoasa priveliște a cerului, așa că împături notița pe care tocmai o scrisese și o trimise Înălțimii Sale.

Notițele:

Sunetul vântului, vântul suflă tare de parcă era determinat să sufle și ultimele frunze de pe ramuri. Se înorează amenințător, ploia bate încetișor. Sunt nenorocită fără speranță.

Înainte ca Toamna să se încheie
Mânecile îmi vor fi putrezite de lacrimi
Ploile molatice nu au ce rău să le facă.

Sunt tristă, dar nimeni nu observă că frunzele pomilor și plantelor se schimbă de la zi la zi, la fel și afecțiunea mea pentru el. Anticipând tristețea ploilor lungi de iarnă, frunzele sunt tachinate de vânturi, picăturile de pe frunze pot dispărea în orice moment, ce asemănătoare sunt ele cu viața mea!

Privind frunzele mi se aduce aminte de propria tristețe. Nu pot intra în interior, ci stau pe verandă, poate sfârșitul nu îmi este departe. Simt o vagă mânie la faptul că ceilalți dorm confortabil și nu pot simpatiza cu mine. Chiar acum aud cântecul de departe al unei gâște sălbatice[180]. Alții nu sunt atinși de el, dar eu nu pot suporta sunetul.

Câte nopți iată!
Fără somn-
Numai cântecul gâștelor sălbatice-

Nu mă lăsa să îmi petrec timpul astfel. Voi deschide oblonul și voi privi luna coborând spre orizontul vestic. Pare distantă și de o transparență calmă. Este ceață peste pământ, vine sunetul clopotelor de dimineață și cântecul cocoșilor. Nu va mai exista un astfel de moment în viitor sau trecut. Simt culoarea mânecilor mele nouă pentru mine.

180 Gâștele sălbatice vizitează Japonia toamna și încep să zboare spre nord primăvara devreme. Ele nu sunt niciodată singure, și strigătele lor de așteptare fac femeia solitară să simtă singurătatea mai acut.

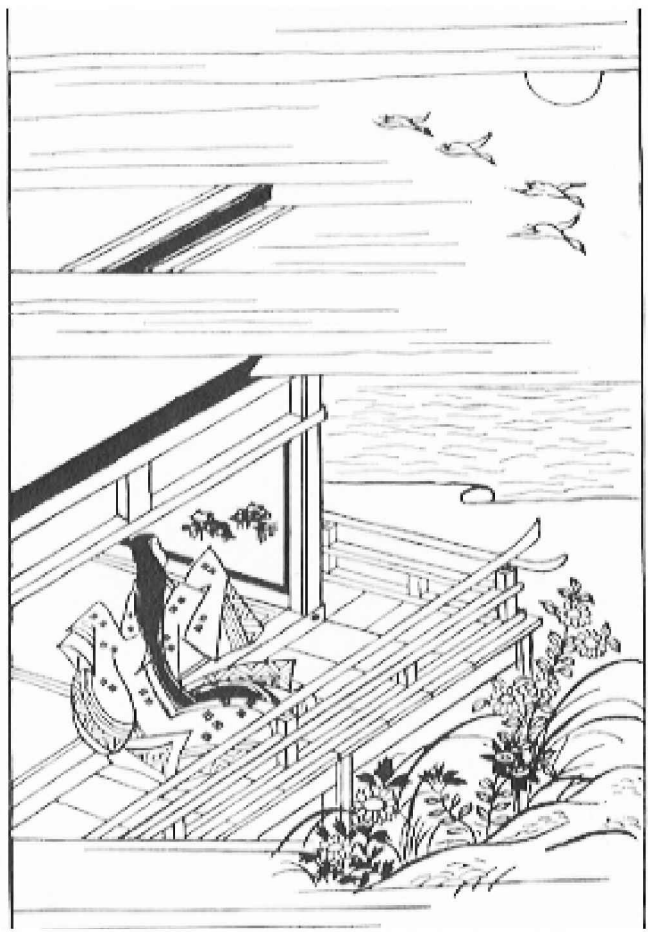

„DOMNIȚA SE TREZI ȘI VĂZU CERUL ÎNCEȚOȘAT“

Împreună cu niște gânduri
Voi privi peste palida lună de dimineață
A lungii luni de noapte
Nu exista priveliște mai tristă

Acum vine un ciocănit la poartă. Oare ce înseamnă? Cine trece prin noapte cu gânduri ca ale mele?

Este unul cu o minte ca mine
Gânditor către luna de dimineață
Dar niciun fel să îl găsesc!

Ea intenționa să trimită ultimul poem Prințului, dar când a aflat că însuși Înălțimea Sa fusese Acela care venise, le trimise pe toate.

Prințul citi și simți că vizita sa nu fusese în van, dacă și ea era trează și visând în tristețe. Îi scrise deîndată o scrisoare, iar aceasta îi fusese data pe când se uita în depărtare. O deschise nerăbdătoare și citi:

Primul poem:
Ea se gândește că numai mânecile sale sunt ude
Dar și ale altuia putrezesc

Al doilea poem:
Viața picăturii de rouă, atât de scurtă
Stăruie lung suspendată în uitarea de sine
Pe crizantema cea îndelung înflorită

Al treilea poem:
Fără somn este chemarea gâștelor sălbatice pe cărările norilor
Însă durerea este din propria-ți inimă

Al patrulea poem:
Poate mai este cineva cu gânduri ca ale mele
Care se uită spre cerul lunii de dimineață

Al cincilea poem:
Deşi nu împreună
Şi tu te uitai spre lună
Crezând că am fost de dimineaţă la poarta ta
Iată!

O, acea poartă trebuia deschisă!
Pentru ca scrierile ei să nu fie trimise fără rost!
Înspre ziua cea ascunsă de lună, ea primi o altă scrisoare. După ce îşi ceru scuze pentru neglijenţa sa, el îi scrise:
Am un lucru stânjenitor să te întreb. Este o domnă cu care am fost în secret intim. Ea pleacă într-o provincie îndepărtată şi vreau să îi trimit o scrisoare care să o atingă puternic la inimă. Tot ceea ce scrii tu mă înduioşează, aşa că vreau să compui tu un poem pentru mine.
Ea era mândră fără voia ei să îi îndeplinească dorinţele, dar se gândi că ar fi fost prefăcută să îl refuze, aşa că îi scrisese lângă poem cuvintele: „Cum te pot satisface?"
Poemul ei:
În lacrimile de regret
Imaginea ta va dăinui
După ce friguroasa Toamnă va trece.

Este dureros pentru mine să scriu o scrisoare din inimă pentru tine.
Iar pe margine, ea scrise:
Părăsindu-te, ea unde poate merge?
Pentru mine nu există altă viaţă.

Prinţul îi scrise înapoi:
„Un poem foarte bun este tot ceea ce pot spune. Nu pot zice că mi-ai exprimat inima. Oropsindu-mă ea pribegeşte în altă parte."
Aşa să fie.
Lasă-mă să mă gândesc la tine, cea neexcelată
Nu există o alta.
Aşa pot trăi în continuare.
Era a zecea lună şi peste zece zile trecuseră de când Prinţul o vizitase.

„Camera interioară este prea întunecată și mă neliniștește. Să stau aici aproape de verandă" El spusese multe cuvinte tandre. Nu putea decât să fie mulțumită. Luna era ascunsă iar ploaia venea în rafale; scena era în armonie cu sentimenele ei. Inima îi era deranjată de emoții amestecate. Prințul îi simți emoția și se gândi: „De ce este ea atât de înjosită de ceilalți? Ea este întotdeauna aici, stând tristă". Îi era milă de ea și o sperie pe doamna al cărei cap era plecat de neliniștea ei, recitând un poem:

Nu picură nici ploaia, nici roua de dimineață
Însă ,intr-un mod ciudat, aici se află pernele mele ude.

Era copleșită de emoții și nu putea vorbi, dar el văzu lacrimi strălucind în lumina lunii. El era mișcat și spuse: „De ce nu vorbești? Cuvintele mele fără sens te-au supărat?". Ea îi răspunse: „Nu știu de ce dar inima îmi este suferindă, deși cuvintele tale răsună în urechile mele. Vei vedea." și continuă ușor. „Nu voi uita niciodată poemul tău de pe mâneca pernei de mână."

Așa a trecut astfel, trista noapte, și Prințul văzu că ea nu avea alt iubit. Îi păru rău că a trebuit să plece de la ea dimineața devreme și imediat îi trimise un mesaj: „Cum ești tu astăzi? Sunt lacrimile uscate în această dimineață?"

Răspunsul ei:
Dimineață erau uscate,
Pentru că numai într-un vis.
Erau pernele mele ude.

El citi și zâmbi la cuvântul "pernă" pe care ea spusese că nu avea să îl uite.

Poemul lui:
Spui că a fost numai un vis
Că pernele au fost ude de lacrimi:
Însă eu nu le pot usca – mânecile pernei tale de mână.

Nu am experimentat niciodată o noapte de toamnă dulce-amară. O fi fost influența timpului?

După aceea el nu putea trăi fără să o vadă, şi o vizita mai des. După cum o vedea mai intim a văzut că nu era o femeie neloială. Situaţia ei fără ajutor îl mişca din ce în ce mai mult şi deveni puternic compătimitor cu ea. Odată îi spuse: „Chiar dacă trăieşti aşa în solitudine, nu te voi uita niciodată, dar ar fi mai bine să vii la palatul meu. Toate aceste zvonuri defăimătoare se datorează locuitului tău de una singură. În ceea ce mă priveşte nu am văzut niciodată bărbaţi aici; este din cauză că vin pe aici din când în când? Însă alţii îmi spun lucruri foarte deplasate despre tine, care nu ar trebui să fie auzite; mi-a părut nespus de rău să plec de la poarta ta închisă. Aducându-mi aminte că trăieşti în singurătate, eu am luat câteodată o decizie, însă fiind de modă veche în felul meu am ezitat să îţi spun de ele pentru că am anticipat nespusa ta tristeţe cu care a-i să auzi aceste zvonuri; chiar şi aşa nu pot continua relaţia cu tine în felul acesta. Mi-e teamă că zvonurile s-ar adeveri; iar atunci nu aş avea voie să vin, iar tu ai deveni pentru mine ca luna pe Calea Cerească. Dacă întradevăr simţi singurătatea de care zici, te rog vino cu mine. Sunt multe persoane care locuiesc acolo, la palat, însă nu vei simţi vreo constrângere. Aşa cum eu sunt nefericit cu relaţiile mele domestice, eu nu statornicesc în acea regiune sterpă, la casa Prinţesei, ci sunt mereu singur înfăptuind ceremonii religioase. Sper ca singurătatea mea să fie atenuată de vorbitul cu tine, a cărei minte este una cu a mea.

Simţământele ei se opuneau unui asemenea lucru, ea nu îi spusese niciodată de răposatul Prinţ. Însă nu era niciun munte unde se putea retrage, către care să zboare de probleme lumii, iar condiţia sa prezentă era ca o noapte fără sfârşit. Fuseseră mulţi bărbaţi care o doriseră, de unde şi multele zvonuri care circulau. Nu putea avea încredere în nimeni, decât în Prinţ, aşa că era foarte tentată.

Se gândi: „El are o soţie, dar ea locuieşte într-o casă separată, iar menajera face totul pentru el. Dacă mi-aş arăta afecţiunea şi m-aş mândri cu asta, voi fi judecată, dorinţa mea este ca el să mă ascundă de lume."

„Deşi să fiu vizitată de tine este o ocazie rară, timpul acesta îmi alină inima, nu este nimic altceva. Aşa că sa fie ce o fi, mă voi supune oricăror dorinţelor tale. În altă parte spun lucruri urâte despre noi, dacă ei văd acest lucru înfăptuit, cât de dure vor fi cuvintele lor atunci.

„CIUDAT DE UDE SUNT MÂNECILE PERNEI DE MÂNĂ“

„Acele cuvinte vor fi spuse despre mine, nu despre tine în orice caz. Îşi voi găsi o casă complet retrasă unde putem vorbi în liniște". El îi dădu atât de multă speranţă, încât el plecă în miezul nopţii iar poarta fusese lăsată deschisă.

Se gândi ea, fiind foarte tulburată:„Dacă continui să trăiesc singură, mă voi putea ţine respectată. Dacă voi fi uitată de el la palat, voi fi de râsul lumii."

După ce ea s-a retras, acest poem veni:

Am mers de-a lungul căii când noaptea s-a deschis
Îmbibate erau ele
Mânecile pernei de mână.

„El nu a uitat acea toană a mânecilor". Asta o mulţumea.

Poemul ei:

Mânecile tale sunt ude cu roua dimineţii de pe firele de iarbă
Mânecile pernei mele sunt ude, dar nu cu rouă.

Noapte următoare, luna era foarte luminoasă. Din loc în loc oamenii se uitau la ea. Dimineaţa următoare Prinţul dorea sa îi trimită o scrisoare aşa că îşi aştepta pajul. Doamna văzu şi ea albeaţa chiciurii şi îi scrise:

Era gheaţă pe mânecile pernei mele
Iar dimineaţa
Uite la albul îngheţat al lumii!

Prinţului îi părea rău că domniţa i-o luase înainte. Îşi spuse: „Noaptea şi-a petrecut-o tânjind după cel iubit şi îngheţ..."

Tocmai când pajul se arătă, Înălţimea Sa spuse dându-i, supărat, scrisoarea: „Mesagerul ei a venit deja, sunt înfrânt. Îmi doresc ca tu să fi venit mai devreme". Pajul fugi către ea şi îi spuse: „Am fost chemat înainte ca mesagerul tău să ajungă acolo. Eu am întârziat, iar el este supărat." Domniţa citi scrisoarea:

Luna de noaptea trecută a fost foarte strălucitoare.

Într-o dimineaţă rece eu aştept
Cu o sprenţă nefondată
Pe cineva care nu poate fi aşteptat.

Scrisoarea lui părea să nu fie sugerată de a ei, şi era multumită ca Înălţimea Sa era în aceeaşi dispoziţie cu ea.

Poemul ei:

Eu nu am dormit, uitându-mă la lună toată noaptea
Dar în amurgul zilei
Am fost în albul chiciurei.

Eşti supărat pe paj. Îi este tare rău, şi îmi trezeşte mila.

Soarele dimineţii străluceşte pe gheaţă
Iar ca soarele, şi faţa ta.

Două sau trei zile au trecut fără vreun cuvânt de la el. Inima ei era promisă lui, ceea ce îi dădea speranţă, dar nu putea dormi de îngrijorare. În timp ce stătea trează în pat, auzi un ciocănit la poartă. Era abia amurgul. "Cine poate fi?" se întreba ea, şi trimise un servitor să vadă. Era o scrisoare de la Prinţ. Era o oră neobişnuită pentru aşa ceva, şi se întrebă cu tristeţe dacă nu cumva Prinţul era conştient de emoţiile ei. Deschise oblonul şi citi scrisoarea la lumina lunii:

Vezi că mica noapte se deschide (n.tr.en. Acesta este modul japonez de a spune „noaptea se deschide" în loc de „zori de zi". Cuvântul „mic" nu este nimic altceva decât un cuvânt de alint.

Şi pe culmea muntelui, luminoasă
Străluceşte luna unei nopţi de Toamnă?

Podul de pe heleşteul din grădină se vedea clar la lumina lunii. Poarta era închisă, aşa că se gândi la mesagerul de afară şi se grăbi cu un răspuns:

Noaptea se deschide şi eu nu pot dormi,
Însă eu visez vise,
Şi, iubindu-le, luna nu o văd.

Prinţul se gândi că răspunsul nu este inventat, şi că ar fi amuzant să o aibă pe lângă el, să îi răspundă oricărui capriciu. După două zile el veni în liniște într-un palanchin pentru femei. Era pentru prima dată când ea i se arăta complet în lumina zilei[181] dar ar fi fost neprietenos să se furişeze afară şi să se ascundă, aşa că ea merse la el şi îl întâmpină, apropiindu-se puţin mai aproape de intrare. Se scuză pentru lipsa sa din zilele acelea şi spuse: „Hotărăşte-te repede la lucrul de care am vorbit zilele trecute. Sunt tulburat în aceste drumeţii, însă şi mai tulburat când nu te pot vedea. Ce dificile sunt căile acestei lumi absurde!"

Ea îi răspunse: „Doresc să mă predau minţii tale, pentru orice ar fi, însă gândurile mele sunt tulburate atunci când îmi prevăd soarta şi ma văd după neglijată de către tine." „Încearcă, eu pot veni doar foarte rar", îi spuse el şi apoi plecă.

Pe gard era un *mayumi*[182] foarte frumos, iar prinţul, sprijinit de balustradă:

Cuvintele noastre sunt ca aceste frunze
Veşnic colorate mai aprins şi mai aprins-
Apoi ea a continuat:
Deşi este doar perla de rouă care le aprinde.

Prinţul a fost mulţumit şi a decis că Doamna a dat dovadă de gusturi bune.

Prinţul părea foarte elegant. Era îmbrăcat cum îi era obiceiul, haina de la interior era fără cusur. Doamna a fost fermecată de ceea ce a văzut şi s-a crezut frivolă pentru asemenea gânduri.

Ziua următoare Prinţul i-a scris:

„Ieri am fost mâhnit de ruşinea ta şi totuşi şi mai atras de ea."

Doamna a raspuns:

181 Doamna japoneză, în locuinţa ei unde lumina era filtrată de panourile de la fereastră, care erau din mătase albă, sau de la sudaré, stătea mereu într-un fel de amurg care probabil îi scotea în evidenţă frumuseţea.

182 Mayumi-*Evonymoeus europus*. Toamna, frunzele copacului devin mov sau roşii şi sunt atât de frumoase, încât oamenii le numesc „brocartul muntelui".

Zeița Muntelui Katuragi (n.tr.en. Conform unei vechi fabule, En-no-Shokaku, un mare magician care putea chiar să stăpânească zeii, a chemat odată zeii mai multor munți pentru a face un pod de piatră la Kumé pe muntele Katuragi din provincia Yamato. Zeița muntelui Katuragi era foarte timidă, și, lucrând doar noaptea, nu s-a arătat niciodată în fața celorlalți. Magicianul s-a supărat pe ea și a pedepsit-o luându-i vălul. Aceea a fost cauza eșecului muncii – sufletul cel mai timid se ascunde și lucrează în întuneric. Dacă încerci să îl aduci la suprafață, vei da greș.) s-ar fi simțit asemenea-

Nu există pod pentru a traversa Kumé.

Nu am știut ce să fac.

Mesagerul s-a întors cu poemul Prințului:

De ar fi ca devotamentul să-mi fie răsplatit
Cum m-aș opri,
Deși nu erau poduri la Katuragi San.

După aceea a venit mai des, iar zilele ei triste au fost înveselite.

Dar vechii ei prieteni trimiteau și ei scrisori și o vizitau și ei, ea nu-și dorea altceva decât să meargă la palatul Prințului, doar de nu s-ar întâmpla vreo nefericire. Cu toate astea, inima ei era nerăbdătoare și ezitantă.

Într-o zi el i-a trimis de veste: „Arțarii munților sunt foarte frumoși. Vino! Să mergem împreună la ei." „Voi fi încântată", îi răspunse.

Totuși, când ziua decisă veni, Majestatea Sa a scris: „Astăzi trebuie să mă dedic unui ritual religios."

Dar în noaptea aceea a fost furtună, iar toate frunzele părăsiră copacii. Doamna se plimbă prin pădure și îi scrise Prințului cât de rău îi părea că nu au putut să meargă cu o zi înainte.

Răspunsul lui:

În luna fără de zei a fost vijelie[183]

183 *A zecea lună; numită așa pentru că în acea lună toți zeii își părăsesc sălașul și merg la Înalta Câmpie Cerească pentru a ține sfat.*

Astăzi visez și visez
Și mă întreb dacă vijelia nu a fost în inima mea.

Iar ea i-a raspuns:
A fost furtuna? Cum s-au udat mânecile mele!
Nu pot să discern-dar meditez profund
După furtuna din acea noapte nu mai sunt frunze de arțari. O, de am fi putut merge în munți ieri!

Majestatea Sa a răspuns:
„O, de am fi putut să mergem să vedem frunzele de arțar, pentru că dimineața asta nu mai are rost să ne gândim la ele."
Și pe margine era un poem:
Deși cred
Nicio frunză de arțar nu mai atârnă de boughs,
Totuși putem merge și vedea
Dacă unele risipite rămân.

Și ea a răspuns:
De ar fi ca munții de brazi să devină frunze roșii,
Atunci am merge să îi vedem
Cu inimi calme, liniștite.
Poemul meu te va amuza!

Când a venit noaptea, Prințul a vizitat-o. Deoarece căminul ei era într-o direcție nefericită[184] el a venit să o scoată din el. „Pentru aceste patruzeci și cinci de zile, voi poposi la vărul meu, Locotenentul-General al celui de-al Treilea Ordin, datorită direcției nefericite a propriului meu cămin. Este o sursă de rușine să te conduc către un loc care nu îmi este familiar."

184 În acele vremuri credeau în direcții norocoase și nenorocoase. Cei care mergeau într-o direcție cu ghinion puteau avea partea de întâmplări nefericite. Această credință încă există la țară. Autoarea a fost lipsită de o servitoare care voia să vină să o slujească, dar nu a putut deoarece casa ei se afla într-o direcție cu ghinion,

Cu toate acestea, a îndrăznit să o ducă acolo. Lectica a fost trasă la adăpostul ei; Prinţul coborî şi merse mai departe singur, iar ea se simţi foarte singură. Când toţi dormeau, el a venit să o aducă înauntru şi să îi vorbească de lucruri diverse. Paznicii, care erau curioşi de ceea ce se întâmpla, se plimbau prin jur. Ukon-no-Zo şi pajul aşteptau în apropierea Prinţului. Simţămintele lui pentru ea erau aşa de intense în acest moment încât tot ceea ce fusese în trecut părea şters prin comparaţie. Când ziua se ivi, el a dus-o înapoi la casa ei şi s-a întors grăbit, înainte ca cineva să se trezească.

Ea nu mai putea să ignore dorinţa sinceră şi caldă a Majestăţii Sale şi nu mai putea să îl trateze cu indiferenţă. Ea a primit sfaturi binevoitoare împotriva acestor sentimente, dar nu le a ascultat. Fiind fericită, îşi dorea să se predea norocului, cu toate astea, când se gândea la servitudinea curţii ezită şi îşi spuse: „Nu este cea mai profundă dorinţă a mea. Eu îmi doresc o viaţă religioasă şi retrasă, departe de problemele lumeşti. Ce voi face când voi fi abandonată de Prinţ? Oamenii vor râde de cât am fost de credulă. Sau voi trăi în continuare cum sunt? Atunci pot să mă asociez cu părinţii şi fraţii mei; mai mult, pot să îmi cresc copilul[185] care acum îmi pare o povară."

În ciuda acestor lucruri, în final, ea îşi dorea să meargă şi nu îşi împărtăşi toate gândurile cu Prinţul, dacă ar fi fost să trăiască împreună, el îi va cunoaşte toate gândurile oricum. Vechii ei prieteni i-au trimis scrisori, dar ea nu le-a raspuns, spunându-şi: „Nu este nimic de scris."

O scrisoare de la prinţ – în ea scria: „Am fost nesăbuit să cred în tine."

Avea puţine cuvinte şi un poem vechi.

Eşti neloială, dar eu nu mă voi tângui.
Ca marea tăcută
Adâncă este ura din inima mea.

185 În 997 a avut-o pe Koshikibu-no-Naishi – care a fost de asemenea poetă şi doamnă la curte. Soţul ei, Tachibana Michisada cu care a fost căsătorită înainte să îl cunoască pe prinţul Tanetaka.

Inima ei era frântă. Existau multe zvonuri extraordinare despre ea, dar au fost zile în care ea a crezut că nu îi pot cauza vreun rău atâta timp cât nu erau adevărate. Cineva a vorbit-o de rău, suspectând că avea cele mai sincere dorinţe de la Prinţ şi că va merge să locuiască la palat.

Ea a fost tristă, dar nu i-a scris. Îi era ruşine să se gândească la ce auzise Prinţul. Prinţul, văzând că ea nu îşi explică acţiunile, îi scrise din nou.

„De ce nu îmi răspunzi? Acum cred în zvon. Cât de repede se răzgândeşte inima ta! Am auzit ceva ce nu am crezut, şi ti-am scris sperând că vei alunga astfel de gânduri nedorite din mintea mea."

Aceste vorbe au aprins o speranţă în inima ei. Vroia să ştie ce auzise el, iar aşa apăru dorinţa ei de a îl vedea .

„O, de ai putea să vii la mine în clipa asta! Îmi e dor să te văd, dar nu pot să îmi părăsesc casa datorită zvonurilor."

Prinţul îi răspunse: „Pui prea mare preţ pe zvonurile rele şi îţi înţeleg gândirea în această privinţă. Sunt supărat din cauza acestui lucru."

Ea a crezut că o tachinează, dar cu toate astea răspunsul lui a întristat-o şi i-a scris: „Nu pot face nimic în această privinţă. Te rog să vii oricum!"

El îi răspunse:

„Mi-am spus, *Nu voi suspecta, nu voi lua în nume de rău.* Dar inima mea nu îmi urmează voinţa."

Răspunsul ei:

„Duşmănia ta nu se va termina niciodată. Totuşi mă bazez pe tine, întrevăd loialitatea ta."

Seara, Prinţul a venit.

„Ţi-am scris fără să cred povestea. Dacă doreşti să auzi astfel de vorbe despre tine, vino!" I-a spus. „Atunci du-mă acolo", i-a răspuns ea.

Dar la răsărit, Majestatea Sa s-a întors singur. I-a scris neîntrerupt, dar nu a mai vizitat-o. Când a fost o furtună îngrozitoare, Prinţul nu a întrebat de bunăstarea ei. Ea a crezut că Majestatea sa nu simpatiza cu solitudinea ei, asă că îi scrise seara:

Anotimpul înghețului ofilit este trist,
Vântul tomnatic face ravagii
Și oftatul buruienilor nu se oprește.

Răspunsul prințului a fost:
Buruiana singură pe care nimeni, în afară de mine, nu o mai ține minte
Cum oftează ea în vântul sălbatic.
„Îmi este rușine să recunosc cât de mult din gândurile mele sunt ocupate de tine."

Ea a fost mulțumită de răspuns. Prințul și-a trimis lectica, spunând că se duce la randezvous ascuns pentru a evita direcția nefericită a casei sale. Doamna a călătorit acolo, gândindu-se că va respecta fiecare dorință a lui. Au vorbit liniștiți mai multe zile și nopți, iar neliniștea ei a fost izgonită. Acum ea nu mai avea ezitări în privința locuitului cu el, dar atunci când a venit momentul pentru evitarea direcției nefericite, ea a fost trimisă înapoi la casa ei. Acolo, ea îi duse dorul mai mult decât oricând și îi trimise un poem.
În această oră de dor,
Amintirile aduc fiecare zi care a trecut în minte
Și în fiecare
Era mai puțină tristețe.

El a răspuns:
Nefericiri din dragoste erau mai mici întotdeauna ieri,
Dar cum pot fi prinse aceste zile dispărute?
Nu există nicio altă rezolvare decât să vii la mine.
Ea încă era precaută și nu putea privi lucrurile cu atâta ușurință. Își petrecu multe zile meditând la problemă. În acest timp, frunzele colorate [ale toamnei] căzuseră. Cerul era limpede și luminos. Într-o seară, în timp ce soarele apunea, ea s-a simțit singură și i-a scris:
Tu îmi ești mereu consolarea,
Totuși, cu fiecare sfârșit de zi, vine dorul.
El a răspuns:

Toți suntem triști când se termină ziua
Dar tu ești mai tristă decât oricare –
Tu care aștepți?
Te înțeleg și vin.
Ziua următoare gheața era foarte albă, el a trimis un mesaj către ea: „Cum te simți acum?".
Ea i-a trimis un poem:
Fără odihnă a trecut noaptea;
Dar dimineața înghețată
Și-a adus propriul farmec,
Incomparabil
Răspunsul lui conținea multe cuvinte înduioșătoare și un poem:
Doar a gândi nu este [viață]
Dacă ai aceleași gânduri –

Ea i-a răspuns:
Tu ești tu, iar eu sunt eu,
Dar între inima ta și a mea nu există nicio separare,
Nu face astfel de distincții.

Doamna se îmbolnăvi. Deși nu a fost o afecțiune gravă, ea suferi. Prințul i-a trimis mesaje des, iar, într-un final, ea i-a răspuns:
„Puțin mai bine. Firul vieții s-a subțiat și părea că se va rupe, dar acum el îmi este drag datorită ție. Este pentru că sunt în păcat?"
El i-a răspuns:
Sunt fericit să aud:
Firul vieții tale
Nu poate fi rupt cu ușurință
Pentru că este legat
Cu jurăminte de afecțiune îndelungată.

Sfârșitul anului era aproape. Prima zi a lunii Gheții a părut ca o zi de primăvară timpurie, dar în ziua următoare a nins. Prințul a trimis un poem:
Din vremurile zeilor a nins,

Este un lucru ştiut,
Totuşi acea zăpadă pare proaspătă în dimineaţa asta!

Ea i-a răspuns:
Prima zăpadă! O văd tânără în fiecare iarnă,
Dar chipul meu îmbătrâneşte
Odată cu iarna care vine.

Zile au trecut cu schimburi care nu însemnau nimic. Din nou, scrisoarea lui:

Sunt nerăbdător sa te văd şi chiar acum am vrut să pornesc către tine, dar prietenii mei s-au adunat aici pentru a scrie poeme împreună.

Ea i-a scris:
Nu ai avut timp să vii?
Atunci eu aş veni la tine.
o cale echilibrată de a iubi.
O, de aş ştii { arta de a compune poeme.

El a fost mulţumit: „Vino la casa mea. Aici este calea echilibrată şi aici este calea de a ne vedea."

În acea noapte el a vizitat-o şi a vorbit înduioşător de multe lucruri: „Ai fi tristă, o întrebă, dacă mi-aş părăsi casa şi aş deveni călugăr?"

El vorbea cu tristeţe, iar ea se întrebă de ce un astfel de gând şi-a găsit drumul în mintea lui, şi dacă ar putea fi adevărat sau nu. Acaparată de melancolie, ea a plâns. Afară era ploaie şi zăpadă liniştite: nu au dormit, dar au vorbit plini de pasiune toată noaptea ca şi cum ar fi fost uitaţi de lume. Ea a simţit că afecţiunea lui era mai profundă decât şi-a închipuit. El simţea orice trăire a ei şi putea să simpatizeze cu fiecare emoţie. În acel caz, ea şi-ar îndeplini ambiţia iniţială [de a deveni călugăriţă]. Aşa că se hotărî, dar nu a spus nimic şi s-a tânguit. El i-a văzut trăirea şi a spus:

Dorinţa întrăgostiţilor de moment ne-a purtat prin noapte

Și ea a continuat:
Lacrimi li s-au strâns
Și lipsită a fost ploaia.

Dimineaţa el a vorbit despre lucruri mai vesele decât de obicei, apoi a plecat înapoi. Deşi ea nu avea nicio credinţă în ea [mânăstirea], s-a gândit la ea pentru a-şi liniști singurătatea. Acum şi gândurile erau confuze, încercând să își dea seama cum să le realizeze, şi își împărtăși sentimentul perplex cu Prinţul:
Când merg nu pot gândi.
Mi-aș dori ca acelea să fi fost doar vise [cele de care am vorbit noaptea trecută].

Pe margini ea a scris:
Ne-am făcut jurămintele așa de sincer,
Totuși trebuie să se încline jurămintele
Către soarta comună lumii schimbătoare.
Regret să mă gândesc la asta.

Prinţul citi mesajul și îi răspunse:
Am vrut sa iti scriu primul –
Nu voi crede că este adevărat,
Acele lucruri triste erau doar vise
Visate într-o noapte de vise.
Mi-aș dori ca și tu să gândeşti la fel. Acorzi prea multă importanţă unor nimicuri.
Doar viaţa este efemeră:
Nu știm cum se va termina.
Dar promisiunile vor rămâne
La fel de mult ca pinul de la Suminoye.[186]

186 *Pinul de la Suminoye este faimos pentru vârsta sa*

O, draga mea, am vorbit cu tine de lucruri de care nu îmi doream să vorbesc cu toată inima. Iei lucrurile prea în serios. Îmi pare rău pentru asta.

Cu toate astea, gândurile doamnei au rămas la intenţia tristă şi ea a deplâns îndelung. O dată, ea se grăbea să plece când a primit o scrisoare de la Prinţ:

Oh, îmi era dor, deşi tocmai văzusem
Un yamato-nadeshiko[187] *crescând într-un tufiş al unui loc la munte.*

Era dureros pentru modul ei de gândire din acel moment, dar totuşi a răspuns

Dacă iubeşti, vino să vezi,
Nici miile de zei repezi nu vor interzice
Cei care urmează calea.

El a zâmbit când a citit poemul. Cum el citea sutre în acele zile, el i-a trimis următorul poem:

Calea pentru întâlnire nu este interzisă de zei.
Dar eu sunt pe tronul legii
Şi nu îl pot părăsi.

Răspunsul ei:

Atunci eu voi merge acolo pentru a te găsi,
Tu doar ce măreşti tronul!

Odată a nins mult, iar el i-a trimis un poem legat de o ramură acoperită de zăpadă:

Zăpada se aşterne, şi pe toate ramurile
Flori difane se ivesc,
Deşi nu este încă primăvară.

Acest lucru a fost neaşteptat, iar ea a răspuns.

187 *În japoneză, roz. Omonimul înseamnă fiica mângâiată a lui Yamato.*

Gândindu-mă că flori difane s-au ivit
Am rupt ramura,
Iar zăpada s-a risipit ca florile.

Dimineaţa următoare el a trimis un poem:
În aceste nopţi de iarnă îndrăgostiţii ţin de veghe.
În patul tău gol
Ziua începe
Dar pleoapele nu s-au întâlnit.

Răspunsul ei:
Poate fi adevărat?
În nopţile de iarnă ochii sunt închişi în gheaţă [lacrimi îngheţate]
Şi orele de la miezul nopţii sunt dezolante.
Aştept dimineaţa, deşi nu are fericire în ea.

Ceea ce gândea Prinţul el îi scrise în cuvinte care mergeau direct la inimă, spunându-i: „Nu cred că îmi pot trăi viaţa până la capăt în această lume."

Ea îi răspunse:
Pentru mine, se cuvine să vorbesc de astfel de lucruri,
Pentru că ele amintesc
De romantismul zilelor care au trecut.

Poemul lui:
Nu aş exista pentru niciun moment
Într-o lume unde tristeţile
Vin una după alta ca încheieturile
De pe un băţ de bambus.

El nu s-a preocupat cu a găsi un loc potrivit pentru a o ascunde, dar s-a gândit: „Ea nu este obişnuită cu o astfel de viaţă şi ar fi jignită de ea. Cât despre mine, voi primi multe reproşuri. E mai simplu să mă duc singur, şi să o aduc ca slujitoarea mea."

Astfel, pe optsprezece ale lunii ultime, într-o noapte cu lună luminoasă, el a vizitat-o. El i-a spus pe un ton normal: „Te rog, vin-o acum."

Ea a crezut că era doar pentru o noapte. Atunci când s-a suit în letică singură: „Ia un servitor cu tine. Dacă îți dorești, vom merge împreună liniștiți mâine și ziua de după mâine."

El nu a vorbit niciodată așa înainte, iar ea, ghicindu-i intenția, și-a luat sluga cu ea. Nu a fost dusă la aceeași casă de dinainte. Camera era împodobită frumos, iar el i-a spus: „Trăiește aici în liniște, poți avea mai mulți servitori."

Acum ea era sigură că l-a înțeles și s-a gândit ce noroc a fost că a venit în secret. Oamenii vor fi uimiți să afle că ea a venit să locuiească aici înainte să își dea seama. Când s-a crăpat de ziuă, și-a trimis slujitorul să îi aducă cutia cu piepteni și alte nimicuri. Prințul a plecat din cameră, dar obloanele erau încă închise. Nu era înfricoșător, dar era incomfortabil.

„Mi-aș dori, spuse Prințul, să aranjez ca tu să trăiești în clădirea de Nord. Această cameră este aproape de camera de audiențe și nu are nimic special (cineva o poate găsi)."

Astfel, ea s-a închis în cameră și a ascultat în secret. În timpul zilei, curtenii fostului împărat (tatăl său) au venită să îl vadă.

— Cum te simți aici? a întrebat el. Poți să stati? Mi-era teamă că nu va fi pe placul tău să fii aproape de mine."

— Mi-era teamă de același lucru, i-a răspuns ea.

— Ca să fiu sincer, a râs el, ai grijă de tine cât sunt plecat, niște oameni impertinenți s-ar putea să vină să te vadă. În câteva zile vreau ca tu să trăiești fără să te ascunzi în camera unde este acum persoana care se îngrijește de casă. Camera unde îmi petrec eu ziua nu are vizitatori.

După două sau trei zile ea a fost mutată în clădirea de nord (n.tr. en. Vezi planul palatului sau casa unui nobil). Oamenii au fost uimiți și s-au grăbit să îi spună Prințesei. Aceasta a zis:

— Chiar și fără această întâmplare, nu am fost tratată așa cum ar fi trebuit. Ea nu este de origine nobilă. E prea mult.

„ÎN TIMPUL ZILEI, CURTENII VENEAU SĂ ÎL VADĂ“

Ea era mânioasă pentru că el nu i-a spus nimic. Taina cu care a făcut lucrurile o nemulţumea foarte mult şi era mai de neconsolat decât fusese vreodată. Prinţului i-a părut rău pentru ea, şi a încercat să fie cu ea mai des.

— Sunt bolnavă, i-a spus ea, de la zvonurile pe care le-am auzit şi am început să detest să văd oameni. De ce nu mi-ai zis de asta înainte? Nu aş fi intervenit: nu pot să accept să fiu tratată ca o femeie fără de importanţă. Îmi este ruşine să mă gândesc că oamenii râd de mine.

Ea a spus toate aceste lucruri plângând necontenit. El i-a răspuns,

— Am adus-o să îmi fie slujnică, şi am crezut că vei permite; din moment ce eşti supărată pe mine, Locotenentul-General (fratele ei) mă urăşte de asemenea. Am adus-o pentru a îmi aranja părul şi te va servi şi pe tine.

Prinţesa nu a fost înduplecată de aceste cuvinte, dar a tăcut.

Astfel, zilele au trecut şi doamna a devenit o parte a vieţii de la curte. Ea îi aranja părul şi îl servea întru totul. Cum el nu îi permitea să se retragă în camera ei, vizitele Prinţesei au devenit din ce în ce mai rare. Prinţesa s-a plâns de acest lucru fără oprire. Anul s-a reînnoit şi în prima zi a lunii Sociale toţi curtenii au sosit să ia parte la ceremonia pentru Împărat. Prinţul a fost printre ei. El era mai tânăr şi mai chipeş decât oricare, şi a făcut-o pe doamnă chiar să îi fie ruşine de ea. Din partea Prinţesei, doamnele ei au venit să vadă procesiunea, dar lor nu le-a păsat aşa de mult să vadă curtenii, cât să o vadă pe ea. Erau foarte dezorganizate şi nu era ceva plăcut de văzut.

După lăsarea întunericului, când ceremonia s-a încheiat, Majestatea Sa s-a întors şi toţi nobilii de la curte au venit cu el pentru a se amuza între ei. Era o atmosferă foarte fericită şi un mare contrast între această zi şi viaţa ei solitară din fostul ei cămin. Într-o zi, Prinţul a auzit că şi cei mai josnici slujitori vorbeau rău de ea. El a crezut că se datora comportamentului soţiei lui şi faptului că nu era mulţumită cu căminul Regal. Doamnei îi părea rău pentru Prinţesă, dar nu ştia ce poate să facă. Ea a rămas acolo, gândindu-se că va face ceea ce i se va cere.

Sora mai mare a Prinţesei era căsătorită cu Prinţul Moştenitor şi tocmai atunci trăia cu părinţii ei. Ea îi scrise Prinţesei mai tinere,

„Ce mai faci? Am auzit ceva din ce zic oamenii zilele acestea. E adevărat? Chiar și eu mă simt rușinată. Vino la noi în timpul nopții."

Prințesa nu s-a putut consola când s-a gândit cât de multă bârfă răspândeau cei care vorbeau despre nimicuri. I-a răspuns surorii ei,

„Am primit scrisoarea ta. Am fost nefericită în lume (viața maritală) și acum sunt într-o situație dureroasă. Pentru o perioadă mă voi întoarce și mă voi consola când voi vedea tânăra prințesă. Te rog trimite pe cineva să mă cheme. Nu pot pleca când îmi doresc, el nu va permite asta."

Ea a început să își aranjeze lucrurile, ascunzînd ceea ce nu trebuia văzut de alții. A spus: „Voi merge acolo pentru o perioadă, dacă e să stau aici, soțul meu nu va fi în largul lui să vină la mine. E dureros pentru amândoi."

Iar ei au spus: „Oamenii vorbesc și râd despre asta destul de mult. A plecat el însuși să o aducă. E fermecătoare privirii, trăiește în camerele doamnelor de la curte. Merge în camera Prințului de trei sau patru ori pe zi. Este foarte bine ca tu să îl pedepsești – pleacă cu puține cuvinte!"

Toți o urau pe doamnă, iar lui îi părea rău pentru ea. Majestatea Sa suspecta ce urma să facă soția lui și și-a dat seama de situația sa atunci când fii cumnatului lui au venit să o ia. O doamnă de companie i-a spus servitoarei,

— Prințesa a luat lucruri importante cu ea, ea pleacă.

Servitoarea a fost foarte îngrijorată și i-a spus Prințului,

— Prințesa pleacă. Ce va crede Prințul Moștenitor! Du-te să o împaci.

Era dureros pentru doamnă să vadă toate aceste evenimente desfășurându-se. Ea era foarte tristă și abătută, dar nu se cuvenea să spună ceva, așa că a păstrat tăcerea. Își dorea să poată pleca din acest loc neplăcut, dar s-a gândit că asta nu ar ajuta. S-a gândit că nu va putea să scape de probleme daca rămâne . Majestatea Sa s-a dus către Prințesă, care l-a întâmpinat ca și cum nimic nu se întâmplase.

— Este adevărat, a spus el, că te vei duce la sora ta mai mare? De ce nu mi-ai cerut lectica?

— Ceva s-a întâmplat, i-a răspuns ea. Ceva ce necesită prezența mea și au trimis mesageri după mine.

Ea nu a mai spus nimic altceva. Cuvintele Prințesei, scrisorile sale și cele le surorii ei au fost schițate din presupuneri.

SFÂRȘIT

ANEXE
A
CALENDARUL VECHI JAPONEZ

Anul era împărţit în funcţie de calendarul lunii, care era cu aproximativ o lună înaintea calendarului solar actual.

NUMELE LUNILOR

- Prima lună; Lună socială; Lună de primăvară-naştere.
- A doua lună; Luna hainelor dublate; Lună în care creşte iarba mică.
- A treia lună; Lună în continuă creştere; Luna florilor; Luna viselor.
- A patra lună; Lună Deutzia; Prima lună de vară.
- Luna a cincea; Luna orezului; Luna Tachibana.
- Luna a şasea; luna umedă (câmpurile de orez sunt inundate.)
- Luna a şaptea; luna orezului-ureche; luna literară (oamenii compuneau poeme pentru festivalul stelelor)
- Luna a opta; luna umflatului orezului; mijloc de toamnă.
- Luna a noua; luna crizantemelor; luna cu noaptea lungă.
- Luna a zecea; luna fără zei; luna fără tunete; primăvara mică.
- Luna a unsprezecea; luna înghețului
- Luna a douăsprezecea; ultima lună; luna de aşteptare a primăverii.

B
TABEL CRONOLOGIC AL EVENIMENTELOR LEGATE DE JURNALE

974. Se naşte Izumi Shikibu, fiica lui Masamune, guvernator al provinciei Echizen.
977. Se naşte Prinţul Tametaka (viitorul amant al lui Izumi Shikibu).
978. Se naşte Prinţul Atsumichi (viitorul amant al lui Izumi Shikibu).
Se naşte Murasaki Shikibu, fiica lui Fujiwara Tametoki.
980. Se naşte Prinţul Yasuhito (ulterior Mikado Ichijo).
988. Se naşte Akiko, prima fiică a lui Michinaga.
990. Sadako, fiica mai mare, sora lui Michinaga Michitaka, vine la Curte, iar mai târziu devine regina lui Mikado Ichijo.
991. Sei-Shonagon vine la Curte ca una dintre doamnele Reginei Sadako.
994. Printul Atsumichi devine matur şi se căsătoreşte cu a treia fiica a lui Michitaka.
995. Izumi Shikibu se căsătoreşte cu Tachibana Michisada.
Prinţul Atsumichi divorţează de prima lui soţie.
996. Prinţul Atsumichi se căsătoreşte din nou.
997. Murasaki Shikibu merge la Echizen cu tatăl ei, care a fost făcut guvernator al provinciei.
Akiko se alătură Curţii.
Se naşte prima fiica a lui Izumi Shikibu.
998. Murasaki Shikibu revine la Kioto.
999. Murasaki Shikibu se căsătoreşte cu Fujiwara Nobutaka.
1000. Akiko devine a doua regină.
Se naşte fiica lui Murasaki Shikibu.

1001. Epidemie.
Soţul lui Murasaki Shikibu moare.
Incendiu la Palat.
1002. Murasaki Shikibu probabil a început scrierea „Genji Monogatari".
Sei-Shonagon probabil a început „Makura-no-soshi."
În iunie, Prinţul Tametaka (amantul lui Izumi Shikibu, soţul ei, de care a divorţat, a murit mai devreme) moare.
Izumi Shikibu începe o relaţie cu Prinţul Atsumichi.
1003. Izumi Shikibu merge să trăiască la Palatul de Sud.
1004. Izumi Shikibu părăseşte palatul prinţului Atsumichi, şi se căsătoreşte cu Fujiwara Yasumasa.
1005. Murasaki Shikibu se alătură Curţii.
Incendiu la Palat.
Izumi Shikibu merge în provincia Tango, soţul ei a fost numit guvernator.
1007. Akiko (a doua regină) dă naştere Prinţului Atsusada.
Murasaki Shikibu începe să ţină jurnalul ei.
1008. Izumi Shikibu revine pentru a deveni doamnă de companie la Curte.
1009. Se naşte fiica lui Fujiwara Takasué (autoarea jurnalului Sarashina).
1017. Fujiwara Takasué este numit guvernator al provinciei, se duce în provincie cu fiica sa.
1021. Fiica lui Takasué se întoarce la Kioto.
Începe Jurnalul Sarashina.

CUPRINS

INTRODUCERE DE AMY LOWELL 5

I JURNALUL SARASHINA 21

II JURNALUL LUI MURASAKI SHIKIBU 75

III JURNALUL LUI IZUMI SHIJIBU 130

ANEXE 178

CĂRȚI APĂRUTE:

Alartes Victor (Salater, Wilhelm)
Abandonul calului negru

Alecsandri Vasile
Suvenire din Italia, Istoria unui galben

Alexandre Dumas
Mana de mort 2 vol, Calaul din Paris 4 vol, Cavalerul de Mauleon 3 vol, Cele doua Diane 3 vol, Colierul reginei 3 vol , Contesa de Charny 3 vol, Doamna de Monsoreau 3 vol, Fiica regentului 2 vol, Iisus, Isabela de Bavaria 2 vol, Isaac 2 vol, Gemenele 2 vol, La picioarele esafodului, Contesa fantoma, Cavalerul de Mauleon 3 vol, Horoscopul, Pajul ducelui de Savoia 3 vol, Razboiul femeilor 2 vol, Regina Margot 3 vol, Sfinxul rosu 3 vol, Signora San-Felice 2 vol, Otrava si pumnalul, Conjuratii, Cavalerul reginei 2 vol, Laleaua neagra, Cavalerul d'Harmental 2 vol, Aventurile lui Lyderic, Cei trei muschetari

Alexe Adrian
Sfarsitul lumii libere

Allan Kardec
Cartea mediumilor

Ann Radcliffe
Misterele din Udolpho 2 vol

Anonim
Manava Dharma Sastra sau Cartea Legii lui Manu

Cristiana Antonescu
Ultralife- Apiterapia

C. Antonov
Ultralife - Ghidul ceaiurilor terapeutice, Ghidul gospodinei

Horia Arama
Dincolo de paradis, Colectionarul de insule

Jane Austen
Dragoste si prietenie, Dragoste si ratiune, Manastirea Northanger, Mandrie si prejudecata, Mansfield Park, Persuasiune

Roger Avermaete
Fidel sau infidel?

Martin Ratler Ballantyne
Golful Hudson

Honore de Balzac
Eugenie Grandet, Catherina de Medicis, Istoria celor 13, Istoria maririi si decaderii lui Cesar Birotteau, Tainele casniciei

Florence L. Barclay
Mataniile

Sabine Baring-Gould
Cartea Varcolacilor

Lyman Frank Baum
Mos Craciun rapit, Viata si aventurile lui Mos Craciun

Benedict, Elsie Lincoln & Benedict, Ralph Paine
Cum sa evaluezi oamenii dintr-o privire

prof. Bernard J.
Arta de a ghici in carti

Bierce, Ambrose
Dictionarul Diavolului

Adriana Bogatu
Portretul tau cu ochii mei, Clepsidre fara nisip, Confesiuni ipotecate

Dimitrie Bolintineanu
Manoil

Henry Bordeaux
Andromeda si monstrul

Brooks, Elbridge Streeter
Cristofor Columb -povestea adevarata

Burnett Frances Hodgson
Capul familie Coombe, Gradina Secreta

C. Antonov
Ultralife - E-urile periculoase

Chiriac, Adrian V.
Ultralife- Terapia cu ape minerale

Collins Wilkie
Femeia in alb

Conrad, Joseph
Lord Jim, Oglinda marii

Corelli, Maria
Thelma, Barabas

Crane Stephen
Din dragoste, Asaltul

Cue, Emil
Autosugestia

Dan Apostol
Atlantida-imperiul pierdut

Daudet Alphonse
Nababul

David Neel Alexandra
Jurnal de calatorie

Dentzel G. Jones
Al Capone 10 vol

Petre Dogaru
Ultimii dictatori, primele doamne si serviciile secrete

Feodor Mihailovich Dostoevski
Crima si pedeapsa

Arthur Conan Doyle
Arhiva lui Sherlock Holmes, Aventurile lui SH, Cainele din Baskervilles, Crimele din Baltimore- Sherlock Holmes, Dincolo de oras, Întoarcerea lui Sherlock Holmes, Memoriile lui Sherlock Holmes, Semnul celor 4, Testamentul lui Sherlock Holmes, Un studiu stacojiu, Valea Terorii

Dragan, Constantin
Masaj tailandez-curs practic

Dumitrescu Catalin
Vlad fiul lui Vlad

Dumas Alexandre
Războiul femeilor 2 vol, Cavalerul D'Harmental 2 vol, Sfinxul Roşu 3 vol, Laleaua neagră, Cavalerul reginei 2 vol, Regina Margot 3 vol, Colierul reginei 3 vol, Călăul din Paris 4 vol, Cele două Diane 3 vol, Contesa de Charny 4 vol, Mâna de mort 2 vol, Doamna de Monsoreau 3 vol, Isabela de Bavaria 2 vol, Fiica regentului 2 vol, Horoscopul, Pajul ducelui de Savoia 3 vol, Gemenele 2 vol, Contesa fantomă, Cavalerul de Mauleon 3 vol, Signora San-Felice 2 vol, Iisus, Otrava şi pumnalul, Isaac 2 vol, La picioarele eşafodului, Doctorul misterios, Fiica marchizului, Alain

Dumont Theron Q.
Secretul succesului

Dunwich Gerina
Potiuni Magice

Edward Bulwer-Lytton
Pompei-Apocalipsa

Emily Brontë
La rascruce de vanturi

Colin Falconer
Venin, Xanadu, Anastasia, Aztec, Banzai, Cleopatra, Demonii, Frumoasa mea spioana, Harem, Opium, Perle

Fauchet Fr
Secretul viselor

Fernando Diana
Alchimia de la A-Z

Filimon, Nicolae
Ciocoii vechi si noi

Flammarion, Camille
Lumen

Flaubert Gustave
Salammbo

Francis Scott Fitzgerald
Marele Gatsby

Frank Norris
Caracatita

George Magnus
China - imperiul sec 21?

George Meredith
Lordul Ormond si iubita sa Aminta

Gerard R. Clark
Anunnaki din Nibiru

Ghica Ion
Scrisori catre V. Alecsandri

Goedsberbg R.J.
Sexul si casatoria

Graham Hancock
Amprentele zeilor

Gurzei Izabela Luiza
Aisha

Gustavus Hindman Miller
10000 vise interpretate

Hans Brenner
Sub steagul lui Rommel 3 vol

Hardy Thomas
Doi ochi albastri, Jude neştiutu

Hawthorne Nathaniel
Scaunul bunicului, Secretul docotorului Grimshawe

Henry Barbusse
Foc si moarte

Hodgson Hope William
Carnacki, vanatorul de fantome, Piratii fantoma

Hume Fergus
Mumia verde, Pasajul secret
Ionescu Florin Andrei
Ofiter deplin conspirat

J.W.Stesso
Riposta

Jacques Valee
Contact

James Fenimore Cooper
Pionierii

James Henry
Europenii

Jane McKenzie
Cum sa intalnesti barbatul potrivit, Cosmetica naturala

Jennifer K. Rhea
Talismanul tau

Jerome K. Jerome
Trei într-o barca

Jules de Grandpre
Cartouche -regele hotilor 2 vol

Karl May
Castelul Rodriganda, Piramida zeului soare, Benito Juarez, Plisc-de-uliu,
Moartea împăratului, Comoara din Lacul de Argint, Slujitorii morţii,
Napoleon-ultima iubire, Razbunatorii, Capitanul garzii, Nelegiuitul,
Glasul sangelui, Leul răzbunării, La Turnul Babel, Sub aripa mortii,
Prabusirea, In tara mahdiului, Lacrimi si sange, Ultima vanatoare de sclavi,
Vulturii desertului, Dervisul, Valea mortii, Vanatorul de samuri,
Old Cursing-Dry, Secretul lui Old Surehand, Secretul tigancii,
Insula giuvaerelor, Urmasii lui Winnetou, Capcana, Omul cu 12 degete,
Razbunarea (Satan si iscariotul), Prin desert si harem,
Prin Kurdistanul salbatic, De la Bagdad la Istanbul, Prin vagaunile
Balcanilor, In tara schipetarilor, Schut-capetenia banditilor, Winnetou 3 vol,
Cacealmaua (Printul petrolului), Mustangul negru (Corcitura),
Testamentul incasului, Pirat si corsar,

Kingsley, Charles
Alexandria si scolile ei

Leonardo da Vinci
Jurnal

Leprince Albert
Telepatie-curs practic

Leroux Gaston
Fantoma de la Opera, Misterul camerei galbene, Secretul noptii
London, Jack
Aventura

Lytton, Strachey
Regina Victoria

Malot Hector
Romain Kalbris

Michael Jecks
Ultimul templier, Vrajitoarea

Michael P. Carroll
Cultul Fecioarei Maria

Moliere
Triumful dragostei, Avarul, Don Juan-Moilere, Tartuffe

Muhammad ibn Muhammad al-Nafzawi
Arta sexului la arabi

Marius Munteanu
Haiku printre altele...

Adina Mutar
Codul bunelor maniere in dragoste

C. K. Nicolau
Curs practic de hipnoza

Frank Norris
Caracatita

Papus
Reincarnarea

Paul Feval
Fiul diavolului 3 vol, Lupul alb, Cocosatul-Tineretea, Cocosatul-Lagardere, Cavalcadele lui Lagardere, Mariquita, Triumful dragostei, Sergentul Belle Epee, Ducele de Nevers, Gemenii lui Nevers-Parcul cu cerbi, Gemenii kui Nevers-Doamna du Barry, Fiul lui D' Artagnan, Batranetea lui Athos, D'Artagnan contra Cyrano-Cavalerul Mystere

Paval Mihaela
Femeia cu masca

Payot Jules
Educarea vointei

Payson Call Annie
Cum sa traiesti linistit

Petronius
Satyricon

Ponson Du Terrail
Parisul Misterios 2 vol, Rocambole 29 vol, Frumoasa argintareasa, A doua tinerete, Amanta regelui, Nancy, Juramantul, Dragostea valetului de pica, Sfantul Bartolomeu, Regina baricadelor, Regicidul, Eroul, Regina Tiganilor, Regele Tiganilor

Prudhomme Sully
Poeme

Rabindranath,Tagore
Calea desavarsirii

Ramon Plaba & p. Palos Pons
Cum sa folositi energia piramidei

Raymond Bernard
O lume ascunsă

Robert Sheckley
Immortality Inc

Sabatini Rafael
Odiseea capitanului Blood

Sabina Monica Popescu
Povestile unei motocicliste

Samantha Carter-Dan Coste
Dragoste intre doua lumi

Schnabel, Jim
Spionii PSI

Schnitzler Arthur
Joc de carti în zori

Schure Edouard
Marii Initiati, Evolutia divina

Serge Brusollo
Carnavalul de fier, Febra

Shelley Mary
Frankenstein

Sienkiewicz, Henryk
Pan Wolodowski

Simulescu Daniela Elena
Eu din ei

Sir Gaby
Conspiratia Satanei

Sitckin Zecharia
A 12 a planeta, Codul cosmic, Intoarcerea la geneza,
La inceputul timpului, Razboiul zeilor cu oamenii, Regatele pierdute,
Sfarsitul lumii 2012-Armaghedon, Trepte spre cer

Stevenson Robert Louis
Dr Jekyll & Mr. Hyde, Comoara din insula, Rapirea,
Un alt fel de 1001 nopti

Stocker Bram
Salasul viermelui alb

Eugene Sue
Salamandra, Cavalerii de Malta, Marchizul, Stanca Diavolului,
lamuri negre (Kernok piratul si El Gitano), Secretul lui Martin 2 vol,
Misterele Parisului 2 vol

Teodor Vasile
Curs practic de Kuatsu

Thakeray William Makepeace
Balciul desertaciunilor

Thompson Sara C.
Alimentatia si sanatatea

Thoreau, Henry D.
Walden

Timothy Ware
Istoria bisericii ortodoxe

Traian Tandin
1001 Jafuri celebre, Jurnalul unui politist

Mark Twain
Tom Sawyer în strainatate, Aventurile lui Huckleberry Finn

Vasile Dumitru Fulger
Sectia amazoanelor, Spioni in sutana

Jules Verne
Secretul lui Wilhelm Storitz, Tinutul blanurilor, Aventurile capitanului Hatteras, Cesar Cascabel, Cinci saptamani in balon, Claudius Bombarnac, Copiii capitanului Grant, De la Pamant la Luna, Hector Servadac, Invazia marii, Keraban Încapatanatul, Ocolul pamantului in 80 de zile, Raza verde, Satul aerian, Scoala Robinsonilor

W.E. Johns
Aventuri in marile sudului

Edgar Wallace
Dublura, Gangsterul, Valea fantomelor, Vrajitorul, Camera 13, Casa secreta, Cercul rosu, Jack Judecatorul

Warner Rex
Iulius Caesar

Washington Irving
Alhambra

Wilde Oscar
Portretul domnului W.H., Casa cu rodii

William Hope Hodgson
Taramul noptii

Yap May
Atrage Bogatia, Dragostea, Succesul

Yonge Charlotte M
Abbeychurch, Isteata familiei

Yram
Doctorul sufletului

Yves Gandon
Capitanul Lafortune 2 vol

Zevaco Michel
Giselle, Aventurierul, Sageata, Annais, Corignan si Rascasse, Sfarsitul, Regina blestemata, Elixirul dragoste, Myrtille, Turnul Nesle, Saint Pol, Temerarul, Regina isabeau, Cavalerul Passavant, Borgia, Regele cersetorilor - 2 vol, Printesa Rayon D'or, Doamna in alb, Doamna in negru, Puntea suspinelor, Amantii Venetiei, Nostradamus regele intunericului, Frumoasa Fiorinda, Don Juan, Regele indragostit, Regina vagabonzilor, Primerose, Rivalul regelui, Marchiza de Pompadur

Emile Zola
La Paradisul Femeilor

DEVENIȚI SCRIITOR
EDITAȚI PROPRIA DVS. CARTE!

NOI VĂ ASIGURĂM

Editarea

Tipărirea

Distribuția

Promovarea

***GRATUIT** - Consilierea*

***GRATUIT** - Upload carte electroică*

COMANDAȚI CĂRȚI prin poştă sau site

ÎN CONDIȚII DEOSEBIT DE AVANTAJOASE:

REDUCERI SUBSTANȚIALE

ÎN FUNCȚIE DE VALOAREA COMENZII

Autori în colecțiile noastre:

Alexandra David Neeal, Alphonse Daudet, Ambrose Bierce, Arama Horia, Arthur Conan Doyle, Asociatia Pro Democratia, Bellemare, Nahmias, Bram Stoker, C. Flammarion, C.K. Nicolau, Charlotte M. Yonge, Colin Falconer, Constantin Dragan, Dan Seracu, Diana Fernando, Dimitrie Bolintineanu, Dinu Romulus Adrian, E. W. Hornung, E.S. Brooks, Edgar Wallace, Edouard Schure, Eugene O Neill, Fergus Hume, Fontanelle, Frances Hodgson Burnett, Frank Norris, G. K. Chesterton, Gaston Leroux, George Meredith, Graham Hancock, Gustave Flaubert, Hector Malot, Henrik Ibsen, Henry D. Thoreau, Henry James, Honore de Balzac, I.L.Caragiale, Ion CreangaJ.F. Cooper, Jack London, Jane Austen, Jerome K. Jerome, Joseph Conrad, Lucius Apuleius, Lyman Frank Baum, Lytton Strachey, Madame de Lafayette, Mandicz Gheogy, Marie Corelli, Mark Twain, Mary Shelley, Moliere, Nathaniel Hawthorne, Oscar Wilde, Papus, Peter McMillan, Petre Dogaru, Petronius, Philip Carter, Ken Russel, Philip Kerr, Plutarh, R. L. Stevenson, Serge Brussolo, Stendhal, Stephen Crane, Thimoty Ware, Thomas Hardy, Timothy Good, Traian Tandin, Vasile Alecsandri, Vasile Constantinescu, Vasile Dumitru Fulger, Vasile Teodor, Victor Hugo, Washington Irving, Wilde, Oscar, Wilkie Collins, William Hope Hodgson, Zecharia Sitchin.

e-mail: dexonoffice@gmail.com

siteurile noastre

www.aldopress.ro; www.onlinebiospa.com

tel: 0314099488